Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PERŞEMBE 29 Mayıs 1980 10 LİRA

TİKP: Gün Sazak'ın öldürülmesi MHP'ye karşı mücadeleye zarar vermiştir

ANKARA (ÖZEL)

MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın öldürülmesi üzerine bir açıklama yapan TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek, "Gün Sazak'ın öldürülmesi MHP'ye karşı mücadeleye zarar vermiştir" dedi.

Perinçek'in açıklaması şöyle:

"Hangi gücün emri ile yapılmış olursa olsun, MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın öldürülmesi Türkiye halkının MHP'nin zorbalığına karşı yürüttüğü mücadeleye zarar vermiştir. Bu tür suikastler ve bireysel terör, günümüzün görevi olan demokrasi ve özgürlüklerin savunulmasını baltalamaktadır.

"MHP yöneticilerinin öldürülmesi halka karşı azgın bir saldırı içinde bulunan MHP'nin yeni misillemelerini davet etmekte ve halk üzerindeki terörün ağırlaştırılmasına fırsat vermektedir. Hükümetin MHP terörünü himaye ettiği dikkate alınırsa bugün şiddetin Tür-

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Ecevit: "Hükümet tüm yurtta can güvenliğini gecikmesiz sağlamalı"

● AP, bütün partileri insanlık dışı eylemlere karşı taraf tutmaksızın ortak tavır almaya çağırdı

ANKARA (AA)

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın öldürülmesinin, Türkiye'de terörün ulaştığı boyutları göstermesi bakımından son derece vahim bir olay olduğunu söyledi.

Ecevit "En az o kadar vahim bir durum da, bu cinayetin doğurduğu üzüntü ve tepki istismar edilerek, yurdun

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın öldürülmesi üzerine

Sivas'ta sokağa çıkma yasağı kondu

Gölcük'te CHP'lilere ait dükkanlar yakıldı

MHP'liler çeşitli illerde olay çıkardı

● Yozgat, Konya, Çorum, Kütahya ve Akçaabat'ta okullar tatil edildi

● MHP Grubu, Genel İdare Kurulu karar verinceye kadar, Meclis çalışmalarına katılmayacak

HABER MERKEZİ

MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın evinin önünde öldürülmesinden sonra MHP'liler çeşitli illerde eylemlere giriştiler. Bursa'da bir öğretim görevlisi öldürüldü. Sivas'ta çıkması muhtemel olaylardan dolayı Valilikçe sokağa çıkma yasağı kondu. Bazı şehirlerde okullar kapatıldı. Sazak'ın öldürülmesi çeşitli kuruluş ve kişilerce kınandı. Türkeş, İstanbul'da düzenlediği basın toplantısında Ecevit'i cinayete azmettirmekle suçladı.

BURSA'DA BİR ÖĞRETİM GÖREVLİSİ ÖLDÜRÜLDÜ

MHP'li komandolar Bursa'da

ABD'de bulunan Çin Başbakan Yardımcısı, Moskova'nın saldırıya geçtiğini söyledi

Geng Biao: "Rusya'ya karşı ya teslimiyet, ya mücadele yolu seçilecek"

● Japonya'yı ziyaret eden Çin Başbakanı Hua Guofeng Sovyet tehlikesine dikkat çekti.

● Brejnev başka ülkelerden çıkar sağlamaya niyetli olmadıklarını iddia etti.

Çin Başbakan Yardımcısı Geng Biao

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ÇİN Başbakan Yardımcısı Geng Biao, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesini ve Vietnam'ın Kamboçya'ya giriştiği harekatı "stratejik meydan okuma" olarak niteledi ve karşı tedbirlerin hemen alınmasını istedi.

10 günlük resmi bir ziyaret için ABD'de bulunan Çin Komünist Partisi Askeri Komisyonu Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Geng Biao, ABD Savunma Bakanı Harold Brown ile yaptığı görüşmeden sonra bir açıklamada bulundu ve karar gününün geldiğini söyleyerek, "Ya teslimiyet ya da mücadele yolu seçilecektir" dedi.

Vietnam'ın Kamboçya'yı ve Sovyetler'in Afganistan'ı işgalinin uzun dönemli bir saldırı planlarının bir kısmı olduğunu belirten Geng Biao, stratejik bir biçimde meydan okuyanların, stratejik bir cevap bekledikleri anlamına geldiğini söyledi.

Öte yandan, ABD Savunma Bakanı Harold Brown da bir açıklama yaptı ve geçtiğimiz ocak ayında Çin ve ABD arasında sa-

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Osman Mehmet Önsoy 17 gündür gözaltındaydı

Bir genç, emniyetteki işkencede öldü

İSTANBUL (ÖZEL)

İSTANBUL'da 5 Mayıs günü gözaltına alınan Osman Mehmet Önsoy adlı iktisatçının, Gayrettepe Emniyet 1. Şubede yapılan işkence sonucu öldüğü bildirildi. İşkence sonucu komaya giren Önsoy'un, Haydarpaşa Askeri Hastanesine kaldırıldığı, ancak 22 Mayıs günü burada kurtarılamayarak öldüğü öğrenildi. İşkencede ölen Osman Mehmet Önsoy'un cesedi dün Adli Tıbba getirilerek otopsi yapıldı.

3 yıl önce İktisat Fakültesinden mezun olan 28 yaşındaki

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Eren: Elimizde önemli ipuçları var

ANKARA (ÖZEL)

MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın öldürülmesiyle ilgili emniyet yetkililerinden bilgi aldıktan sonra bir basın toplantısı yapan İçişleri Bakan Vekili Orhan Eren, "Elimizde küçümsenmeyecek önemli ipuçları var" dedi. Eren, vatandaşları tahriklere kapılmamaya ve soğukkanlı olmaya çağırarak, emniyet kuvvetlerinin katiller yakalanıncaya kadar ülke çapında alarm halinde olacağını açıkladı.

"Anarşistlerin, teröristlerin bu düzeye yükselmesi olayın boyutlarını gözler önüne seriyor" diye konuşan Eren, olaya Sıkıyönetimin el koyduğunu söyledi.

Bir gazetecinin "Parti yöneticileri daha sıkı korunacak mı?" şeklindeki sorusuna karşılık Eren, "Bütün vatandaşları koruyo-

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

CHP, AP'nin teklifini görüşmeden reddetti

● Demirel, AP'li parlamenterlerden Anayasa değişikliği teklifini imzalamalarını istedi.

ANKARA (ÖZEL)

CHP Ortak Grubu AP'nin Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesini öngören Anayasa değişikliği teklifini görüşmeden reddetti.

Saat 10.00'da başlayan toplantıda bir sunuş konuşması yapan Genel Başkan Bülent Ecevit Demirel'le görüşmesi hakkında bilgi verdi ve kendi görüşlerini anlattı. Ecevit'in önerisi ile bu konuda görüşme açılırken, Kars Milletvekili Turgut Artaç söz alarak, AP'nin önerisinin gayri ciddi ve uygulanmaz olduğunu belirtti. Artaç, AP'nin teklifinin görüşülmeksizin reddedilmesini istedi. Oylanan öneri benimsendi.

Daha sonra verilen bir saatlik aranın ardından CHP grubu Cumhurbaşkanlığı için nasıl seçilebilece-

(Devamı Sa. 6, sü. 4'de)

AYDINLIK Hedef gösteriyor, komünistler vuruyor

HEDEFTEKİLER

HERGÜN ARAŞTIRMA SERVİSİ

Birçok cinayetler işleyen AYDINLİK grubu komünistler nihayet şu karara vardı:

"Şimdiden sonra başkalarına adam öldürteceğiz."

● TİİKP hücresinde birleştikleri günlerde cinayet işleyenler bugün hedef göstererek insanları başkalarına öldürtüyor ve aldıkları kararı harfiyen uyguluyorlar

Özel Birliğin Komutanı Binbaşı: "Emir verildi, ... yaptım"

Türkeş, şehâdeti

MHP'nin yayın organı

Hergün gazetesi TİKP ve Aydınlık yöneticilerini isim vererek hedef gösteriyor

HABER MERKEZİ

MHP'nin gazetesi Hergün, gazetemiz yöneticilerini emirlerindeki cinayet şebekelerine hedef gösteren yayınlara başladı.

Aydınlık'ın ve Türkiye İşçi Köylü Partisinin Anarşi karşısındaki açık ve cesur tutumundan ezilen, rahatsız olan Hergün gazetesi, gazetemiz yönetici ve yazarlarının isimlerini yayınlayarak cinayet teşvikçiliği yapıyor.

Hergün gazetesi yaptığı yayında Aydınlık'ın cinayet ve suikastler karşısındaki kararlı tutumunu inkar edemiyor. Ama gazetemizi anarşi olayları içinde gösterebilmek gayesiyle akıl almaz iftiralara başvuruyor. Hergün şunu iddia ediyor: "Kendileri legal platformda sürekli kalacak, adam öldürmeyecek, ancak diğer Marksist cinayet çetelerini adam öldürmeye teşvik edecekler. Yani revizyonistlik suçladıkları ve sosyal faşist dedikleri fraksiyonların militanlarını katil olarak kullanacaklar." (28 Mayıs 1980)

Hergün'ün mantığına göre "Sovyet yanlısı fraksiyonlar, Çin yanlısı Marksistlerin oyununa gelmiş ve katil olmuşlardır" (28 Mayıs 1980). Kimse inkar edemez ki, Sovyetler Birliği'nin ba-

(Devamı Sa. 6 Sü.5)

Greve başlayan Topkapı Şişe Cam'dan bir grup işçi fabrikanın önünde. (Fotoğraf:Metin Aktaş)

2 cam fabrikasında daha grev başladı

İSTANBUL (ÖZEL)

CAM işkolunda Hürcam-İş ve Kristal-İş Sendikaları tarafından yürütülen toplusözleşme görüşmelerinde, anlaşmaya varılamaması üzerine alınan grev kararı uygulanması kademeli olarak devam ediyor. Son olarak Hürcam-İş Sendikasının vetkili olduğu Topkapı Şişe Cam ve Teknik Cam Fabrikalarında da grev uygulamasına geçildi. Böylece cam işkolunda grevde olan işyeri sayısı 9'a yükselmiş oldu.

Grevin başlaması üzerine görüştüğümüz Topkapı Şişe Cam işçi temsilcisi Asım Özdemir şöyle dedi:

"İşverenlerin ileri sürdüğü gibi grevimiz ideolojik amaçlı değil, ekonomik talepler etrafında yürütülen bir grevdir. 1.1.1980 tarihinden beri yürütülen sözleşme görüşmelerinden bir sonuç alınamaması üzerine greve başladık. Grevimiz yalnız Topkapı Şişe Camın değil tüm işçi sınıfının mücadelesidir. Bizim başarımız işçi sınıfının başarısı olacaktır."

Biz çocuklar hep kardeşiz

İşte böyle dile getirdi çocuklar bütün halkın duygularını.

"Biz çocuklar hep kardeşiz"

MUT (ÖZEL)

BİZ çocuklar hep kardeşiz". Duyguları bu çocukların. İçten, doğal, hem de gerçek. Bütün halkın duyguları bu değil mi? Halk birlik, barış ve kardeşliğe hasret.

İçel'in Mut ilçesinin Topluca köyü ilk okulu öğrencileri de işte bunu söylüyorlar. Yıl sonu dolayısıyla düzenledikleri halk gecesinde şiirler okuyor, skeçler sunuyor, halk oyunları sergiliyorlar. Çocukların başarısından gurur duyduklarını belirten veliler de emeklerinden dolayı öğretmenleri kutluyorlar.

İlkokul öğrencileri düzenledikleri halk gecesinden memnunlar.

Türk-İş Yönetim Kurulu, eylem kararını görüşmek üzere toplanıyor

Denizcier: «Sıkışmış durumdayız, Türk-İş tabanının tahammülü kalmadı»

Kerem Çalışkan

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, hükümete tanınan sürenin dolması ve Konfederasyonun tepkilerinin gerçekleşmesi üzerine takınılacak tavrı saptamak üzere, Ankara'da toplanıyor.

CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu'nun Türk-İş'i ziyareti sırasında basına bir açıklama yapan Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier: "Hükümetten beklediğimiz anlayışı göremiyoruz. Sıkışmış durumdayız. Türk-İş tabanının tahammülü kalmamıştır. Ok yaydan çıkarsa yerine takmak zor olur" dedi.

Öte yandan hükümet çevrelerinin Türk-İş'in girişeceği bir hareketi önlemek için gayri resmi temaslar yaparak Türk-İş'in bazı taleplerini konusunda görüşmek istedikleri, ancak herhangi bir taahhüde yanaşılmaması nedeniyle bu görüşmelerin sağlanamadığı bildiriliyor. Hükümetin Türk-İş'in Yönetim Kurulu toplantısı sırasında da bu girişimlerini sürdürmesi bekleniyor.

İbrahim Denizcier, Turhan Feyzioğlu'nun ziyareti sırasında görüşlerini açıklarken, çalışanların büyük bir sosyal bunalım i-

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Doktor Bekir Kuru «vatan borcunu» yapıyor

Sevgili okurlarım,

Artık biliyorsunuzdur, bir konunun üstüne düştüm mü, pazara kadar değil, mezara kadar izlerim!...

Burada bir iki kez, Doktor Bekir Kuru'dan söz etmiştim. Şimdi gene konunun devamını ele alıyorum, kırk sekiz bölümlü film gibi.

Gazeteye yazı yazmaya gelmiştim ki, resimler gösterdiler. Üzerlerinde sigaralar söndürülmüş bacaklar, coplarla morartılmalar, şişler, insanın insana yapabileceği zulüm serisi önümde uzanıyordu.

Gene o hiçmiş. Bizim fotoğrafçı arkadaş, yüzü kezzapla yakılmış bir ceset resmini, beni yiğit bildiği için burnuma tıktı.

Bayılmamak için bütün çabamı kullandım. Acep oncağızın anası yaşıyorsa, ne eder oğlunun bu resmini görse. Delirir en azından ve delirmesini dilerim. Böyle bir acıya karşı başka sığınak yoktur.

Vücut genç, besbelli. Dört parça bebeler gibi yatıyor. Yüzü bütün kezzabın yakıcılığına karşın, dişlerinin her birine dek dehşet içinde. Son feryadı kezzapta heykelleşmiş...

Tüküresim dünya!...

Ruhu huzur içinde olsun diye dua bile etmek elimden gelmiyor. Ruhuna da kezzap dökülecekmiş gibi geliyor.

Tüküresim dünya!..

Gelelim Doktor Bekir Kuru'ya

Üç kez sözünü etmiştim.

1–Hacettepe'de birincilikle asistanlık sınavını kazandığında, 112 imza ile reddedilişinde.

2–Danıştay kararıyla Hacettepe Üniversitesine alındığında (Hacettepe gibi kenetlenmiş eklemsiz yönetimlere karşı çıkmanın tehlikesini işaret etmek için gene yazmıştım).

3–Bir ihbardan ötürü ve adressiz olduğundan Ankara dışına çıkarıldığı zaman, gene yazmıştım!

Şimdi yazılarım dördü buluyor.

4–Bu kez Doktor Bekir Kuru askere alındı. Elbette askerliğini yapacaktı. Fakat dört yıl uzmanlığı vardı. Tecil edilecekti askerliği. Ankara'da bulunamadığı için işlerini, formaliteleri yerine getiremedi. Döner dönmez hemen askere alındı.

Doktor Bekir Kuru aslında hiç bir şey yitirmedi. İnsan olarak, doktor olarak askerlikte insan kumaşını daha yakından tanıma fırsatını bulacak. Fakat Hacettepe yönetimi eklemsiz kenetlenmesinde bu genç doktoru bunca hırpaladığı için acep ne kazanç sağlayacak, antipatiden başka?

Ey Doktor Bekir Kuru'nun fermanını imzalayan 112 uzman, dilerim ki çocuklarınızın başına da siz ne yapıyorsanız o gelsin.

–Gelmesin demek istiyorsun.

–Hayır gelsin demek istiyorum.

Bizde askerliğe "Vatan borcu" derler. Elbette vatan borcunu yaptıktan sonra çok daha olgunlaşmış bir Doktor Bekir Kuru, bütün ruh cılızlıklarının karşısına, pırıl pırıl dönüp dikilecektir.

O zaman ne yapacaksınız?

Televizyonda Yunus Emre

Uyku basmadığı zaman, televizyonda zangoç gibi a'dan, z'ye bütün yavelikleri izliyorum.

Son yavelik. Tepelerimi attırdı. Üç silahşör, oturup Yunus Emre'yi konuştular, havanda su döven kötü bir edebiyatla.

Düşünüyorum kara kara; ne veriyor bu ekran gösterisi, Yunus'u bilenlere? Ne verebilir, bu ekran gösterisi Yunus'u bilmeyenlere? Yunus Emre başlıbaşına bir olay: Toplumsal bir olgu. Ve dev bir dil olayı.

Türk dilinin hani TRT'nin kabullenmediği arı Türk dilinin büyük dülgeridir Yunus Emre!

Başına gelecekleri bilseydi, böyle kibrit kutularına sığdırılacağını, bütün filozofluğundan sıyrılırdı da tek bir satır yazmazdı.

Bırakın söyleşileri, onu, kalça kalça kantolara kattılar. Filmlere berbat çevirilerle taşıdılar. Şimdi de televizyon katlediyor.

Konuşanlardan bir tanesi "Yunus sevenler" gibi bir isimde bir topluluğun üyesiymiş. Ben de kedi sevenler adında bir topluluk kuracağım. Her kitapta bulunanı neden yinelemeli?

Yunus Emre'nin doğumunun, ölümünün yerini mi saptamak önemli? Yoksa yedi yüzyıldan beri büyük ozanın herkesin göğsünde nasıl ve neden yattığı mı önemli?

Böyle basit şeyleri bile düşünen yok ekrana çıkan silahşörlerde. Birbirlerini ağırlayıp duruyorlar, kötü edebiyatla.

–Bu mu 1 Nisandan sonra TRT'si?

–He ya bu. Daha ne istiyorsun? Sen hiç 1 Nisan şakası bilmez misin?

düşünce dünyası

Urbanizm (şehircilik)

Nur Kıvılcım

MENTPELLIER Üniversitesinde genç bir öğrenci iken, eczacılık stajımı yapmak için, her sabah St. Eloi Hastanesine bisikletle gider gelirdim. Her iki tarafı yaşlı çınar ağaçları ile yeşil bir galeri haline gelen Avenue Foshe üzerinde bir çamlı bahçe gözüme ilişir, bu cennet gibi güzel yere bir villa yapmadıklarına şaşar kalır ve kendi kendime düşünerek bir mana veremezdim.

Bir gün, Rue d'Obillon'da oturduğum pansiyonun sahibesi Madame Bouvier'ye bu çam ağaçlarının süslediği güzel bahçeden biraz garip denilecek bir şekilde bahsettim: "Şu dünyada ne budala insanlar var Madame. O güzelim bahçenin içine bir villa yaptırmayı bile düşünemiyorlar."

Madame Bouvier manidar bir şekilde gülümseyerek: "O budala insanlar Liziz Monsieur" dedi. Büyük bir pot kırdığımı anlamıştım. İhtiyar kadından hemen özür diledim. Madama Bouvier büyük bir nezaketle: "Özür dilemenize hiç lüzum yok, böyle düşünmekte haklısınız monsieur" dedi ve sözüne devam ederek, durumu izah etti: "Her ne kadar arsa bizimse de, içindeki çam ağaçları Fransız milletinindir. Fransa'da ağaç kesmenin, insan kesmek kadar cezası vardır. Bu bakımdan o güzelim bahçede arzu etmemize rağmen bir villa yaptırmamız olanaksız. Üstelik bahçede yangın çıkmaması için de birçok önlemler aldık. Çam ağaçlarından biz sorumluyuz. Bir bekçi tuttuk, çamların dibinde kuruyan yaprakları sık sık temizler. Arsanın masraflarına ve vergisine hiç bir istifademiz olmamasına rağmen katlanıyoruz. Satmak istiyoruz tabii bu durumda kimse almak istemiyor. Velhasıl bu arsa başımıza dert oldu monsieur" dedi.

İhtiyar kadının bu şikayetleri karşısında teselli kabilinde bir fikir ileriye sürdüm: "Madem ki bu kadar şikayet ediyorsunuz arsanızı hazineye bağışlayabilirsiniz". Madame Bouvier başını tevekkülle iki yana sallayarak "Düşünmüyor değiliz" dedi. Bu konuşmanın üzerinden uzun yıllar geçti. İstanbul o zamanlar yeşil korular içinde cennet gibi güzel bir belde idi. Şairlerin meftun olduğu, şiirlerine ilham kaynağı teşkil ettiği bu romantik nazlı şehir, çok kısa bir zamanda şehir katilleri tarafından tanınmayacak bir hale getirilerek çirkinleştirildi.

Hükümet de, yıllarca süren bu katliam ve yolsuzluklar karşısında seyirci kalıyordu. Bu kadar ihmal sonunda güzel İstanbul pek kısa bir zamanda tanınmayacak bir hale geldi. İstanbul'u seven, İstanbul'un eski ve güzel halini bilenler iki İstanbul arasında bir mukayese yapabilme olanağına sahip olduklarından, üzüntüleri daha da büyük olmaktadır.

Bir şehrin ağaçlarını kesmek, korularını yok etmek, bir canlının ciğerlerini sökmekten farksızdır. Ağaçlar bir şehrin akciğerlerini teşkil ederler. Bugün İstanbul'un ciğerleri kökünden sökülmüştür. Şehrin tamamının ırzına geçilmiştir. Adalar da kısmen bu kasırganın zararına uğramıştır.

Yeşil İstanbul, Taklamakan çölü gibi taş çölü haline getirilirken, bir de Atatürk'ün şehircilik hakkındaki görüşlerini düşünecek olursak, bu sahada da Ulu Önder'in büyüklüğünü takdir etmek icabeder.

Ankara'nın arazi yapısının ne kadar çorak olduğunu bildiği halde, bu çöl gibi yeri cennete çevirdi. Bugün Ankara, Avrupa şehirleri havasında, ağaç bakımından zengin bir şehir haline geldi. Ata'nın eseri olan bu şehre ATAKENT ismini vermediklerine hâlâ şaşarım.

Yalova'da Termal Otel'in inşaası esnasında kesilmesi icap eden asırlık ulu bir çınarın kesilmesine mani olmuş ve otelin planının ağacın durumuna göre yeniden tanzim edilmesini emir buyurmuşlardı. Bu Ata'nın doğa sevgisinin ne kadar büyük olduğunu ve bir Batılı gibi uygar düşündüğünü gösterir. İstanbul'un park ve bahçelerinin ve ağaçlarla bezenmiş yeşil sahillerinin tarumar edilerek yağmaya uğramasında halktan ziyade hükümeti suçlamak lazımdır. Belediyenin sorumlu kişileri rüşvet karşılığı güzel İstanbul'un cennet gibi yeşil bölgelerini kişisel çıkarları uğruna sattılar. İlgili merciler de bu görünüm karşısında seyirci kaldılar. Ağaçlar zamanında markalanıp numaralandırılsaydı, her ağacın da belediyede bir kaydı olsaydı bu katliam yapılamaz, İstanbul şehri de bugün akciğersiz kalmazdı. Bugün Avrupa şehirlerinin tamamında, her kartiyede geniş parklar ve şehir içindeki yolların iki yakasında ağaçlar yetiştirilmiştir. Bizde ağaç yetiştirileceğine, ağaçlar kesilmekte, çoğunlukla özel otomobiller için park yeri yapılmaktadır.

Bitki örtüsünün zengin olduğu, şairane ve romantik bir güzelliğin yerini bugün beton duvarlar ve sokakları kaplayan teneke parçaları almıştır. Çöpler ve pislik de buna ilave edilirse İstanbul'un zavallı halinin yürekler acısı olduğu göz önüne serilir.

İstanbul'a ilk 1930 senesinde gelmiştim. Annemin Eyüp'te geniş bir bahçe içinde büyük bir ahşap evi vardı. Kızılcık dalları ve sarmaşıklar bahçe duvarından yollara sarkardı. Eyüp camisinin karşısında olan bu sokağın içindeki bütün evlerin geniş bahçeleri vardı. Hele evimizin karşısında Bulgar'ların bostan kuyulu çok büyük sebze ve meyve yetiştiren bir bahçeleri vardı ki uçsuz bucaksızdı. İnsan bu bahçenin içinde kaybolurdu. O zamanlar pek küçük bir çocuktum. Yıllar sonra Eyüp'e yolum düşmüş bu bahçelerin yerinde yeller görmüştüm. Bizim ahşap evimiz yerinde duruyordu. Fakat bahçe namına hiç bir şey kalmamış, kızılcık ağaçları kesilmiş yerine bir sürü dükkan yapılmıştı. 1930'larda Haliç'in suyu pırıl pırıl temizdi. Babamın Haliç'te denize girdiğini hatırlarım. Kağıthane'ye kadar Haliç vapurları işlerdi. Sütlüce'ye yazlığa çıkılırdı. Haliç Pier Loti'nin hayran olduğu kadar şairane ve güzel bir yerdi. Batılıların Altın Boynuz dedikleri dünyada büyük bir üne sahip bu güzel yeri turistik bir yer haline getireceğimize bir necef, bir çirkef ve bir lağım çukuru haline getirdik. Fabrikaların ve salhanelerin Haliç kıyılarında kurulmasında, sebze halinin Haliç'in en güzel yerinde inşa edilmesine sebep olanlar, Haliç'e en büyük kötülüğü etmişlerdir. Salhanelerin artıkları barsaklar, Haliç vapurlarının pervanelerine takılmakta, ortalığa dayanılması güç pis bir koku yayılmaktadır. İstanbul bu gün katledilmiş durumdadır.

Fransız hükümeti Nice şehrinin turistik havasını bozmamak için Nice'te doğru dürüst üniversite bile açmamıştır. Zeytinyağı ve parfümeri fabrikaları şehrin dışındadır. Bütün turistik tesisler şehrin merkezine yapılmıştır. Şehir bir park görünümündedir. Her taraf bağlık, bahçelik, zümrüt gibi yeşildir. Yeşiller senfonisi beldede ilk göze çarpan hakim renk yeşildir. Sağlıklı bir nesil yetiştirmek için böyle yeşil kentlere ihtiyaç vardır.

Bizde alt yapı da çok komik ve ilkel bir şekilde yapılmaktadır. Önce bir yeşil saha ağaçları ve en nadide bitki örtüsü ile kaplı güzel bir yerin yeşilliği kimseye sorulmadan kaçak inşaatlarla yok edilir. Sonra yolları yapılır. Yıllar sonra asfaltlanır. Asfalt döküldükten kısa bir zaman sonra yollar kazılır. kanalizasyon yapılır. Yol aylarca belki de yıllarca bozuk bir şekilde bekletilir. Tekrar tamir edilinceye kadar, birçok trafik kazalarına sebep olur. Çukurlara biriken sulara küçük çocuklar düşüp boğulduktan sonra yolun tamir işi gazetelerde şikayet konusu olur. En nihayet belediye bir fırsat bulup bir tamir ekibi gönderir, yol yapılır, akabinde gene kazılır bu sefer su şebekesi döşenir. Gene aylarca çamur deryası içinde birkaç mevsim geçer. Sokak sakinleri çamurların içinde, bata çıka evlerine gidip gelirler. Gene birçok kazalar ve belalardan sonra yol tekrar onarılır. Fakat iki aya varmaz yol tekrar kazma darbeleri ile delik deşik edilir. Bu sefer telefon şebekesi döşenir. Yol aylarca perişan durumuna terk edilir. Yazın toz toprak, kış aylarında çamur ve pislikten halk bizar olur. Yol uzun bir müddet geçtikten sonra bir üçüncü defa tekrar tamir edilir. Fakat aradan uzun bir müddet bile geçmeden, asfalt tekrar parçalanır, bu sefer elektrik kabloları döşenir. Gene aylarca sefil ve perişan durum muhafaza edilir. İkide bir bozulup yapılan yolu belediye de tekrar yapmaktan bıkmıştır. Buna rağmen birkaç sene sonra yol tekrar tamir edilir. Tamir edilmesiyle bozulması arasında çok kısa bir zaman geçmesine rağmen yol gene kazılır. İstanbul'un eski semtlerinde ise hava gazı borusu patlamıştır. O tamir edilir. Tamir işi bittikten sonra yol hemen yapılmaz, bu görülmüş şey değildir. Gene kaderine terk edilir. Birkaç kişinin canı yandıktan sonra yol tekrar yapılır.

Su boruları patladığı zaman, telefonlar arıza yaptığı zaman yol sık sık açılır ve kapanır. Her seferinde işgücü kaybı, fuzuli yere yapılan tamir masrafları nereden ödendiği hiç düşünülmez.. Halbuki şehir kurulmadan önce muntazam tüneller kazılarak alt yapı mükemmel bir şekilde yapılsa, demir kapaklarla tünellere giriş yerleri önceden tespit edilse, her arıza olduğunda yol tahrip edilmeden bu tünellerden istifade edilse bu gülünç manzara olmazdı.

İstanbul'un bitmek tükenmek bilmeyen dertleri arasında trafik de ayrı bir problem. Bu döviz darboğazında metro bir hayal oldu. Fakat hiç olmazsa Kadıköy ile Karaköy arasında bir tünel yaptırmak kabil olsa, deniz trafiği biraz olsun hafifleyerek, Kadıköy-Karaköy arasındaki izdihamlı yolculuklar sona erer. Bu gün İstanbul'da özel otomobil ve taksi adedi o kadar çok çoğalmıştır ki, bu teneke parçaları sokakları doldurmuş, tretuvarlara taşmıştır. Bu kadar çok otomobil imal veya ithal edileceğine, bunların yerine otobüs alınsaydı şehir trafiği böyle Arap saçına ve vasıtalar balık istifine dönmezdi.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Türk-İş yönetimine açık mektup

19 Mart 1980. ZMİS (Zonguldak Maden İşçileri Sendikası) Genel Kurulunun birinci günündeyiz. Kongre salonu tümüyle dolu. Delegelerden bile oturacak yer bulamayanlar var. Canlı ve hareketli bir hava hemen hissediliyor. Kürsüde Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier konuşuyor. Demirel hükümetinin işçi haklarına yönelik tutumunu eleştiriyor. Kıdem tazminatları, asgari ücretin vergi dışı bırakılması, eşel-mobil sistemi, Toplusözleşme Koordinasyon Kurulu ve vergiler konusunda hükümete çatıyor. Konuşmasının bir yerinde aynen şunları söylüyor:

— "Bütün bu konulardaki görüşlerimizi hükümete ilettik. İsteklerimizin yerine getirilmesini istedik. Eğer nisan ayının sonuna kadar isteklerimiz yerine getirilmezse, eyleme geçeceğiz. Bunu açıkça ilan ediyorum. Biz bugüne kadar işçiyi sokağa dökmedik. Ama bunu yapmaya kalkarsak, sonuçları diğerlerininki gibi olmaz. Bunları, hazır olasınız diye söylüyorum."

Evet, Sayın Denizcier. Siz bunları söyler söylemez, salondan delegeler hep bir ağızdan coşkulu ve heyecanlı bir şekilde;

— "Biz hazırız. Siz sadece haber gönderin yeter" diye bağırmışlardı. Salondaki her yaştan, her partiden tüm delegelerin ortak tutumuydu bu. Bu tabloyu unutmuş olamazsınız.

Nisan geçti. Siz, bu kez hükümete mayıs sonuna kadar süre tanıdınız. Bu süre içinde istekleriniz gerçekleşmezse veya gerçekleşeceği izlenimini edinemezseniz eyleme geçeceğinizi belirtiniz. Bu arada hükümetle, siyasi parti yöneticileri ile bir dizi görüşmeler yaptınız. Konfederasyon yöneticilerini üst üste toplantılara çağırdınız. Ve şimdi bekliyorsunuz.

Siz hükümetin tutumunu nasıl merakla bekliyorsanız, 55 bin maden işçisi de, diğer tüm işçiler gibi Türk-İş'in tutumunu merakla takip etmektedir. Maden işçisini asıl meraklandıran husus ise, Türk-İş yönetiminin neyi beklediğidir.

Gerçekten de, hükümetin işçi hakları konusundaki tutumu bugün değil, nisan sonunda da değil çoktandır bellidir. AP hükümeti, ocak ayı sonunda açıkladığı "ekonomik tedbirler paketi" ile politikasını açıklamıştı. Ekonomik buhranın bütün yükünü çalışan halk kesimlerinin sırtına yıkmak şeklinde özetleyebiliriz bu politikayı. Hükümet o günden bu yana sözkonusu politikasını halka meydan okurcasına kararlılıkla sürdürüyor.

Siz, işçi hakları konusunda isteklerinizi iletmeye, süre üstüne süre tanımaya devam ederken ve hâlâ çözüm veya "olumlu izlenim" beklerken, hükümet bildiğini okumaktadır. THY işyerinde, sadece son bir-iki ay için fiyat artışları yüzde yüzü geçmişken, işçilere iki yıl için yüzde 105 zammı reva görmektedir. Bu hükümetin diğer kamu işyerlerindeki sözleşmelerde izleyeceği yolu açıkça gösterse gerek. Siz, kıdem tazminatlarına tavan getirilmesine ve vergilendirmeye karşı çıkarken, hükümet tam da sizin "olumlu izlenim" beklediğiniz bir dönemde, kıdem tazminatlarını kuşa çevirmektedir. Bu konuda öylesine cüretlidir ki, Çalışma Bakanlığının yayınladığı son genelgede, Anayasa Mahkemesinin Anayasaya aykırı bularak iptal ettiği hükümlerin bile gerisine düşülmekte, kıdem tazminatlarından alınan vergi artırılmaktadır.

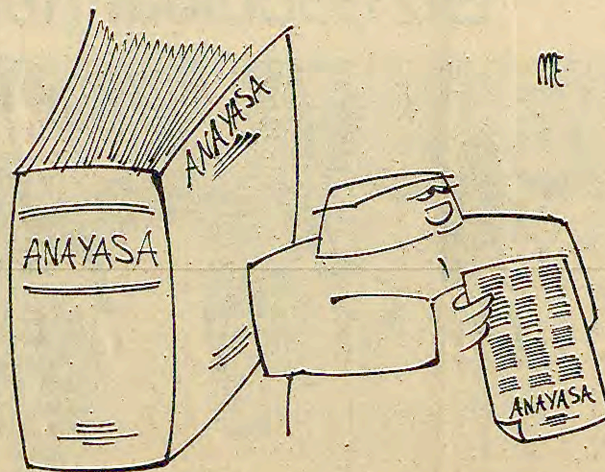
Bugün geçim yükü öylesine ağırlaşmıştır ki, işçilerin, çalışan halk kesimlerinin bunu kaldırmaları artık mümkün değildir. Halkın dayanma gücünün kalmadığını Demirel hükümeti de görmektedir. Bunu gördüğü içindir ki, emekçi halkın sesini çıkaramaması için, onun elini-kolunu bağlamak için hükümet, halkın özgürlüklerini kısıtlamaya çalışmaktadır. Hükümetin MHP terörünü açıkça himaye etmesi, Anayasayı geriye doğru değiştirme hazırlıkları, sendikaların denetlenmesine ilişkin hazırlıklar, Toplusözleşme Koordinasyon Kurulunun oluşturulması, toplu sözleşme düzenini ortadan kaldırmayı amaçlayan eşel-mobil sistemi vs. bunu göstermektedir.

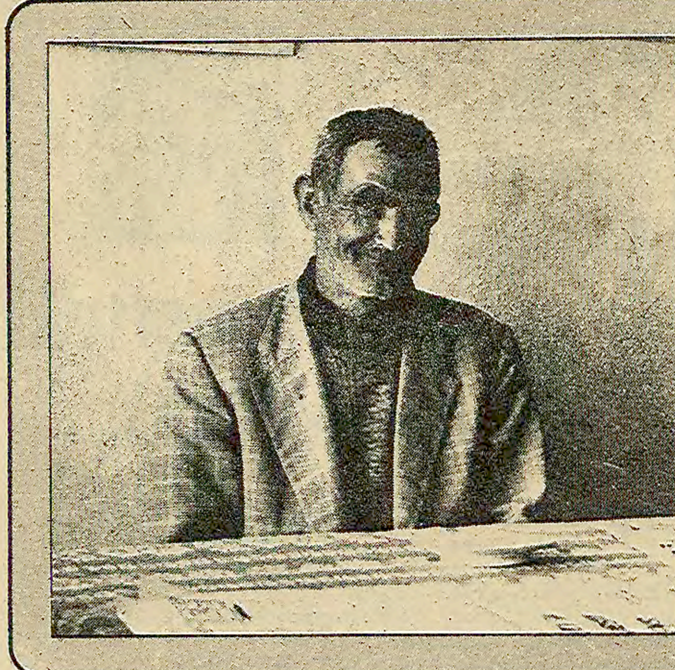
İşte, Sayın Denizcier, her şey bu kadar açıkken, maden işçilerinin sizin neyi beklediğinizi bir türlü anlayamamaları ve bekleyişinizin nedenini merak etmeleri bu yüzdendir.

Sayın Denizcier, işçiler, bizzat hükümetin de gördüğü gerçeği, yani haklarına yönelik bu saldırılara işçilerin sessiz kalmayacağı gerçeğini sizin de yakından biliyor olmanız gerektiğini düşünmektedir. Durum bu kadar ağır olmasa, "yağmasa da gürlüyor" diye Türk-İş'in son tutumundan biraz teselli bulmak mümkün olabilirdi. Dostlar alışverişte görsün misali yapılacak bazı şeylerin ise kimseyi tatmin etmeyeceği açıktır. İşçiler, Türk-İş'ten geleneksel oyalayıcı ve savsaklayıcı politika yerine somut, ciddi ve sonuç alıcı adımlar beklemektedir.

Arif BALLI

Okurlardan çizgiler

Bir paket Bafra için Silifke'den Mersin'e geldi

Mersin'in Silifke ilçesinde 3-4 aydır Bafra sigarasının bulunmaması tiryakileri çok zor durumda bıraktı. Dar gelirli yurttaşlar bu yolla adeta Samsun, hatta Amerikan sigarası içmeye zorlanıyor. Silifke'de sigaranın her çeşidinin karaborsada olduğunu anlatan Halil İbrahin Oklu adlı bir Silifkeli bir paket Bafra için kalkıp Mersin'e gelmiş: "Bakkallardan rica minnet tek tek topluyorum. Daha önce de çay bulunmuyordu. Gene Mersin'e kadar uzandık bir paket çay için" diyor.

Batan bir tekne ve yetkililerin durumu

2 Mayıs Cuma saat 5 sıralarında denize açılan Yumurtalık'taki balıkçılar avlarını toplamış dönüyorlardı. Ama Fırat isimli tekne o gün dönmedi. Bu teknede Mahmut Şanlı (Keko), Erdoğan Cansu bulunmaktaydı.

Ertesi gün balıkçılar arkadaşlarını aramaya çıktılar. Aramalar sırasında teknenin dümenini ve fenerini buldular. İki arkadaşın kayboldukları yer Ceyhan nehrinin Yumurtalık dalyan mevkiiydi.

Bütün yetkililere durum bildirildiği halde harekete geçmediler. Elleri bağlı bir şekilde helikopterlerin geleceği masalını anlattılar.

Yumurtalık'taki balıkçılar 3 Mayıstan, 9 Mayısa kadar aradılar. Bu süre içerisinde bir şey bulamadılar. 9 Mayıs günü, yine aramaya çıkan 4 arkadaş bir ceset buldular. İlk bakışta cesedi tanıyamadılar. Simsiyah bir vücut, yüz yok, burnu balıklar tarafından yenilmiş bir et yığınıydı. Durmuş Cansu daha sonra bu cesedin kardeşine ait olduğunu anlayarak üzerine atıldı. Ceset saat 11.00 sıralarında iskeleye getirildi. Yüzlerce Yumurtalıklı iskelede ağlıyordu.

9 gün yetkililer sessiz kaldılar. Ne bir bot, ne bir cankurtaran, ne de bir helikopteri harekete geçirdiler. Ceset koktuğu halde, Yumurtalık halkı cesedin başından ayrılmıyordu. Anası bir yandan babası bir yandan dövünüyorlardı.

Bir saat sonra savcı, doktor geliyor, rapor yazıyorlar. Kaymakam da gelmişti

Diğer cesedin bulunması için yine bir girişimde bulunulmadı. Sadece kaymakam vali ile bir telefon konuşması yapmış o kadar.

Günlerden 10 Mayıs Cumartesi. Aynı balıkçılar aynı yerleri bir kere daha aramaya başladılar. Hiç bir şey bulamadan geri döndüler. Aynı gün saat 03.30 sıralarında haber geldi. Keko'nun cesedini Amerika'lılar görmüşler. Saat 4 sıralarında Keko'nun cesedi de geldi. Ceset bulunmadan önce valinin geldiğini öğrendik. Valinin yanına bir kaç kişi giderek durumu ilettiler. Durum bildirildiği halde kimsenin ilgilenmediğini söylediler. Vali ise haberlerinin olduğunu, 2 bot ve bir helikopter gönderdiklerini söylemiş. Ne varki bizler ne bot ne de helikopterleri gördük. Eğer bot ve helikopter göndermişlerse, neden gelip balıkçılardan hiç bilgi almamışlar. Kayık nerede batmış olabilir, diye pekala sorabilirlerdi.

Daha sonra bir gazete iki cesetten ümit kesildiğini yazıyordu. Yerel gazete, yetkililerin tüm çabalarına rağmen diye üstüne basa basa bir şekilde haber verirken, bir de resim basmıştı. Halbuki bu resim 4 ay önce Tercüman gazetesi muhabirinin çekmiş olduğu bir resimdi. Olayla alakası olmayan bir resimdi.

Çok yazık, bunlar ümitlerini kesmişlerdi. Ama Yumurtalıklı balıkçılar ümitlerini kesmemişlerdi. Yüzlerce Yumurtalıklı, cesetleri toprağa verdiler. Ve yüzlerce Yumurtalıklı sahit. Hiç bir yetkili ilgilenmedi.

M. UYALHAS

Yaşar Şahin'i unutmayacağım

Rizeli arkadaşımız Yaşar Şahin'in yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak aramızdan ayrıldığını öğrendik.

Rize'de yeri doldurulması gereken bir kayıp olan Yaşar'ı, İzmir'den sürüldüğümde tanımıştım. 3 yıl beraber yaşadım. Yöresinin sosyo-ekonomik durumunu inceleyen, değerli neticeler çıkaran, insanlarla hemen kaynaşabilen, onları ikna eden bir arkadaşımızdı. Sahte solun cirit attığı Rize'de devrimci fikirleri kararlılıkla savunan bir insandı.

Devrimci fikirleri Rize'de kararlılıkla savunan, gelişmesinde büyük bir payı olan Yaşar mücadelemizde yaşayacak.

YAŞAR Güvenç

Aydınlık

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dortyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - 791

TİKP'nin Tarsus ve Gazipaşa toplantıları yapıldı

Perinçek: "Günün görevi, Anayasa ve özgürlükleri savunmaktır"

HABER MERKEZİ

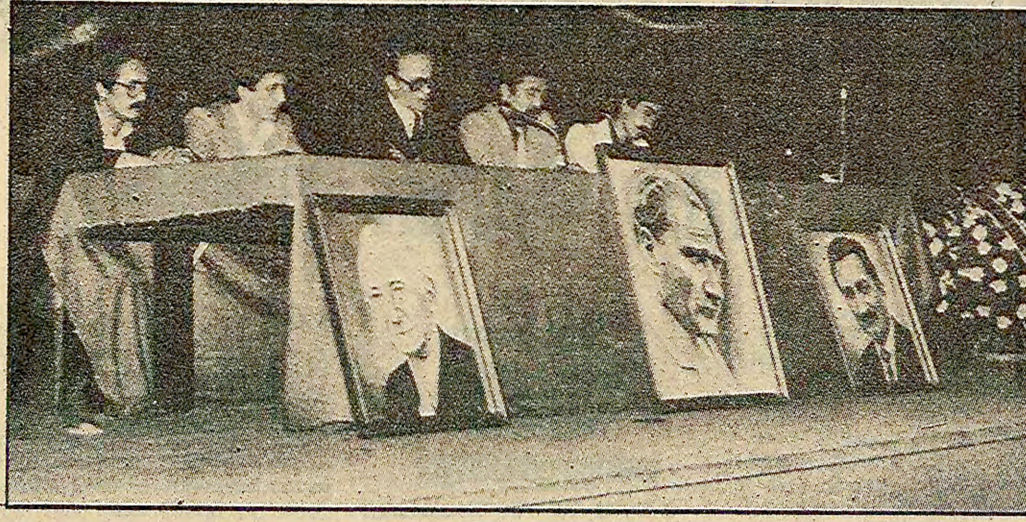
TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi'nin İçel'in Tarsus ilçesinde düzenlediği toplantı ile Antalya Gazipaşa'da düzenlediği miting yapıldı. Tarsus'ta düzenlenen kapalı salon toplantısında konuşan TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek "Günün görevi Anayasa ve özgürlükleri savunmaktır" dedi.

TARSUS TOPLANTISI

Tarsus'ta Levent Sinemasında 27 Mayıs günü düzenlenen toplantıyı 400'e yakın yurttaş izledi. Silifke ve Darboğaz folklor ekipleri, ozan Nevzat Üçyıldız ve Ozan Metin toplantıya renk kattılar. Toplantıya çeşitli sendikaların Tarsus şube yöneticileri, Halkevi, Tarsus Halkçı Devrimci Gençlik Derneği temsilcileri, CHP Tarsus eski İlçe Başkanı ve bir köy muhtarı konuk olarak katıldılar.

Toplantının açış konuşmasını yapan TİKP Mersin İl Başkanı Fatih Atilla, Tarsus'un anarşinin en yoğun olduğu ilçelerden biri olduğunu belirterek, "Tarsus'ta faşistler kahve taradılar, işçi servis otobüsünü taradılar. Kendisine solcuyum diyenler de MHP'nin yolunu tuttu, kahve taradı, işçi servis otobüsünü taradı. Tarsus'ta anarşinin temelinde AP'nin MHP'li faşistleri, CHP'nin sahte solcuları himaye etmesi vardır. Partimiz ise halkın dava-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

"Demokratik Sol Uygulama ve Gençlik" seminerinde konuşan

Çakmur: «CHP gençliği, ABD'nin eylemlerini ve Rusya'nın Afganistan'daki darbesini benimsemiyor»

İSTANBUL (ÖZEL)

CHP İstanbul İl Gençlik Kollarının düzenlediği "Demokratik Sol Uygulama ve Gençlik" konulu seminerde konuşan Gençlik ve Spor eski Bakanı Yüksel Çakmur, "CHP gençliği gerek ABD'nin çeşitli ülkelerde giriştiği eylemleri, gerekse SSCB'nin Afganistan'da darbe yapıp bir kuklayı başa getirmesini benimsememektedir" dedi.

Çakmur konuşmasında CİA'nin ve KGB'nin laboratuvarlarında az gelişmiş ülkeler için çeşitli tuzaklar hazırlandığını belirterek, Türkiye'de gençlik içindeki şiddet olayları üzerinde durdu. Son yılların en önemli sorununun gençlik olayları olduğunu söyleyen Çakmur, "Gençlik olayları denince bombalar, korsan yürüyüşler, adam öldürmeler akla gelmekte, ama gençliğin sorunları gözardı edilmektedir" dedi. Çakmur, bazı sorumsuz kişilerin şiddete davetiye çıkardığını belirterek, şiddetin kaynaklarından birisinin de 1960'tan sonra kurulan komando kamplarında karate, judo, tekvando eğitimi yaptıranlar, zamanın iktidarının koruyuculuğunda yetiştirilenler olduğunu söyledi.

Yüksel Çakmur konuşmasında, 1960'lı yıllara kadar gençliğin bir bütün olduğuna işaret ederek, bu yıllardan sonra gençliğin ilerici-gerici diye bölünmeye çalışıldığını kaydetti. Gençliği bu şekilde bölmenin hatalı olacağını söyleyen Çakmur, gençliğin üzerine şiddetle gitmenin de bir yararı olmayacağını, gençliğin taleplerine kulak verilmesi gerektiğini belirtti.

Şah rejiminin yıkılmasından sonra İran'da ilk meclis toplandı

■ Meclisin gündeminde rehineler sorunu var.

TAHRAN

DİKTATÖR Şah rejiminin yıkılmasından sonra İran'da ilk kez halkın oylarıyla seçilen milletvekillerinin oluşturduğu Millet Meclisi açıldı.

Meclisin açılış töreninden sonra Meclis Başkanlığına en yaşlı üyeler Yadullah Sahabi ve Mehdi Bazergan getirildi. Bazergan, eski kabinede başbakandı.

İran'da iki aşamalı olarak yapılan seçimlerde Ayetullah Beheşti'nin İslam Cumhuriyet Partisi toplam 270 sandalyeden 130'unu, Devlet Başkanı Beni Sadr yanlıları ise 112'sini almıştı. İran Kürdistanı'ndaki karışıklık dolayısıyla burada seçim yapılamamış ve 28 sandalye boş kalmıştı.

Açılış töreninde Kuran, Lider Homeyni ve Başkan Beni Sadr'ın mesajları okundu. Açılışta Beni Sadr ve yabancı diplomatlar da hazır bulundu.

Millet Meclisi ilk olarak 4 Kasımdan bu yana rehin tutulan Amerikalılar sorununu ele alacak.

ABD, G.Kore'de seçimlerin yapılmasını istedi

WASHINGTON

ABD yönetimi Güney Kore rejimine ve Kwangju kenti halkına bir çağrıda bulunarak barışmalarını istedi.

Washington ayrıca, Güney Kore yönetiminden ülkede serbest seçimlere gitmesini de istedi.

Öte yandan Japonya'yı ziyaret eden Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Hua Guofeng, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin Güney Kore'nin içişlerine karışmadığını söyledi.

Batı Afrika ülkeleri, dış tehdide karşı savunma paktı kurulmasını tartışıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

BATI Afrika ülkeleri Ekonomik Topluluğunun devlet başkanları düzeyindeki toplantısı Togo'nun başkenti Lome'de başladı.

1980 ortalarına kadar, enerji sorununa bir çözüm bulmak için bir enerji programı yapılacağını söyleyen Togo Devlet Başkanı General Eyadema, ayrıca, Topluluk ülkelerinin milli savunmalarını korunması için bir savunma paktının kurulmasını istedi. Sözkonusu savunma paktı Moskova ve Katanga'ların Zaire'nin Kolwezi bölgesine saldırmasından sonra gündeme gelmişti.

Ekonomik Topluluğun döneme başkanı olan Togo Devlet Başkanı General Eyadema, gelişmiş ülkelerin bencillikle suçlayarak, Topluluk üyeleri arasında ekonomik ilişkilerin daha da yoğunlaşmasından yana olduğunu söyledi.

Toplantıya, Liberya Devlet Başkanı Samuel Doe'nin "çağrılı olmadığı için" alınmadığı bildiriliyor.

Lastik-İş Genel Kurulu olaylı başladı

İSTANBUL (ÖZEL)

DİSK'e bağlı Lastik-İş Sendikasının Merter'de Konfederasyonun Genel Merkezinde yapılan 20. Genel Kurulu

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Partizanlık... Partizanlık... Partizanlık... Partizanlık... Partizanlık...

"Devletin değil, hükümetin memuruyum" diyen

YSE Müdürü: "Siyasi görüşüme ters olanları temizleyeceğim"

MERSİN (ÖZEL)

MERSİN YSE Müdürlüğüne son olarak MHP'li Bilal Kale müdür olarak atandı. Bilal Kale, göreve başlar başlamaz, YSE'de çalışan şefleri sürgün etti. Arkasından 7 işçiyi işten attı. Üç sendikacının işten atılmasını ise Vali Fahri Öztürk durdurdu.

MHP yanlısı olduğu bilinen Köy-YSE-İş Sendikasının örgütlenmesi görevini de üstlenen müdür, işçilere bu sendikaya üye olmaları için baskı yapıyor.

Bilal Kale bir konuşmasında "Ben devletin memuru değil, bugünkü hükümetin memuruyum. Hükümet düşer, ben de giderim. Gidinceye kadar da siyasi

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Çanakkale ve ilçelerinde 93 öğretmen ve 15 sağlık personeli sürgün edildi

ÇANAKKALE (ÖZEL)

AP azınlık hükümetinin işbaşına geçmesi ile birlikte, Çanakkale, Biga, Lapseki, Ayvacık ve Gelibolu'da Milli Eğitim ve Sağlık Kurumlarında hızlı bir sürgün furyası başladı.

Çoğunluğunu lise ve ortaokul öğretmenlerinin oluşturduğu 93 öğretmen ve 15 sağlık personeli sürgün edildi.

Aralarında müdür ve müdür muavinlerinin de bulunduğu sürgünlerde eşleri öğretmen olan ve ayrı ayrı yerlere sürülenler de var.

Sürgünlerin, Yozgat, Erzurum Tokat gibi MHP terörünün en yoğun olduğu illere yapılması dikkat çekiyor.

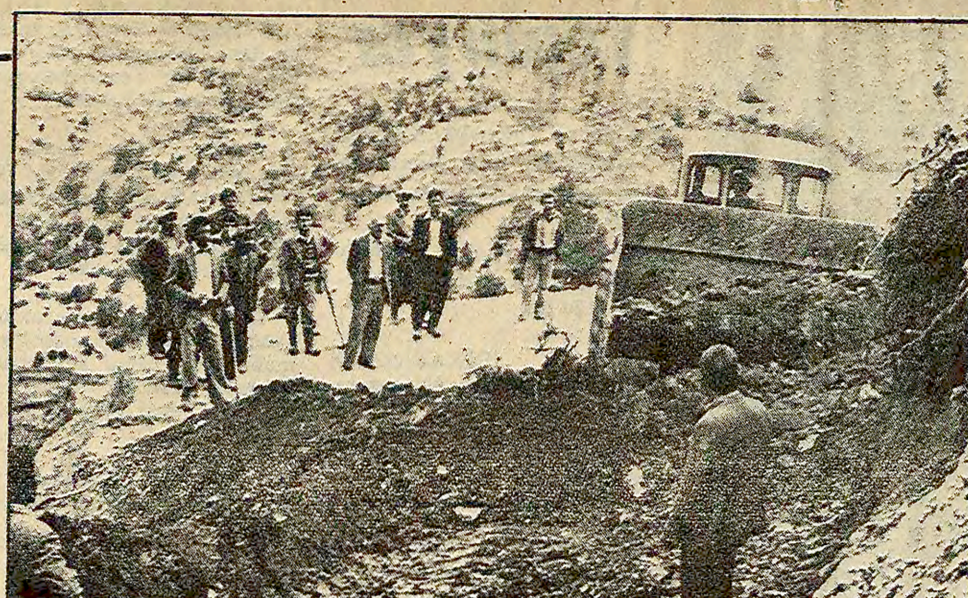
Danıştay, dava açan 45 öğrencinin lehinde karar aldı

HABER MERKEZİ

İSTANBUL'da kız liselerindeki erkek öğrencilerin okuldan çıkarılmaları ile ilgili işlemin durdurulması için dava açan 45 öğrenci hakkında Danıştay yeni bir karar aldı.

Milli Eğitim Bakanlığının tasvibi ile İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü, İstanbul kız liselerindeki erkek öğrencilerin okuldan çıkarılması işlemine başlamıştı. Bu uygulama hakkında 45 öğrenci adına yürütmenin durdurulması ve işlemin iptali" davası açılmıştı.

Daha sonra Bakanlığın savunmasını inceleyen Danıştay, "Yürütmenin dava sonuna kadar durdurulmasına" karar verdi.

Mut belediyesinin de yardımıyla Kozlar yaylası yol boyu halkı kendi yolu için kollarını sıvadı. (Fotoğraf: AYDINLIK)

AP Mut ilçe Başkanı, CHP'liler oturuyor diye Kozlar Yaylasının yolunu yaptırmadı

MUT (ÖZEL)

AP Mut İlçe Başkanı Av. Bayram Çeyrekçi YSE ekiplerinin CHP'li yurttaşların çoğunlukta bulunduğu Kozlar yaylasının yolunu yapmalarını engelledi.

Bunun üzerine yol boyunca yaşayan halk, belediye ile işbirliği yaparak yollarını yapmaya giriştiler.

AP İlçe Başkanı için köylüler, "Çeyrekçi, AP'li görünür ama, MHP için çalışır. Devletin bize tanıdığı imkanları da gaspeder" dediler.

Tek Der Genel Başkanı: Demirel'in son genelgesi, yurtsever memurların sindirilmesini amaçlıyor

İSTANBUL (ÖZEL)

TEKEL Genel Müdürlüğünde sürdürülen partizanlık ile ilgili olarak basına bir açıklama yapan Tek-Der Genel Başkanı Güzin Yavuz, milyonlarca lira değerindeki fabrika ve tuzlalara hiç memuriyet tecrübesi olmayan kişilerin müdür olarak atanmasına göz yuman Demirel, yayınladığı son genelgesi ile devrimci, demokrat ve yurtsever memurlar üzerindeki sürgün mekanizmasının yeni bir sindirme aracı olarak gizli teskiye varakalarını eklemek istemektedir dedi.

Güzin Yavuz açıklamasında, CHP döneminde ileri bir adım olarak değiştirilen sicil yönetmeliği ve gizli teskiye varakalarını ve Memur Değerlendirme Kurullarının başlayan faaliyetini AP azınlık hükümetinin iş başına gelir gelmez durdurduğunu belirtti ve şöyle devam etti. "Sayın Demirel'in genelgesinde, 657 sayılı Devlet Memurları Yasasındaki memurların sorumluluklarını içeren maddelerin ve bunlarla ilgili ceza yasalarına işaret ederek gerektiğinde cezai kovuşturma yapılmasını istemesi yanında memurların güvencesini oluşturan özlük ve sosyal hakları ile ilgili hükümlerin ve yeni sicil yönetmeliği, Memur Değerlendirme ve Memur Danışma Kurulları, kadro, Meyak, konut vb. hakların güvence altına alınması için çalışmalar yapılması yolundaki hususların yer alması devlet hizmetini anti-demokratik baskılar altında yürütmeye çalışan memurların dikkatinden kaçmamıştır. Hükümetçe kamu hizmetinin aksamadan yürütülmesini sağlamanın yolu, yasaların adilane uygulanmasından, memurları bölen siyasi davranışlara son verilmesinden ve toplu sorunlara çözüm bulunmasından geçmektedir.

Yavuz açıklamasında "Memurlar devletin memuru olup, bütün vatandaşlara hizmet ettikleri yerleşmiş bir ilkedir. 1951 yılından beri uygulamada, Gizli Teskiye Tüzüğüne uygun varakalarda memurların siyasi inançlarının belirtileceği bir sütun yoktur. Bu işin iktidardaki siyasi partilerin il ve ilçe teşkilatları tarafından asılsız ve ispata muhtaç suçlamalar yapıldığına dair belgeler basın tarafından kamuoyuna duyurulmaktadır" dedi.

Güzin Yavuz açıklamanın son bölümünde siyasi partilerin memurları bölücü faaliyetlerine karşı, tüm memurların örgütlenmesini ve mevcut memur örgütlerinin birlikte tavır almasını istedi.

■ MHP'liler İzmir'de de saldırılara başladılar. CHP lokalini basanların başında MHP İzmir İl Başkanı vardı.

■ Tariş, YSE ve Aliağa'ya yerleştirilen komandoların saldırıları sonucu 1 kişi öldü. 2 kişi yaralandı

MHP'nin yurt çapındaki baskı ve saldırıları sürüyor

Ankara'nın içinde bir mahalle halkı, evlerini yıkıp göç etti

HABER MERKEZİ

ANKARA'da NATO Yolu, Ege Mahallesinde 30 aile MHP'lilerin saldırıları sonucu evlerini yıkarak mahalleyi terketti. Demirel hükümetinin iş başına gelmesiyle birlikte mahalle sakinlerine saldırılarını yoğunlaştıran MHP'liler sürekli evlere baskınlar düzenliyorlardı.

Evlerini jandarmanın güvenliği altında yıkan yurttaşlar, "Evlerimizi satmak istiyoruz, MHP'liler bırakmıyor ki satalım.. Evlerinizi yıkın ve mahalleyi terkedin, biz bu mahallede kızıl komünistleri yaşatmayız diyorlar. Artık malımızdan vazgeçtik canımızı kurtarmaya çalışıyoruz" dediler.

Evlerini terkeden yurttaşlar, saldırıların başını Maliye Bakanlığında çalışan Yusuf Balta ve mahalleye dışarıdan gelen "katil" Turgut adlı azılı MHP'lilerin çektiğini söylüyorlar. Ege Mahallesi halkı, "Son günlerde bizden her ay aldıkları 1000 lirayı vermememiz yüzünden saldırıları yoğunlaştırdılar" diyorlar.

Güpegündüz ~~Çorumlu Abbas~~ adlı kişinin evinin MHP'liler tarafından basılarak evde bulunan buzdolabı, televizyon ve ev eşyalarının yağma edildiğini söyleyen başka bir mahalleli "Çocuklarımızı ellerinden zor aldık." dediler.

Mahalle sakinleri MHP'lilerin Kayaş Karakolundan destek gördüklerini özellikle belirtiyorlar. Kayaş Karakoluna şikayette bulunanlara ise hakaret edildiğini söylüyorlar.

Başka bir mahalleli ise olayları şöyle anlatıyor: "Demirel iktidar oldu bunlar saldırıya başladı. Çalmadığımız kapı kalmadı, hiç bir sonuç alamadık. Evlerimize uzun menzilli silahlarla a-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Yol kesip haraç alıyorlardı

Devrek'te 4 polis hakkında Savcılık soruşturma açtı

■ Kaymakamın önerisiyle rüşvetçi polisleri suçüstü yakalamaya çalışan muhabirimiz karakolda dövüldü.

DEVREK (ÖZEL)

DEVREK Hışıroğlu köyü civarında Cemalettin adlı polisin özel otosuyla yoldan geçen araçları durdurup rüşvet aldıkları iddia edilen Ekrem, Vehbi ve iki polis hakkında Devrek Cumhuriyet Savcılığı soruşturma açtı. Olayı öğrenen muhabirimizle bazı yurttaşlar Devrek Kaymakamının bilgisi dahilinde polislerin suçüstü yakalamaya gittiklerinde, dipçik, tekme ve tokatla dövüldüler. "Bizi kamyonla ezeceklerdi" iddiasına sarılan polisler nezarete attıkları muhabirimize "bilgiyi kimin verdiğini söylerseniz sizi serbest bırakırız" diyerek de tehdit ettiler.

KAYMAKAM: "BİLGİM VAR AMA DELİL YOK"

Olayı duyurmaya giden muhabirimize Devrek Kaymakamı olayı duyduğunu, ancak delil bulunmadığını söyleyerek muhabirimizi rüşvetçi polisleri suçüstü yakalamaya gönderdi. Kaymakam ayrıca kendisinin özel otosuyla arkalarından geleceğini vadederek "Beraber numarasını aldıkları 500 lirayı kamyonla gidip rüşvet olarak vermelerini" söyledi. Ancak polisler kamyonla olay yerine giden muhabirimiz Mustafa Karademir ve bazı yurttaşları döverek gözaltına aldılar.

Rüşvetçi polislerin gözaltına aldığı arkadaşımız ve bazı yurttaşlar ilk sorgularından sonra serbest bırakılırken Savcılık sözkonusu polisler hakkında da soruşturma açtı.

TİKP'nin Gaziantep'te işkenceyi açığa çıkarmasının yankıları sürüyor

G.Antep'te ölen gencin babası işkenceciler hakkında dava açtı

■ Cuma Özarslan'ın babası Şıho Özarslan: "Emniyet Müdürünün emri var, cenazeyi sana teslim etmeyeceğiz dediler"

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP Valisi Sabahattin Çakmakoğlu'nun, "İşkenceler konusunda yurttaşlar müracaat ederlerse gerekli soruşturmayı yaparız" şeklindeki açıklamasından sonra, işkenceyle öldürülen Cuma Özarslan'ın babası Şıho Özarslan C. Savcılığına dava dilekçesini verdi. Şıho Özarslan'ın C. Savcılığına verdiği dilekçede, oğlu Cuma Özarslan'ın kuyumcu soygunuyla ilgili çalıştığı işyerinden alınıp 16 Nisan günü emniyete götürüldüğü belirtilerek şöyle deniliyor

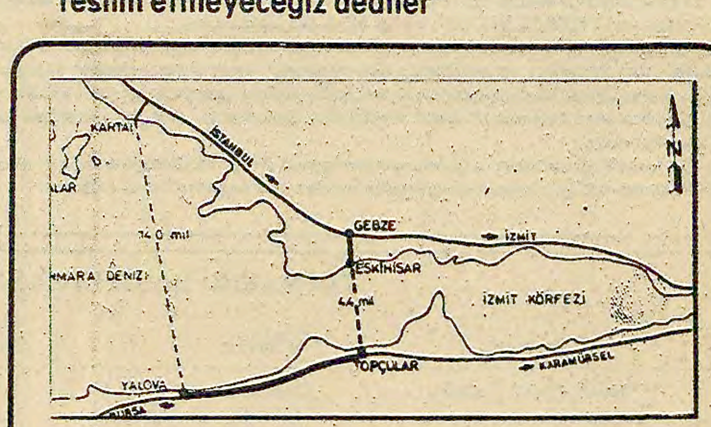
"Oğlum Cuma Özarslan soruşturma bürosunda çok ağır hakarete ve işkenceye maruz kalmıştır. Aynı gün saat 24.00 sıralarında oğlum, yapılan işkenceye dayanamayarak komaya girmiş, bunun üzerine Gaziantep Devlet Hastanesine kaldırılarak müşahade altına alınmıştır.

"Oğlum Cuma Özarslan hastaneye kaldırıldıktan birkaç gün sonra, yeniden sorgulama maksadıyla emniyetten istenmiş, ancak hastane yetkilileri hastanın durumu ciddidir, diye vermemiştir. Oğlum 25 Nisan 1980 günü Devlet Hastanesinde kurtarılamayarak hayatını kaybetmiştir.

"Oğlum Cuma Özarslan'in ölümünü bize emniyet yetkilileri bildirdi. Bunun üzerine oğlumun cenazesini almak için hastane morguna gittik. Orada görevli polis memurları, 'Emniyet Müdürünün emri var, cenazeyi sana teslim etmeyeceğiz' dediler. Oğlumun cenazesini polis ekipleriyle birlikte Gaziantep mezarlığında toprağa verdik."

Şıho Özarslan'ın dilekçesinde

(Devamı Sa. 6 Sü.2)

İstanbul-Bursa yolu bir saat kısalıyor

İSTANBUL (AA)

İSTANBUL-Bursa yolu Eskihisar ile Topçular arasında haziran ayı içinde sefere konulacak olan feribot hattıyla bir saat kısalmış olacak.

Karayolları 1. Bölge yetkilileri İstanbul-Bursa arasında İzmit Körfezi çevresindeki karayolu ulaşımını 144 kilometre kısaltacak "Eskihisar-Topçular 2. Feribot Hattı ve Yaklaşım Yolları Projesi" uygulamasına haziran ayı içinde başlanacağını açıkladılar. Yetkililer İzmit Körfezini dolaşmadan Gebze'nin Eskihisar yöresinden Yalova Topçular'a yapılacak feribot seferleriyle ulaşımda yaklaşık bir saat zaman tasarrufu sağlandığını belirttiler. Böylece Yalova-Kartal arasındaki feribot seferleri 2 saat sürerken, yeni feribot hattı 40 dakika sürecek. Yetkililer yeni seferlerin hizmete sokulmasıyla akıt tasarrufunun sağlanacağını ve ekonomiye katkıda bulunulacağını da açıkladılar.

örse çekiç

Gülay Kurnaz

Eski alışkanlık

Pazar sabahı Tek Gıda-Iş Sendikasının 4. Levent'teki o ihtişamlı binasının en üst katında büyük toplantı salonundayız.

Bin kişilik salonun ilk üç-dört sırasında erkek sendikacılar oturuyor. Salonun kalan kısmı kadın işçilerle dolu. Genç, yaşlı...Kimisi biraz boyanmış, özene, bezene giyinmiş. Çoğunluk çalıştığı gibi işe gittiği elbisesiyle öylece gelmiş. Yorgun ellerini kucaklarında kavuşturmuş, ilgiyle etraflarına bakınıyorlar. Hepsinin başlarından incecik beyaz eşarplar. Salon kocaman bir kelebek bahçesi gibi...

Sahnede uzunca bir masa başında önlerinde bölgelerini bildiren levhaları ile sekiz kadın yanyana oturmuş. Arkalarında yüksekçe bir kürsüde divan başkanlığı. Sağda Başkan Yardımcısı İstanbul Bölgesinden Mefaret hanım, solda sekreter Memnune hanım. Ve kürsüden Türk-İş Birinci Bölge Başkanı Türk-İş'in ilk Kadın Kolları Kurultayının açılış konuşmasını yapıyor.

Türk-İş Genel Kurulunun bundan bir yıl önce aldığı karar uyarınca, geçtiğimiz haftalarda Türk-İş bünyesinde kadın kolları kurma çalışmaları hızlandırıldı. Pazar günü bu toplantıdan önce bir dizi hazırlık toplantısı yapıldı. Pazar sabahı Tek Gıda-İş merkezinde yapılan bu toplantı kadın kollarının kuruluşunun ilanı oluyor.

* * *

Bazı konuk sendikacıların konuşmalarından sonra sıra delegelere geliyor.

Tarsus'tan Hatice, Zonguldak'tan Deniz, Bursa'dan Beyhan, İzmir'den Sabriye, İstanbul'dan Selma Demirtaş. Hepsi de çocuksu bir heyecanla çıkıyorlar mikrofona. Ellerindeki kağıtta yazılı selam, sabah kısmını titrek bir sesle okuduktan sonra, çoğunlukla kağıdı bir kenara fırlatıp, içlerinden geldiği gibi konuşmaya:

"Böyle toplantılar güzel. Nutuklar kutlamalar güzel. Ama iş lazım" diyorlar.

"Dertlerimiz çok birikti. Çözüm lazım" diyorlar.

"Kreş" diyorlar, "Analık izni, servis meselesi, sigortanın hali, erkeklerle eşit terfi şansı, eşit ücret, aşağılamaya son" diyorlar.

Bunlar her biri bulundukları yerde, fabrikalarında, atölyelerinde dediğini dinleten, personel şefine kök söktüren, sendikasının yöneticisini terleten önder işçi kadınlar. Her birinde işlenmemiş nice cevher var. İşte bunlar bizim önder kadınlarımız. Tecrübesizlikleri ile gerilikleri ile birlikte bizim olan önder kadın işçilerimiz. Daha nice kavga içinden geçecekler. Tekrar tekrar yoğurulacak, pişecek, biçimlenecekler.

* * *

Derken mikrofona bir yabancı çıkıyor.

"Hayatının kırk yılını hanımların sorunlarına hasretmiş, Asya'dan Afraki'ya bilmem kaç ülke dolaşmış, yılmaz kadın savaşçı, tecrübeli sendikacı Amerikalı bayan Springer karşınızda!" diye anons ediliyor adı.

Bayan Springer tercümanı eşliğinde konuşmasına başlıyor. O da başına aynı eşarptan takmış. Ama başına yakıştıramayıp boynuna bağlamış, Tekstil iş kolundan gelmeymiş Amerika'da işverenler "kara canavar" derlermiş. Türkiye'ye 1977'de gelmiş. 78'de tekrar çağrılmış. Her gelişinde bir çok şehir, bir çok fabrika dolaşmış. Söylediğine göre Türk sendikalarına, Türk kadınına aşık olmuş. Ve ne yapıp edip Türkiye'de kadın kollarını kurmayı kafaya koymuş. Bu üçüncü gelişi, üç buçuk haftadır buradaymış. Bu sefer artık ön çalışmaların kıvama geldiğine kanaat getirip kadın kollarını kurmaya karar vermiş.

Konuşmasına bugünün tarihi önemini vurgulayarak başlıyor bayan Springer. Arkasından devam ediyor: "Türk-İş Bölge Temsilciliklerine ve Türk-İş'li sendikacılara kadın kollarını kurmak için yürüttüğümüz çalışmada bize gösterdikleri yardımdan ve kolaylıktan dolayı şükranlarımı bildiririm."

Şaşırıp kalıyorsunuz. Bu nasıl iştir böyle? Kim, kime yardım ediyor? Kimin kime teşekkür etmesi lazım diye düşünüyorsunuz. Bayan Springer mi bize yardıma gelmiş, yoksa biz mi ona yardım ediyoruz anlayamıyorsunuz. Ama bu terslik salonda oturan sendikacıları rahatsız etmiyor. Toplantı boyunca bayan Springer, bu "tarihi gün"ün baş kahramanı ve yaratıcısı olarak ismini Türkiye sendikal hareketinin tarihine silinmez harflerle yazıyor.

İster, istemez bir isyan kaplıyor içinizi. Biraz önce konuşan o kadın işçileri ve burada bulunmayan nicelerini düşünüyorsunuz, bir de bayan Springer'i.

Bayan Springer'e elbette bir diyeceğimiz olamaz. Belki de iyi sendikacıdır. Tecrübelidir, yardımseverdir, kimbilir? Ama buraya kadın kollarını kurmaya çağrılışına ne demeli? Anlaşılan Türk-İş'in 1952'lerden kalma kötü alışkanlıkları zaman zaman depreşiveriyor. 1 milyon üyeli bir konfederasyon, koskoca Türkiye'den demin konuşan yüzlerce kadın arasından kimseyi bulamıyor da kadın kollarını kurmak için taa Amerika'dan sendikacı getiriyor.

Ülkeyi emperyalizmin güdümüne sokan

DP, basın özgürlüğü konusundaki uyarıları «içişlerine karışma» olarak niteledi

■ Abdülhamit devrini hortlatan ünlü "besleme basın" uygulaması başlatıldı.

■ Dört yıl içinde 1161 gazeteci hakkında kovuşturma yapılmış, 238 gazeteci mahkum edilmişti.

■ İktidar yanlısı basın ve gazeteciler örtülü ödenekten taltif ediliyordu.

Hükümet bununla da yetinmeyerek ilan tarifelerine ve gazete dağıtımına da el atmıştır. 3 Eylül 1958'de yayınlanan bir bildiri ile bu hazırlık açıklanır.

Uluslararası Basın Enstitüsü, Başbakana mektup gönderiyor

9 Eylül 1958'de Uluslararası Basın Enstitüsü (UBE) Başbakan Adnan Menderes'e bir mektup göndererek basın özgürlüğünün korunmasını istedi. Mektupta şöyle denmektedir:

"Enstitü gittikçe artan bir kuşku ile Türk basınının durumunu izlemektedir. Hükümetiniz geçen yıl içinde basın özgürlüğünü daraltan çeşitli kararlar aldı. Herhangi bir ülkedeki iç politika olayları elbette bizi ilgilendirmez, ama Enstitümüz basın özgürlüğünün korunması için bütün devletlerin dikkatini çekmekle kendini görevli saymaktadır. Türkiye'de basın özgürlüğü tehlikeye girmiştir. Yeni davalar açılmaktadır. Hiç bir davayı incelemek niyetinde değiliz ama tarafsız ve güvenilir kaynaklardan aldığımız haberler bu kovuşturma ve mahkumiyet kararlarıyla basın özgürlüğünün çok önemli ölçüde sarsıldığını göstermektedir."

Hükümet adına mektubu cevaplayan Basın Yayın Bakanı Server Somuncuoğlu bunun "iç işlerine karışma" sayılacağını bildirdi. Menderes hükümeti ekonomik ve dış ilişkilerinde ABD'nin bütün taleplerini uygulamaya özen gösterirken Batıdan gelen bu tür demokratik uyarıları "iç işlerine karışma" biçiminde değerlendirmeyi tercih ediyordu.

Besleme basın

DP döneminde de tıpkı Abdülhamit döneminde olduğu gibi bazı gazeteler ve gazeteciler kayırılmış, bazılarına birtakım çıkarlar, imkanlar sağlanmıştır. DP iktidarında "trajı düşük olan gazetelere, tirajı yüksek olan gazetelerden daha çok veya aynı ölçüde ilan verilmiştir. Resmi ilanlarda Zafer gazetesinin aldığı miktar 500-900 bin lira idi, (ki o zaman bu miktarlar çok büyük paraydı). İzmir'de Yeni Asır, İstanbul'da da Havadis önde gidiyordu.

1959'dan itibaren gazeteler hükümete karşı tutumlarına göre çeşitli kategorilere ayrılmış, Ulus, Dünya ve Yeni Gün gazeteleri ilan listesinden çıkarılmıştı. Bir süre sonra Yeni Sabah gazetesinin ilanları da kesildi.

Hükümet resmi ilanları istediği gibi dağıtırken özel ilanların da kendisini eleştiren gazetelere gitmemesi için genel müdürlere telefonlar ediyor, ilan verilmesini engelliyordu.

Kağıt tahsisi konusunda da hükümet aynı tutumu sürdürmüş, muhalefeti tutan veya iktidarı eleştiren gazeteler kağıt darlığı yüzünden tiraj kısmak zorunda kalmıştı.

Hatta Kim dergisinin 1958 temmuzunda kağıdı kesilmişti.

1959 ağustosunda yürürlüğe giren kararnameye göre Havadis gazetesi ilk kuruluşunda örtülü ödenekten 55 bin lira, Necip Fazıl Kısakürek ise 27 Mayıs'a kadar 147 bin lira almıştır.

Orhan Seyfi Orhon ve Yusuf Ziya Ortaç'a örtülü ödeneklerden çeşitli tarihlerde 100 bin liraya yakın para verildiği belirtilmektedir. Peyami Sefa Başbakanlığa çeşitli tarihlerde dilekçeler göndererek yardım istemiş, örtülü ödeneklerden ajans ve gazetelere 723.809 lira dağıtılmıştır.

Basın davaları ve mahkumiyetler

Özellikle 1954'den başlayarak Demokrat Parti iktidarı basını baskı altına almak ve susturmak için gazetecileri ve kesilmeyen Kovuşturma dava ve mahkumiyetlerle dolu karanlık bir dönemdir. Yalnız dört yıllık bir süre içinde (Mart 1954-Mayıs 1958) 1161 gazeteci hakkında kovuşturma yapılmış, 238 gazeteciden mahkumiyetle sonuçlanmıştır. İşte gazetelerde rastlanan bazı başlıklar:

-- "Dün 27 gazeteci yargılandı" (17 Mart 1960)

-- "Dün 25 basın duruşması devam etti" (4 Şubat 1960)

-- "Dün 7 gazete mahkum oldu" (3 Aralık 1959)

-- "İstanbul've İzmir'de 29 basın davasına bakıldı." (24 Aralık 1959)

-- "35 gazeteci yargılandı" (17 Eylül 1959)

-- "Basın gazileri selam size" (2 Ağustos 1959)

-- "Üç arkadaş daha gitti" (1 Şubat 1960)

Bu dönemde ilk olay Halkçı gazetesi Başyazarı Hüseyin Cahit Yalçın'ın 24 Eylül 1954'de 26 ay hapse mahkum olmuştur. Hüseyin Cahit Yalçın'ın bir gün Şişli'deki evinden alınarak Üsküdar Cezaevine gönderilmesi yaşı yetmişi aşkın bir gazetecinin yakalanıp hapse atılabileceğine inanmayanlar için öğretici oldu.

DEVAMI VAR

□YURT HABERLERİ□YURT HABERLERİ□

Kiraz ve Kaymakçı nahiyesi çevresindeki süt üreticileri Yaşar Holding in insafına terkedildi. 16 lira alış fiyatı ilanına rağmen Pınar Süt sütü 13 liradan toplamayı sürdürüyor.

SEK süt fiyatını 16 lira olarak açıkladı ama

«Pınar Süt» sütün kilosunu hâlâ 13 liradan topluyor

Kirazlı süt üreticileri Süt Endüstrisi Kurumunun fiyatını da az buldukları belirterek, "Sütün kilosu 25 liraya çıkartılmazsa hayvanlarımızı satarız" diyorlar. Bu gidişle sütçülüğü bırakacaklarını belirten üretici köylüler, hükümetin duruma müdahale ederek, Pınar Süt'ün, en azından SEK fiyatlarının uygulanmasını sağlamasını istediler. (Fotoğraf: AYDINLIK)

■ Kiraz ve Kaymakçı nahiyesi çevresinde süt üreticileri hayvanlarını satmaya başladılar.

■ Bir ineğin günlük masrafı 157 lira, süt geliri ise ortalama 124 lira.

KİRAZ(ÖZEL)

Yaşar Holding'in bir kuruluşu olan Pınar Süt'ün bir süre önce saptanan 16 lira süt ücretini uygulamadığı, Kiraz ilçesi ile Kaymakçı nahiyesi ve köylerinden sütü 13 liradan toplamaya devam ettiği bildiriliyor.

Bu arada Pınar Süt ve Süt Endüstrisi Kurumu, tüketimin azaldığı gerekcesiyle üreticiden aldığı süt miktarını yarı yarıya düşürdü. Geçtiğimiz nisan ayında süt alım fiyatının 16 liradan aşağı olamayacağı ilan edilmesine rağmen, Pınar Süt üreticiden kilosunu 13 liradan almaya devam ediyor.

SÜTÇÜLER YAŞAR HOLDİNG'İN İNSAFINA TERKEDİLDİ

Kiraz ve Kaymakçı nahiyesi ve çevresindeki sütçüler, süte zoraki zam yapıldığını ancak bunun da uygulanmadığını, sütlerinin 12-13 liradan kapatıldığını anlatarak muhabirimize şu açıklamayı yaptılar:

"KİT'lere yüzde 58 zam yapıldığı halde süte zoraki zam yapıldı. Bu gülünç bir zamdır. Üreticinin emeğini kurtarmaz. Hükümet üreticiyi tamamen unutmuştur. Süt üreticileri Yaşar Holding gibi özel sektörün insafına terkedilmiştir."

Süt üreticileri hayvanlarını çok pahalıya beslediklerini, aldıkları sütün maliyeti kurtarmadığını anlatarak şu bilgileri verdiler:

"Bir ineği beslemek için gereken yem fiyatları; Susam 9 lira, küspe 9,5 lira, un 13 lira. Bir hayvanın günlük masrafı; 8 kilo saman 80 lira, 3 kilo küspe 37 lira, 2 kilo kepek 20 lira ve 20 lira yeşillik. Toplam eder 157 lira. Ortalama olarak bir inek günde 14 kilo süt verir. Bakıcının emeği de buraya dahil değildir. Pınar Süt ve SEK, süt alımlarını yarı yarıya indirince yerli mandıracılar bizden sütün kilosunu 12 liradan alıyorlar. Biz ne yapacağımızı şaşırdık. Bunun çaresini hayvanları satmakta buluyoruz. Ya da bir kısmımız sütçülüğü bırakıp başka işler arıyoruz. Ama süt alımları böyle giderse hayvanlarımızı satacağız."

Kaymakçı nahiyesinden Süleyman Biçer son olarak şöyle dedi: "Sütün kilosunu 25 liradan satarsak ancak kurtarır. Aksi takdirde bölgemizdeki sütçülük büyük darbe yer".

27 Mayıs'a doğru

"KUVVETLİ İKTİDAR"-BASIN SAVAŞI

Merih Çolakoğlu

3

DP döneminde bazı gazete ve ajanslara, örtülü ödenekten verilen meblağlar

Türk Haberler Ajansı	35.500
Yeni Cephe Gazetesi	14.700
Türk Anglo-Amerikan	16.500
Atom Gazetesi	17.300
Yeni Asır	74.000
İstanbul Ekspres ve Burhan Belge	51.600
Akın gazetesi	22.000
Havadis	55.000
Büyük Doğu ve Necip Fazıl Kısakürek	147.000
Medeniyet gazetesi	11.000
Hizmet gazetesi	23.500
Ethem İzzet Benice	15.000
Türk Düşüncesi ve Peyami Sefa	49.000
Aydın DP gazetesi	10.000
Ege Ekspres	12.000
Akbaba	63.000
İzmir gazetesi	21.000

Nakleden H. Topuz, 100 Soruda Basın Tarihi

GÜNDEM dışı

Gel de hak verme kardeşim...

Isparta'da Gülkent Ortaokulu öğretmeni Kerem Çelik arkadaşlarından borç-harç topladığı 40 bin lirayı Yapı Kooperatifine götürürken yolda komandoların saldırısına uğrar. Bu üçüncü saldırıdır. Adliyeye başvurur, 40 bin lirasının saldırganlarca gaspedildiğini söyler. Sorgu hakiminin ifade aldıktan sonra dava açması gerekmez mi? Normali de budur tabii. Ancak sayın sorgu hakimi "öğretmende bu kadar para bulunmaz" diyerek saldırgan komandolar hakkında takipsizlik kararı verir.

Eh gel de sorgu hakimine hak verme. Sen bir öğretmensin kardeşim. Ne işin var Yapı Kooperatifinde. Ev sahibi olmak sana mı kalmış. Ne toplarsın 40 bin lira da borç altına girersin. İyi, yine hakim insaflıymış. Ya bir de nereden buldun bu 40 bin lirayı deseydi. İspat edene kadar, Allah göstermesin cezaevini boylamak da vardı işin içinde.

Siz siz olun da öğretmenler bir daha böyle işlere kalkışmayın. Üstelik bir de üzerinizde paralar taşıyarak şu komandoların iştahlarını kabartmayın.

Doğru söze ne denir?

AET Temsilcisi Cox: "Türkiye'den ne doğru bilgi alıyoruz, ne doğru bilgi veriyoruz."

Günün Fotoğrafı

İKİ MHP...

Türkeş son günlerde işçi haklarının savunucusu kesildi. Geçenlerde Türk-İş'e yaptığı ziyarette "İşçi haklarının en kararlı savunucularının" kendileri olduğunu iddia etti. Daha sonraki günlerde de "İşçi hakları askıya alındı" vs. diye demeçler verdi.

Türkeş bunları söylerken MHP Genel Başkan Yardımcısı Agah Oktay Güner Odalar Birliği Kongresinde salonu dolduran sanayici ve işadamlarının karşısında hükümetin aldığı ekonomik tedbirleri övüyordu. Hükümetin aldığı tedbirler ortada; her şeye zam, halka hiç bir şey yok... Tedbirlerin esası işçiye bir şey vermemek, elindeki avucundakini de almak.

İşte size iki MHP.... Biri işçilere "seni savunuyoruz" diyor. Diğeri patronlara "sizin yanınızdayız, tedbirleri de destekliyoruz"... Şimdi işçi haklarının askıya alındığını söyleyen Türkeş'in, AP daha tedbirlere başlamadan önce yaptığı, "İşçi ücretleri dondurulmalıdır" açıklaması ise hâlâ hatırlarda...

Mesele bu ne perhiz bu ne lahana turşusu diyerek gülüp geçilecek bir olay olmaktan öte de boyutlar taşıyor.

Buna nabza göre şerbet verme de denilebilir en kibar söylenişle... Yalancılık da halkı aldatma çabası da... Bu işin siyasi yanı. Bir de ideolojik yanı var ki o da, bu örneğin MHP'nin sınıf çelişmelerini inkar eden görüşlerinin hayatın karşısında nasıl iflas ettiğini göstermesi.

YANDIK

Demirel, sigara ve petrole zam yok dedi

Bir süre önce şekere zam yapılmayacağını ve bu şekilde çıkarılan haberlerin yalan olduğunu söyleyen Demirel, en son "Sigara ve petrole zam yapmayacağız" dedi. Üstelik Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı da Demirel'i doğrulayarak "Petrol Ofisi bayilerine mazot ve fuel-oile zam yapılacağını bildiren bir yazı göndermediklerini" açıkladı.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Odalar Birliği ve anarşi

Odalar Birliği'nin 35. Kongresinde söylenen bazı sözler, siyasi hayatta hergün duyduğumuz bazı sözlere çok benziyor.

Mesela işçi ücretlerinden rahatsız olunması.

Odalar Birliği diyor ki, "1.5 milyon sendikalı işçinin, ölçü ve insaf tanımaz talep ve davranışları artık toplum vicdanında tepki ile karşılanmaktadır.

Ne tuhaf tesadüf! IMF'de işçi ücretlerinin dondurulmasını isterken, hükümete böyle diyor.

Olur, olur. Çeşitli sözler birbirine benzeyebilir. Her benzerlikten ille de bir sonuç çıkarmak gerekmez.

Zaten benim de sonuç çıkarmak gibi bir niyetim yok. Niyetim, benzerliklere değinip geçmek.

TEŞHİSDE BENZERLİK

Odalar Birliği'nin anarşinin kaynağı konusundaki tespiti de Başbakanın tespitine benziyor. İkisine göre de anarşinin kaynağı komünizm!

Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar, bu tespiti yapıp uzun uzun anlattıktan sonra bir şey daha ekliyor:

"Böylesine vahim heves ve niyetler, elbette karşı ideolojileri de davet eder. Bu tabiidir. Ancak, doğru görmediğimiz ve tasvibi mümkün olmayan husus, aynı silah ve yöntemlerle mücadele zaruridir gibi mülahazalarla devleti yok veya yetersiz sayıp anarşiyi bir başka maksatla ve gerekçeyle yaygınlaştırmaktır."

Şaşılacak şey! Demirel de AP Gençlik Kolları Kongresinde bunları söylemişti.

SAFSATA VE İHANET

Elbette Odalar Birliği'nde MHP'yi anarşinin kaynağı olarak tespit etmesi beklenemez. Çünkü halkın üzerindeki anarşi ve terör onları fazla ilgilendirmiyor. Onları, anarşinin, kendi tatlı kârlarını olumsuz etkileyen kısmı ilgilendiriyor.

Ama açık açık söylemese de Mehmet Yazar'ın dilinin altında bir şeyler var.

"Komünizmin davet ettiği karşı ideoloji" acaba nedir?

Faşizm mi?

Türkeş'e sorarsanız Türkiye'de faşizm tehlikesinden bahsedenler hiyanet içindedirler.

Odalar Birliği bir de devleti yok veya yetersiz sayıp anarşiyi yaygınlaştıranlardan söz ediyor.

Acaba bunlar da kim?

Yoksa Türkeş'in "güvenlik kuvvetlerine yardımcı olan" komandoları mı?

Türkeş'e sorarsanız, sağı anarşinin içinde göstermek safsatadır.

Mehmet Yazar Odalar Birliği Kongresini açış konuşmasında üstü kapalı olarak bunları söylerken, Türkeş aynı saatlerde MHP'nin Küçük Kurultayında faşizmden söz edenlere "hain", sağın anarşi içinde olduğunu söylenmesine "safsata" diyordu.

Türkeş velinimetlerinden gördüğü Odalar Birliğini safsata söylemek ve hiyanet çinde olmakla suçlar mı?

Suçlamaz diyorsanız bu sözler ne anlama geliyor?

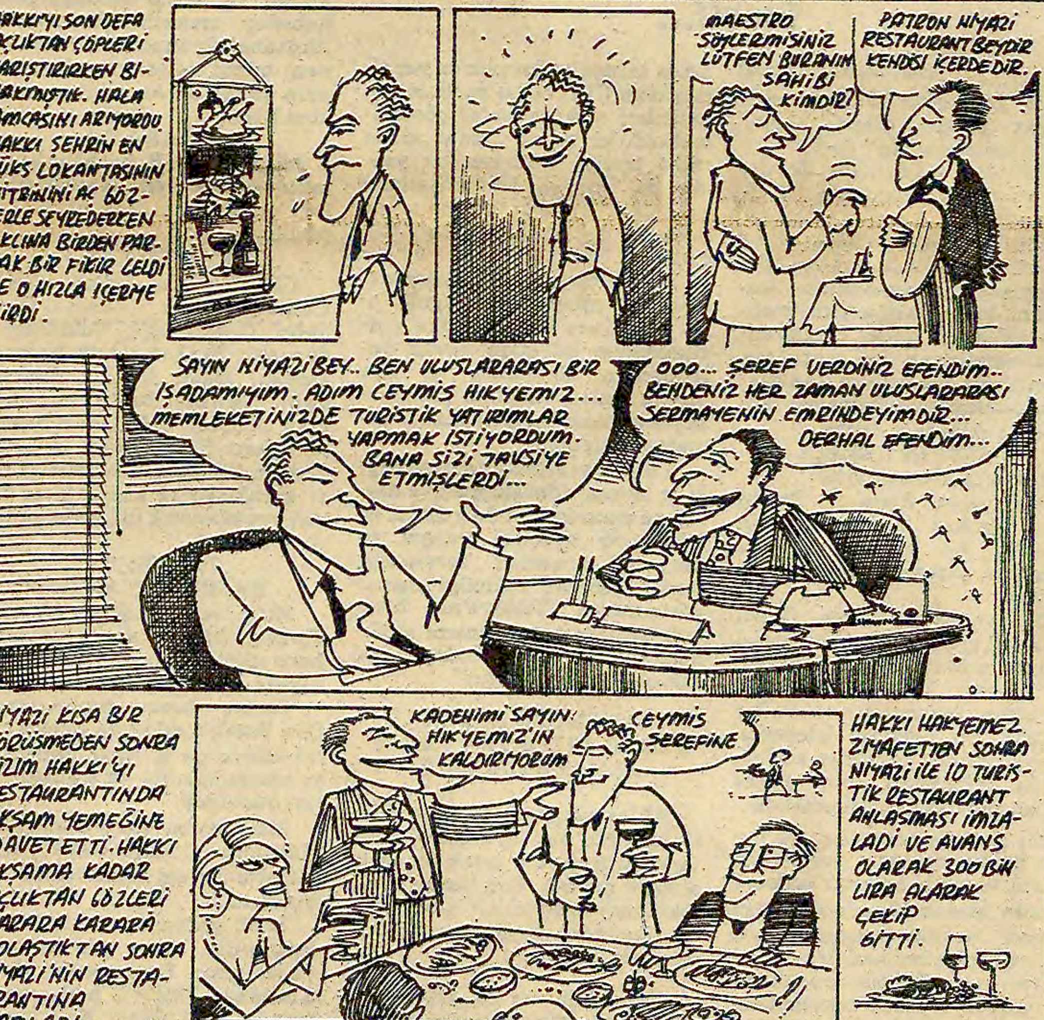
Canım, aynı saatte konuşuyorlardı dedik ya. Türkeş ne bilsin Mehmet Yazar'ın o saatlerde böyle sözler söyleyeceğini? Bilseydi hiç değilse konuşmasında uygun düzeltmeler yapardı.

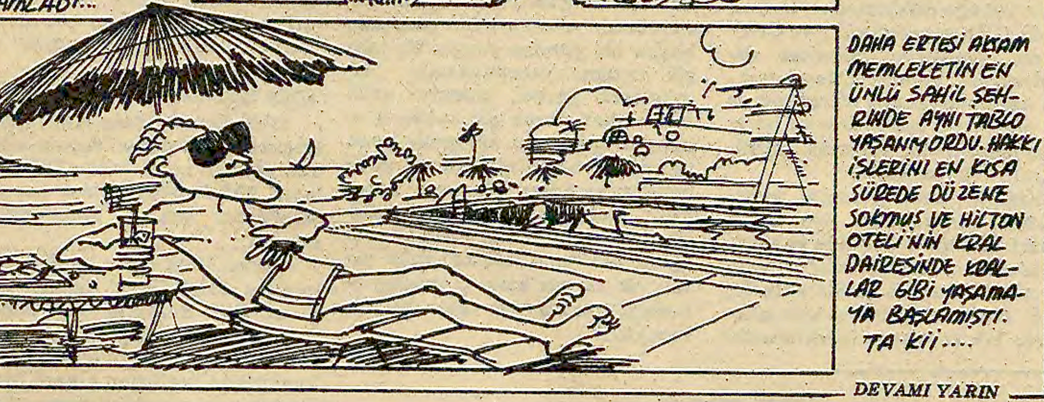
Olur, ulur.

Çeşitli sözler birbirine benzeyebilir. Bazı sözler birbirine benzemeyebilir. Bazen de insan yaranmak istediği kişilere bilmeden ters düşebilir.

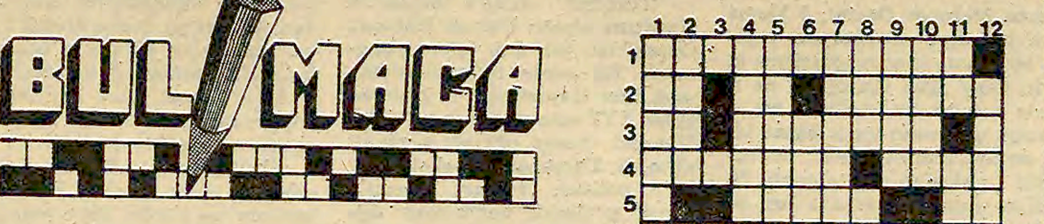
HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

DEVAMI YARIN

SOLDAN SAĞA—1)İşçi sınıfı mücadelesini salt sendikal mücadele sınırları içinde tutmak isteyen yanlış tutum. 2)Kimyada arseniğin simgesi - Kırmızı - Bir hayvan 3)TERSİ bir uzvumuz - Yarış, yarışma 4)Gemicilikle uğraşan iş adamı - Cam gibi saydam silikat bileşiklerine verilen ad 5) TERSİ güzel, anlamlı, sanatlı - Bir nida 6) İş, çaba - Hastanelerde hastaların günlük durumlarını ve ilaçlarını anlatan kağıt 7) Savar, ücret (eski dil) - Taraça 8) Hoşgörüyü istismar ederek kaprisli davranan - Mili amperin kısa yazılışı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA— 1) Bazı yiyecekleri uzun süre saklamak için tuzlu su içine koyma işlemi 2) Uzun bir çaba sonucu ortaya çıkan ürün 3) TERSİ kötülük 4) İdam sehpası 5)Haberleşme, düşünce iletme 6) TERSİ çok ıslak - Eski Mısır'da bir tanrı 7) Gelir getiren mülk 8) TERSİ arının yaptığı - Güneşin battığı yön 9) Bir masal şehri - Futbolda bir savunma elemanı 10) Özlük, özel - Asker 11) Demirel başkanlığında kurulan ilk koalisyon hükümetinin kısa adı - Söz 12) Son günlerde gericilerin hep birlikte saldırdıkları temel yasamız.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ— 1) Emin - İkileme 2) Seyahat - aduB 3)Özeleştiri 4)KalyE - Rulet 5)Rize - Ot - GS 6)İlk - Labirent 7)Mi - mazüC - neS 8) FKÖ - Saç - kE.

YUKARDAN AŞAĞIYA— 1) esöK - IMF 2)Mezarlık 3) İyelik 4)Nal 5) Heyelan 6)İaşe - Az 7) ktT - Obüs 8) İrtica 9) larU 10) Edilgen 11) Mu - Esnek 12) Ebat - TSE.

İsrail "3 ret" siyasetinde ısrar ediyor,
ABD yönetimi sorunu sürüncemede bırakmak istiyor ama

Avrupa FKÖ'yü tanımaya hazırlanıyor

İsrail Savunma eski Bakanı Weizman'ın Başbakan Begin'i savaş yolunda olmakla suçlamasıyla, Ortadoğuda gözler tekrar İsrail'e çevrildi. Bu istifayla ABD Dışişleri Bakanı Muskie'nin meseleyi sürüncemede bırakma ve gözleri İsrail'den uzak tutma çabaları da darbe yemiş oldu. Daha önce de Begin'in Kudüs'ten vazgeçmeyeceklerini açıklamasıyla Enver Sedat özerklik görüşmelerini kesmişti.

İSRAİL "3 RET" SİYASETİNDE ISRAR EDİYOR

1940'larda dünyanın en azgın teröristi olarak ün salmış olan İsrail Dışişleri Bakanı Yitzhek Şamir, 10 Mart 1980'de yaptığı bir açıklamada şu üç noktada ısrar edeceklerini söylüyordu: (1)1967 öncesi sınırlara dönmeyi ret, (2) Filistin devletinin kurulmasını ret, (3) Kudüs'ün bölünmesini ret.

Bir erken seçim durumunda iktidara gelmesi beklenen İsrail İşçi Partisi ise, Begin'in uzlaşmaz tutumunun çıkmaz yol olduğunu görüyor. Bu parti çözüm için Ürdün'le anlaşma sağlayıp nüfusunun yüzde 80'i Filistinli olacak bir Ürdün-Filistin Konfederasyonu kurulmasını ileri sürüyor. Ne var ki bu planın uygulanması Ürdün Kralı Hüseyin'in işbirliği ile Filistinlilerin böyle bir çözümü kabul etmelerini gerektiriyor ki bu da şimdilik olası görülmüyor.

DÜNYA KAMUOYUNUN TEPKİSİ

Dünyada bir çok devlet Filistinlilerin kendi kaderini tayin hakkını ve FKÖ'yü tanımış durumda. Son zamanlarda Batı Avrupa ülkeleri de bu sorunun çözümü için girişimlerde bulunuyor.

İyi haber alan kaynaklara göre Avrupa Ekonomik Topluluğuna üye ülkeler şu üç öneriyi içeren bir plan hazırlamışlardır

1) Filistinlilere kendi kaderinin tayin hakkının tanınması,

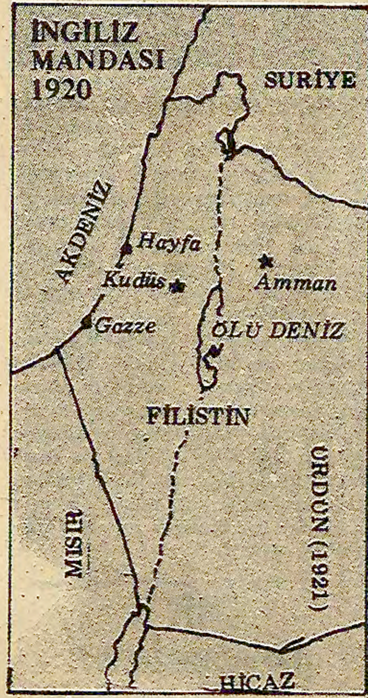
2) 1967'de işgal edilen Arap topraklarının geri verilmesi,

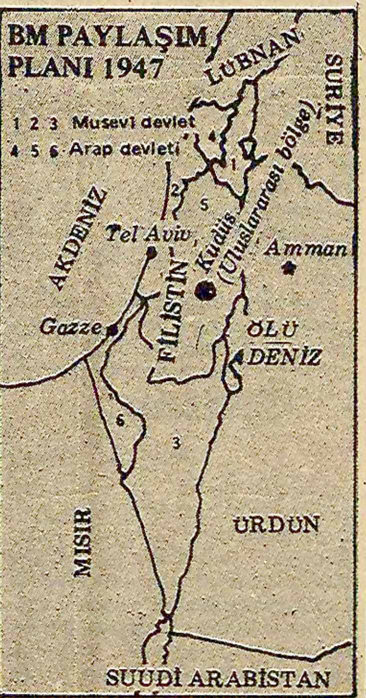
3) FKÖ'nün tanınması ve görüşmelere katılması.

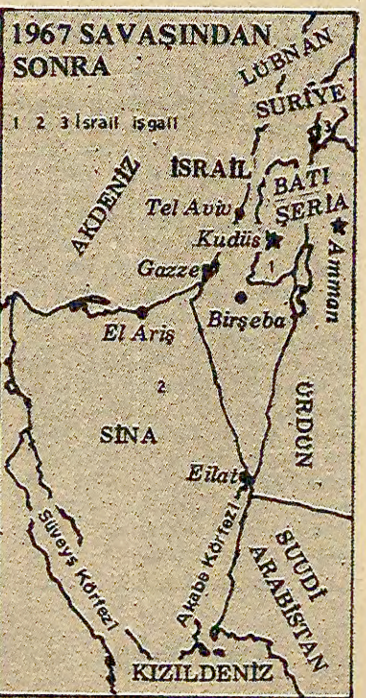
ABD yönetimi ise, Ortadoğu'nun bu kilit meselesinin üzerine cesaretle gidemiyor. Bunun nedenlerinden biri Başkanlık seçimleri, dolayısıyla Yahudi göçmenlerin oyunu yitirmemek kaygısının olduğu belirtiliyor. ABD Dışişleri Bakanı Muskie, göreve başlar başlamaz yaptığı bir konuşmada Ortadoğu'da çözümün Mısır ile İsrail arasında imzalanan Camp David Anlaşmalarından geçtiğini söyleyerek, Avrupa'nın bir plan hazırlamaktan vazgeçmesini istedi.

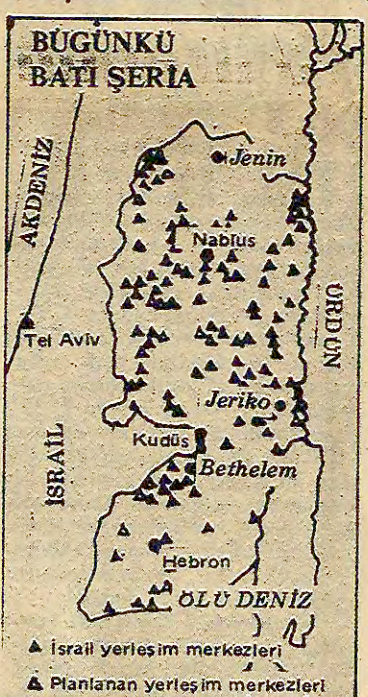
Yine de Amerikan kamuoyunda meselenin çözümünün Filistinlilerin haklarının verilmesinde yattığını görenlerin sayısı artıyor. ABD Senatosunun Demokrat Partili çoğunluk lideri Robert Byrd, "Filistin meselesi var oldukça Sovyet yayılması ihtimalinin yarattığı ortak tehlikenin giderilmesinde Arap ülkeleriyle işbirliği yapma yeteneğimiz zayıflamaktadır" diyor.

Gerçekten de bugün Ortadoğu ve Basra Körfezindeki durum dünyadaki bütün güçlerin Sovyet hegemonyacılığına karşı birleşmesini gerektiriyor. Bu da İsrail yayılmacılığına engel olmayı ve Filistin meselesini çözmeyi her zamankinden daha fazla zorunlu kılıyor.

Filistin toprakları uzun yıllar Osmanlı İmparatorluğunun sınırları içinde kaldı. Daha sonra İngiliz mandasına verildi. 1947'de ise, Birleşmiş Milletler haksız bir kararla Filistin topraklarının iki ayrı devlete bölünmesine yol açtı. Bu tarihten itibaren İsrail siyonistleri Filistinlilerin yaşadıkları toprakları işgal ettiler. En son 1973 savaşıyla genişleyen İsrail, işgal altındaki topraklarda sürekli Yahudi yerleşim merkezleri kuruyor. (Bu arada, Mısır'la sağlanan anlaşmayla İsrail Sina Yarımadasını boşalttı).

● ***1964'te kurulan FKÖ'yü ilk tanıyan devletlerden biri Çin oldu. Moskova ancak 1976'da FKÖ'ye büro açma izni verdi***

● ***Filistin Konseyi, kurtarılmış bir toprak parçasında devlet kurmayı kabul ediyor. İsrail ise hâlâ topraklarının sınırını tespit etmedi***

Devlet kurma mücadelesinde bir halk:

FİLİSTİNLİLER

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Filistinliler tarih boyunca paylaşım mücadelelerinde en büyük haksızlıklara uğramış halkların başında geliyor. Yüzyıllar boyunca ilk önce Roma, sonra Osmanlı İmparatorluğunun sınırları içinde yer alan Filistin topraklarında 20. yüzyılın başında yarım milyon kişi yaşıyordu. Çoğu Arap köylüsü olan bu insanların ancak 25 bini Yahudi'ydi. Yahudiler topraklarının yüzde 1'ine sahipti.

1918'de Filistin, Milletler Cemiyetinin kararıyla İngiliz yönetimine devredildi. İngilizler 1917'de, Birinci Dünya Savaşında Yahudilerin desteğini sağlamak amacıyla Balfur Bildirgesini yayınlamıştı. Bu bildirgede Arap sakinlerin haklarına zarar verilmeksizin, Filistin'de Yahudilere bir yurt öngörülüyordu.

Bunun üzerine Filistin topraklarına artan sayıda Yahudi göçetmeye başladı. Almanya'da Hitler'in iktidara gelmesiyle bu göç hızlandı.

İSRAİL DEVLETİNİN KURULUŞU

Bu arada, Filistinliler defalarca İngiliz yönetimine karşı ayaklandılar. 1939'da İngiltere, Araplarla Yahudilerin bir arada yaşayacağı bir Filistin devleti öngördüğünü açıkladı. Ne var ki, İkinci Dünya Savaşından sonra bu kez Yahudiler İngilizlere karşı ayaklandılar. Sonunda mesele 1947'de Birleşmiş Milletlere getirildi. BM bölgenin Arap ve Yahudi devletlerine bölünmesini önerdi. Araplar bunu kabul etmediler. Fakat 15 Mayıs 1948'de İsrail tek taraflı bağımsızlığını ilan etti. Bundan sonra da İsrail, Arap devleti için ayrılan toprakların ilk ağızda yüzde 40'ını işgal etti. Öte yandan, Ürdün Şeria nehrinin batı yakasındaki topraklara el koyarken, Mısır da Gazze'yi ele geçirdi. Ancak İsrail, 1967 Haziran savaşında Batı Şeria ve Gazze'deki bu toprakları da işgal etti.

Böylece, yüzyıllardır Filistin topraklarında yaşayan insanlar zorla topraklarından uzaklaştırılmış oldu. İşte şimdi dünyanın dört bir tarafına dağılmış olan 4 milyon Filistinli, gaspedilen bu topraklarına geri dönme ve devlet kurma dahil yasal haklarını kabul ettirme mücadelesi veriyor.

FİLİSTİN YASALARI

Filistinliler bu mücadele için de giderek örgütlendiler. Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) 1964 Ocak'ında Kahire'de toplanan Arap Zirvesinde alınan kararla kuruldu. (Çin Halk Cumhuriyeti bu tarihten itibaren FKÖ'nün Pekin'de bir büro açmasına izin verirken, Sovyetler Birliği FKÖ'yü ancak 1976'da tanıdı)

1969 yılında ise, 1962'de kurulmuş olan El Fetih en güçlü Filistin örgütü olarak ortaya çıktı ve Filistin Ulusal Konseyine (FUK) hakim oldu. Aynı yıl Yaser Arafat FKÖ Başkanlığına getirildi.

Bu arada 1968'de 33 maddelik Ulusal Filistin Yasası kabul edilmişti. Bu yasada, Filistinlilerin dini açıdan Müslümanlara ve Hıristiyanlara, Yahudilerden daha yakın olduğu belirtiliyor yasanın 20. maddesinde Yahudilerin bir millet oluşturmadığı, aksi taktirde bütün dinlere ayrı bir devlet kurma hakkı tanımak gerekeceği vurgulanıyor.

Yasa ayrıca Filistin'in parçalanmasına ve İsrail devletinin kurulmasına karşı çıkıyor. Yasanın 22. maddesi ise, İsrail'in dünya emperyalizminin bir üssü, ırkçı, saldırgan ve yayılmacı olan siyonizmin bir aracı olduğunu belirtiyor.

1969 Şubatında toplanan FUK, Filistin'de bütün dinlerin eşit muamele göreceği, demokratik bir devlet kurulmasını öngören bir kararı kabul etti. 1974'de kabul edilen kararlarda, Filistin kurtarılmış herhangi bir yerinde bir devlet kurulması onaylandı. 1977 programında ise, İsrail'e güvenilir sınırlar garantisi veren önerilere karşı mücadele edilmesi tutumundan vazgeçiliyordu.

Görüldüğü gibi Filistinlilerin meseleyi ele alışlarında zamanla bir esneklik görülmesine rağmen, İsrail siyonistleri uzlaşmaz tutumlarından hiç vazgeçmediler.

SİYONİST YAYILMACILIK

Daha 1896'da, siyonizmin babası sayılan Theodore Herzl, "Yahudi Devleti" adlı kitabında Filistin veya Arjantin'in Yahudiler için bir "vatan" olarak düşünülebileceğini ileri sürüyordu. Siyonistlerin 1897 Basel Bildirisi amaçlarını şöyle tanımlıyordu:

"Yahudi tarım ve sanayi işçilerinin Filistin'i sömürgeleştirmeleriyle Filistin'de Yahudi halk için bir vatan kurmak."

Bu amaçlarla yazının başında anlattığımız yollarla kurulan İsrail devleti, kurulduğu günden beri yayılmacılığı sürdürdü. İsrail'in ilk Başkanı David Ben-Gurion, İsrail'in sınırlarını, "ordunun ulaşabileceği yerler" olarak tanımlıyordu. Bugün de İsrail Anayasasında ülkenin sınırları hâlâ belirlenmiş değildir.

HALKLARIN DÜNYASI

Çiğdem Kömürcüoğlu

İki yılın sonunda

Mısır'la İsrail'in yürüttüğü özerklik görüşmelerinin sonuçlandırılması için Camp David Anlaşmasıyla saptanan tarih 26 Mayıstı.

26 Mayıs tarihini geride bırakırken varılan noktayı şöyle özetleyebiliriz: Batı Şeria ve Gazze'ye özerklik tanınmasında bir arpa boyu bile ilerleme kaydedilmemiştir.

Buna karşılık Begin hükümetinin uzlaşmaz ve saldırgan tutumu, İsrail hakim sınıfları içindeki çatlağı derinleştirmiştir. Begin hükümeti Dışişleri Bakanı Moşe Dayan'dan sonra Savunma Bakanı Weizman'ın istifasıyla ikinci fireyi vermiştir.

Dayan'ın da Weizman'ın da istifasına yol açan nedenler aynıdır. Birincisi, Begin hükümetinin işgal altındaki toprakların ilhakı anlamına gelen yerleşim merkezleri kurma siyasetini sürdürmesidir. İkincisi Mısır'la özerklik konusunda ortaya çıkan anlaşmazlıklarda en küçük bir uzlaşmaya yanaşmamasıdır.

Dayan ve Weizman, Begin'in ilhak siyasetinin, İsrail'in dünyada tecritine yol açtığını ve bunun çıkmaz yol olduğunu görmektedir. Bu nedenle Mısır'la İsrail arasında başlatılan özerklik sürecinin başarıya ulaşmasını ve belli tavizler yoluyla Batı Şeria'da yaşayan Filistinlileri de bu görüşmelere katmayı istemektedirler. Onlar çelişmelerin yumuşatılmasıyla, hem işgal altındaki topraklarda İsrail'in hakimiyetini koruyacak, hem de dünya kamuoyuna kabul ettirebilecek bir çözüm yolu aramaktadırlar.

Burada bir noktayı açıklığa kavuşturmakta yarar var. Dayan, Weizman ve İsrail'in gelecek başbakanı gözüyle bakılan Şimon Peres'in temsil ettiği İsrail hakim sınıfları da tıpkı Begin'in temsil ettiği kesimler gibi, ne Filistinlilerin devlet kurma hakkını ne de Filistin Kurtuluş Örgütünü tanımamakta direnmektedir. Bu iki konuda İsrail'in tüm hakim kesimleri arasında ayrılık yoktur.

Örneğin Şimon Peres, nisan ayında ABD'ya yaptığı gezide Carter'la paylaştıkları görüşleri şöyle özetlemiştir: Kudüs'ün bölünmezliği, bağımsız bir filistin devletinin kurulmasına ve FKÖ ile görüşmelere oturulmasına karşı olmak ve Camp David Anlaşmalarına sıkı sıkı bağlı kalmak.

Ama sorunun çözümüne yaklaşımındaki saldırganlık ölçüsü bile İsrail hakim kesimleri arasında derin çatışmalara yol açmaktadır. Bunun nedeni de İsrail'in içine yuvarlandığı iktisadi buhran ile uluslararası alanda tecrit olmasıdır. İsrail çok güç bir durumdadır.

Öte yandan gerek Mısır, gerekse de Batı Avrupa, ABD'nin İsrail'i taviz vermeye yeterince zorlamadığı görüşündedirler. Başta Lord Carrington olmak üzere pek çok Avrupalı yetkili Filistin sorununun çözümünde ilerleme kaydedilmemesinin, Ortadoğu'da çok tehlikeli bir durum doğurduğu kanaatindedir. Bunun hem Batıya petrol akışını, hem de Ortadoğu ülkelerinin Sovyetler Birliği'ne karşı tutumlarını etkileyeceği üstünde durmaktadırlar.

Dolayısıyla Batı Avrupa hükümetleri arasında Ortadoğu sorununun çözümü için insiyatifi ele alma eğilimi güçlenmektedir. Çünkü patlamaya hazır böyle bir bölgede çözümü sağlamanın, ABD'deki seçim ortamının inişlerine ve çıkışlarına bırakılamayacağı gerçektir.

Batı Avrupa'nın eğilimi 242 sayılı BM kararını, Filistinlilerin kendi kaderini tayin ve devlet kurma hakkını tanıyacak şekilde değiştirmektir.

İsrail böyle bir çözümü kabul etmekten henüz çok uzaktır. ABD Dışişleri Bakanı Muskie de NATO toplantısı sırasında Batı ülkelerini böyle bir girişimden vazgeçirmek amacıyla Batı ittifakının bölüneceği tehdidini ileri sürerek baskı yapmıştır.

Ortadoğuda çözüm ne olacaktır?

Mısır'la İsrail arasında yürütülen özerklik görüşmelerinin başarısızlıkla sonuçlanması katı gerçeği bir kere daha gözler önüne sermiştir. Ortadoğu'da Filistinlilerin devlet kurma hakkı kabul edilmeden barışın sağlanması olanaksızdır. Avrupa bu gerçeği kabul etme noktasına gelmiştir. Sorunun çözümünde önemli bir taraf olan ABD ise henüz bir gerçeği kabul etmemekte direnmektedir.

Özerklik görüşmeleri, hataları ve sevaplarıyla çok değerli iki yılın harcanmasına yol açmıştır. Eğer ABD şimdi de tecrit olan Begin hükümetinin yerine daha "ılımlı" olarak nitelendirilen Şimon Peres hükümetinin gelmesiyle dünya kamuoyunda yaratılacak olumlu etkiyle, Filistin sorununun bir iki yıl daha sürüncemede kalabileceği umuduna kapılırsa, zaten güç dengesi alt üst olan bölgemiz çok tehlikeli gelişmelere gebe kalabilir.

Ne var ki ne Filistin halkının, ne bölge ülkelerinin ne de Batı Avrupa'nın bir iki yıl daha oyalanmayı kabul etmeleri olanağı yoktur. Hatta ABD'nin baskıları ne olursa olsun, Batı Avrupa'nın girişimde bulunmak için ABD seçimlerini bekleyeceği bile kuskuludur.

Ankara'nın...

(Baştarafı 3. sayfada)

teş etmeye başladılar. Geçtiğimiz çarşamba günü İzzet Olgun adlı komşunun evine ikinci kez bomba attılar. Bombada İzzet Olgun'un ayağı koptu, çocukları yaralandı. Biz şimdi evlerimizi yıkıp, terkediyoruz mahalleyi. Sağcılar cinayet işliyor dedirtemezsiniz diyen Sayın Başbakanımız, gelsin mahalleye, sağcılar neler yapıyor görsün."

MHP'LİLER İZMİR'DE DE SALDIRILARA BAŞLADILAR

Uzun bir süredir İzmir'de hiç bir varlık gösteremeyen MHP'liler Tariş, YSE, Aliağa Rafinerisi gibi kuruluşlara yuvalanarak çeşitli semtlerde saldırılar düzenlemeye başladı.

Geçtiğimiz pazar günü İzmir'in üç ayrı semtinde meydana gelen olaylarda Tariş'de çalıştığı belirlenen faşistler bir kişiyi öldürdü, iki kişiyi de yaraladı. Yeşildere semtinde öldürülen bir gencin de bu olaylarla bağlantılı olarak cinayete kurban gittiği bildiriliyor.

TARİŞ'E BEKÇİ SOKULAN KOMANDO YARALI OLARAK YAKALANDI

Bir süredir MHP'nin hakimiyet kurmaya çalıştığı Tepecik ve Basmahane semtlerinde geçtiğimiz pazar günü öğleden sonra MHP'li faşistlerin saldırısı üzerine iki grup arasında silahlı çatışma oldu. Olayda ağır yaralanan ve Dev-Yolcu olduğu öne sürülen Hakan Çelebi isimli genç hastanede öldü. Ayağından hafif yaralı bir şekilde kaçmaya çalışan Hamit Bodur isimli MHP'li yakalanarak hastaneye götürülmüştür. Hamit Bodur 20 Mayıs'ta üretime başlayan Tariş İplik Fabrikasına birkaç gün önce bekçi olarak alınmıştı.

Hamit Bodur önceki gün öğleden sonra üzerinde pijamalarla hastaneden kaçtı. Ancak kısa bir süre sonra İkiçeşmelik semtinde yakalandı.

Bu olaydan birkaç saat sonra Yeşildere semtinde solcu olduğu bilinen bir genç yaylım ateşine tutularak öldürüldü. Emniyet yetkilileri iki olay arasında bağlantı ihtimali olması üzerinde duruyorlar. Her iki olayla ilgili bazı kişiler gözaltına alındı.

MHP İL BAŞKANI YUSUF KIRKPINAR CHP LOKALİNİ BASARAK TAHRİP ETTİ

Başlarını MHP İzmir İl Başkanı Yusuf Kırkpınar'ın çektiği MHP'li fedailer CHP lokalini basarak iki kişiyi yaraladılar. Aynı gün akşam saatlerinde Alpaslan semtinde 30 kişiyi aşkın MHP'li saldırgan grubu önce bir kahveyi basarak iki kişiyi yaraladılar. Daha sonra da semtteki CHP lokalini basarak tahrip ettiler. Tariş'e yeni sokulan bazı kişilerin ve Karşıyaka Emniyet Amirliği'nde görevli bazı polislerin de yer aldığı olaylar görgü tanıklarının anlattıklarına göre şöyle gelişti:

"Olaydan bir gün önce aralarında polis memuru Sefer Balta'nın da bulunduğu bir sivil ekip Alpaslan semtindeki kahveye gelerek arama yaptılar. Bu arada Tariş'de çalışan Ersoy Şimşek isimli bir MHP'linin de polislerle birlikte olduğunu gören kahvede oturanlar kimi aradıklarını sordular. Bir polis Dev-Yolcu olarak bilinen Mehmet Ali Demir'i aradıklarını söyledi."

"Ertesi akşam da aynı kahveye saldırı düzenlendi. Bir gün önce polise yol gösteren Orhan Yeşildağ isimli şahsın kahvenin yanındaki evinden çıkan kalabalık bir grup kahveyi basarak Mehmet Ali Demir ve Gül Ahmet Yorga'yı başından yaraladı. Bir ara ellerinden kurtulan Mehmet Ali Demir'in sığındığı eve girerek tekrar yakalayan saldırganlar [illegible]. Daha sonra da CHP lokaline girerek taş ve sopalarla tahrip ettiler. Görgü tanıkları saldırıdan hemen önce MHP'liler ile İl Başkanı Yusuf Kırkpınar'ın kahveye gelerek kontrol ettiğini, saldırıya katılanlar arasında Tariş'de çalışan Ersoy Şimşek'in de bulunduğunu, ayrıca bunlar arasında Cemal Kalan, Bülent ve Erbil isimli MHP'lilerin de bulunduğunu bildirdi. Diğer saldırganlar ise semt sakinlerinin hiç tanımadığı kimseler.

"Olaydan hemen sonra sivil giyimli olarak kahveye gelen polis memuru Sefer Balta'nın yaralı olan Mehmet Ali Demir'i sorması dikkati çekti. [illegible]

Emniyet yetkilileri [illegible]

KOMANDOLARIN SALDIRILARI SÜRERKEN BURSA VALİSİ "ANARŞİK OLAYLAR AZALDI" DİYOR

Türkeş'in 31 Mayısta [illegible] Bursa'da [illegible]

Bursa'nın "kurtarılmış bölge" ilan eden MHP'li komandolar, AP hükümetinin işbaşına gelmesiyle [illegible]

mandolar, 8 Mayıs günü öğretmen Celal Canpolat'ı öldürerek, iki öğrenciyi şişle yaraladılar. 15 Mayıs günü de öğretmen Mehmet Gider'i öldürdüler. 16 Mayıs günü ilerici öğrencilerin oturduğu Tophane Çay Bahçesini ve Özen Kıraathanesini gruplar halinde basarak öğrencileri dövdüler.

Bursa'da MHP'nin saldırılarının arttığı ortamda Vali Zekai Gümüşdiş, "Bursa'da anarşik olaylar azaldı" şeklinde demeç vererek komandoları cesaretlendiriyor.

Bursa Emniyeti ise MHP'lilerin faaliyetlerini kollayan bir tutum içinde. 24 Mayıs gecesi sürekli polis devriyelerinin dolaştığı Bursa'nın ana caddelerinde [illegible]

ANKARA'DA KOMANDOLAR KOOPERATİFLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜNDE BİR BAYAN ZİYARETÇİYE SARKINTILIK YAPTI

Köyişleri ve Kooperatifler Bakanlığı, Kooperatifler Genel Müdürlüğünde [illegible]

KAMAN'DA OKULA GİDEMEYEN ÖĞRENCİLER TASDİKNAME ALIYOR

Kırşehir'in ilçesi Kaman'da [illegible]

MUT'DA BİR GENCE ATEŞ AÇAN MHP'Lİ ÖĞRETMEN TUTUKLANDI

Mut Lisesinde öğretmenlik yapan [illegible]

Perinçek...

(Baştarafı 3. sayfada)

sına sahip çıkıyor, katledilen Girne Mahallesi halkının yanında yer alıyor" dedi.

Toplantıda konuşan TİKP Genel Başkanı Doğu Perinçek ise şunları belirtti:

"27 Mayıs'tan 20 yıl sonra [illegible]

"27 Mayıs hareketi aslında [illegible]

GAZİPAŞA'DAKİ MİTİNG

Türkiye İşçi Köylü Partisi'nin Gazipaşa'da 23 Mayıs günü düzenlediği miting yapıldı. [illegible]

Lastik-İş...

(Baştarafı 3. sayfada)

olayı başladı. Genel Merkez yanlılarıyla sahte TİKP'nin başını çektiği bir grup arasında [illegible]

Akyol'un Genel Kurula alınmaması [illegible]

Gaziantep'te...

(Baştarafı 3. sayfada)

ayrıca Başkomiser Kemal Emre ve sorgulama ekibi hakkında [illegible]

İŞKENCE GÖRENLER DE TANIKLIK EDECEK

[illegible]

KOVUŞTURMA BÜROSUNA YENİ KOMİSER ATANDI

[illegible]

BAŞSAĞLIĞI

Partimizin taraftarı, devrimci anamız

Fadime Öztürk

yakalandığı hastalıktan kurtulamayarak hayata gözlerini kapadı. [illegible]

TİKP SİVAS İL ÖRGÜTÜ

BAŞSAĞLIĞI

İl Yönetim Kurulu Üyemiz, Burhan Yıldırım'ın ağabeyi, yurtsever öğretmen,

Sadi Yıldırım

yakalandığı hastalıktan kurtarılamayarak 20 Mayıs 1980 tarihinde ölmüştür. Ailesine ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

TİKP SİVAS İL ÖRGÜTÜ

YSE Müdürü...

(Baştarafı 3. sayfada)

görüşüme ters olan kişileri temizleyeceğim" dedi.

Bilal Kale'nin sürgün ettiği teknik elemanlar arasında, Grup Müdürü Necati Öztürk, İçme Suları Şefi Mehmet Dorak, Yol Şefi Aydın Yılmaz, Makina Şefi Kazım Olkan bulunuyor.

Aralarında Personel Şefi Musa Öngen ve Halkla İlişkiler Memuru Nevzat Karaca'nın da bulunduğu 7 işçi işten atılırken, YSE-İş Şube Başkanı Orhan Tokay ve Sekreteri Veli Tol ile Yönetim Kurulu üyesi Veli Onar'ın işten atılmasını Vali Fahri Öztürk onaylamadı.

Geng Biao...

(Baştarafı 1. sayfada)

vunma konusunda yapılan anlaşmanın halen yürürlükte olduğunu belirterek, kuvvetli bir NATO ile Güneydoğu Asya'da istikrarlı bir ortamın ABD ve Çin'in savunmaları için zorunlu olduğunu vurguladı.

BBC Radyosunun haberine göre, Brown konuşmasında ABD nin Çin'e silah satabileceğini de ima etti.

Bu arada Japonya'yı ziyaret eden Çin Başbakanı Hua Guofeng onuruna verilen yemekte yaptığı konuşmada, Sovyet tehlikesine dikkat çekti.

Hua Guofeng, iki ülke arasındaki ilişkilerin yeniden kurulmasında önemli rol oynayan eski Başbakan Tanaka'yı Pekin'e davet etti.

BREJNEV'İN İDDİALARI

Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Leonid Brejnev, Güney Yemen Devlet Başkanı Ali Nasır Muhammet onuruna Kremlin Sarayında verdiği yemekte, SSCB'nin Yakın Doğu, Ortadoğu veya dünyanın herhangi bir bölgesindeki ülkelerde çıkar sağlama niyetinde olmadığını ileri sürdü.

Brejnev, Afganistan sorununa siyasi bir çözüm bulunabileceğini de iddialarına ekledi.

Denizcier...

(Baştarafı 1. sayfada)

çinde olduğunu. Türk-İş tabanından "bizi serbest bırakın gerisine karışmayın" diye mektuplar geldiğini, kendilerinin sokağa dökülmek istemediklerini bugüne kadar sürdürdükleri yasalara saygılı ve Atatürkçü çizgiyi devam ettireceklerini söyledi ve gerek hükümetin gerekse diğer siyasi partilerin bunalımı gidermek için yeterli çaba girişimi göstermemesinden yakındı.

Terör hareketlerinin tırmanmasından üzüntü ve endişe duyduğunu belirten Denizcier, bunun siyasi partiler arası diyaloğun sağlanmamasından ileri geldiğini ve Türkiye'yi büyük bunalımlara sürükleyebileceğini söyledi ve partileri vakit geçmeden bir an önce diyalog kurmaya ve Cumhurbaşkanı sorununu çözmeye çağırdı.

Turhan Feyzioğlu'da asgari geçim indiriminin çıkarılmasını ve adeletli bir vergi reformu yapılmasını istediklerini belirtirken, Türk-İş'in Anayasa ve kanunlara bağlı tutumunu takdirle karşıladıklarını söyledi. Bu tutumun devam etmesini dileyen Feyzioğlu, aksi halde "esaret" ideolojilerinin ekmeğine yağ sürüleceğini ileri sürdü.

YÖNETİM KURULU TOPLANIYOR

İcra Kurulu ile birlikte 41 kişiden oluşan Türk-İş Yönetim Kurulu perşembe günü Ankara'da toplanıyor. Yönetim Kurulu toplantısında özellikle Türk-İş'in koyması gereken eylemin biçimi ve zamanı konusunun tartışılması bekleniyor. AP yanlısı sendikaların "hükümeti yıpratmama ve temkinli olma" şeklindeki telkinlerine rağmen yönetim kurulunun "eylem" konusunda bağlayıcı bir karar alması bekleniyor

Eren...

(Baştarafı 1. sayfada)

ruz" dedi. Eren, parti yöneticileri için daha önemli tedbirler alınacağını sözlerine ekleyerek, bir başka soru üzerine "Şu anda vatan sathında bir hadise cereyan etmektedir" dedi.

Eren "Memleketin yetiştirdiği mümtaz devlet adamının bir suikast sonucu öldürülmesinden" üzüntü duyduğunu söyleyerek, ailesine ve MHP'ye başsağlığı diledi.

Bu arada Devlet Bakanı ve İçişleri Bakan Vekili Orhan Eren'in sürekli valilerle temas halinde olduğu belirtildi.

CHP

(Baştarafı 1. sayfada)

ği konusunu tartışmaya başladı.

AP GRUBU

Saat 11'de toplanan AP grubunda konuşan Genel Başkan Süleyman Demirel, CHP'nin teklifi reddetmesi karşısında AP'nin bu işi kendi başına götürmeye kararlı olduğunu söyledi. Anayasa değişikliği konusunda yaptığı temaslar hakkında gruba bilgi veren Demirel, AP'li parlamenterlerden imzaya açılmış olan teklifi imzalamalarını istedi.

Gündem dışı söz alan Bitlis Milletvekili Abidin İnan Gaydalı ise 38'ler diye bilinen parti içi muhalefet hareketiyle bir ilişkisi olmadığını söyledi.

İki saat kadar süren AP grubu toplantısı sonunda Gün Sazak'ın öldürülmesini kınayan bir grup bildirisi yayınlanması kararlaştırıldı.

Hergün gazetesi...

(Baştarafı 1. sayfada)

ğımsızlığımıza yönelen saldırıları karşısında en kararlı tutum alan güç Aydınlık ve Türkiye İşçi Köylü Partisidir. Bugün Moskova Radyosunu veya Doğu Berlin'deki TKP'nin Sesi'ni biraz dinleyenler bile bunların 'Türkiyeli devrimcilere karşı düşmanlıklarını bilir. Buna rağmen Hergün gazetesi gazetemizi suçlama ve hedef gösterme telaşı içinde Moskova yanlılarını masum göstermekte ve onların gazetemizin tahrikleri sonucu 'katil' olduklarını" ileri sürmektedir.

Hergün gazetesi yayınında gazetemizin "Amerika'ya dayandığı" ve "CIA tarafından beslendiğini" de iddia ediyor. Hergün gazetesi bu iddiayı ileri sürerken yine Moskova yanlılarının gazetemiz hakkında ileri sürdükleri iftiralara sarılıyor ve şahit olarak bir TİP yöneticisini gösteriyor. Aydınlık'ın cinayet şebekelerinin karşısındaki açık, cesur ve sağlam tutumunu suçlamaya kalkışan MHP sonunda kaçınılmaz olarak Rusya'nın iddialarına sarılmıştır.

Hergün gazetesi açıkça yalan söyleyerek gazetemiz yöneticileri ve yazarları hakkında "kaçakçı" ve "katil" ithamlarında bulunmaktadır. Asılsız olduğunu iyi bildikleri halde bazı Aydınlık yazarlarının "silah kaçakcılığından" mahkum edildiğini iddia etmektedirler.

MHP'nin Hergün gazetesi bu iddialardan sonra gazetemiz yöneticilerinin, yazarlarının ve Türkiye İşçi Köylü Partisinin yöneticilerinin isimlerini yayınlıyor. Yazdıklarının yalan olduğunu iyi bilmelerine ve yayınlarından bir emniyet yetkilisine dayanarak öldürme, yaralama olaylarından önce Aydınlık hakkında hedef göstermek konusunda bir delil olmadığı"şeklindeki açıklamaya rağmen Hergün gazetesi bu yayınıyla neyi amaçlamaktadır? Hergün'ün iddiaları ciddiye alınmayacak kadar boştur. Ama MHP'nin yöneticilerimize yönelen cinayet teşvikçiliği iddiamız ciddidir. Çünkü karşıda bugüne kadar elleri binlerce yurttaşın kanına bulaşmış, mahkemelerde yargılanmış ve hüküm giymiş katillerle, haklarında Başsavcılığa cinayet teşvikçiliğinden suç duyurusu yapılmış MHP yöneticileri ve Hergün gazetesi yazarları vardır.

CHP'li parlamenterler: "Trabzon'da terörün tek sorumlusu hükümettir"

ANKARA (ÖZEL)

TRABZON olayları konusunda bir açıklama yapan CHP'li parlamenterler bu ilde tırmanan terörün tek sorumlusunun hükümet olduğunu söylediler. Trabzon'un genellikle sakin bir şehir olduğunu belirten CHP'li parlamenterler MHP'nin 8 Martta düzenlediği açık hava toplantısından sonra terörün şiddetlendiğini, iki ay içinde 20 kişinin öldürüldüğünü ifade ettiler. CHP'liler ölenlerden sağ görüşlü olan iki kişinin katil zanlılarının anında yakalanmasına karşın sol görüşlülerin katillerinin yakalanmadığını ya da yakalanamadığını hatırlattılar. Parlamenterlerin açıklamasında şöyle denildi:

"Kentin valisi devre dışı bırakılmış, polis yanlı tutum içindedir. Trabzon halkı can güvenliğinin tek dayanağı olan polise kesinlikle güvenmemektedir.

Tekirdağ Sosyal Yardım Sandığı, il delegelik seçimi yapıldı

TEKİRDAĞ (ÖZEL)

TEKİRDAĞ'da Sosyal Yardım Sandığı İl Temsilciliği seçimi yapıldı. Merkez Atatürk İlkokulunda yapılan 7 ilçe temsilcisinin katıldığı toplantıyı Tekirdağ Merkez İlköğretim Müdürü Ahmet Tabak yönetti.

Sandık tüzüğüne aykırı şekilde yapılan seçimler sonucunda 5 oyla Selahattin Dinçer il temsilciliğine getirilirken, 7 oy alan Yaver Öztekin yedek temsilciliğe getirildi. Üyelerin vaktinde yaptığı uyarıyı dikkate almayan Ahmet Tabak'ın tutumuna tepki gösteren delegeler en fazla oy alanın asil üyeliğe getirilmesi gerektiğini savundular. Seçim sonuçlarının anti-demokratik olduğunu belirten üyeler ayrıca durumu roparla genel merkeze bildirerek sonuçlara itiraz edeceklerini açıkladılar. Seçimlere her ilçeden ikişer kişi olmak üzere 14 delege katılmıştı.

İTÜ öğrencileri, eğitimin aksamadan sürdürülmesini istedi

İSTANBUL (ÖZEL)

İTÜ'de 30 Mayısta yapılacak rektörlük seçimleri için öğrenciler Taşkışla binasında yaptıkları bir toplantıyla isteklerini rektöre iletti.

Öğrencilerin gerçekleştirilmesini istedikleri talepleri şöyle:

"1— İTÜ'de yapılacak rektörlük seçminde öğrenci, öğretim üyesi, memur ve işçi tüm İTÜ mensuplarının söz sahibi olması.

2— Öğrenimi engellemek için yapılan faşist tertiplere son verilmesi ve eğitimin aksamadan sürdürülmesi

Elbistan ve Tarsus'taki olaylarda 4 kişi öldü

- Beşiktaş'ta bir İTÜ öğrencisi daha öldürüldü
- Adana'da ilkokul öğretmeni silahlı saldırı sonucu öldürüldü.

HABER MERKEZİ

İÇEL'in Tarsus ve Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçelerinde meydana gelen olaylarda 4 kişi öldü. Bu arada İstanbul'da bir İTÜ öğrencisi, Adana'da ise bir ilkokul Müdürü öldürüldü.

TARSUS'TA İKİ KİŞİ ÖLDÜ 4 YARALI

İçel'in Tarsus ilçesinin Evci köyünde bir kişinin siyasi tartışma sonucu bıçaklanması üzerine çıkan çatışmada Ali Özfidan ve Fatih Şimşek adında 2 kişi öldü, 4 kişi ise yaralandı. Evci köyünde bıçaklanan Süleyman Özfidan'ın sol görüşlü olduğu öğrenildi.

ELBİSTAN'DA 2 KİŞİ ÖLDÜ 1 YARALI

Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesindeki Kümbet Mahallesinde kimliği belirlenemeyen kişilerce Hüseyin Gümüş'ün evine açılan ateş sonucu Hüseyin Gümüş ve arkadaşı Hüseyin Gürbüz öldü, eşi Ümmü Gümüş ise kolundan yaralandı. Yetkililer Hüseyin Gümüş'ün sağ görüşlü olduğunu ve daha önce de saldırıya uğradığını belirttiler.

BEŞİKTAŞ'TA BİR İTÜ ÖĞRENCİSİ DAHA ÖLDÜRÜLDÜ

İstanbul Beşiktaş Barbaros Bulvarında üç kişinin silahlı saldırısına uğrayan İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencisi Davut Gürkan Tenekecioğlu öldü. Okuluna gitmek üzere Barbaros Bulvarı Serencebey Yokuşunda yürümekte olan Davut Gürkan Tenekecioğlu kimlikleri belirlenemeyen 3 kişinin silahlı saldırısına uğradı. Olay sırasında ağır yaralanan öğrenci kaldırıldığı Taksim Hastanesinde hayatını kaybetti. Yetkililer saldırganlardan birinin eşkalinin belirlendiğini olay yerinde yapılan aramada 14 adet mermi kovanı bulunduğunu belirttiler. Serencebey Yokuşunda daha önce de birçok yurttaş saldırıya uğramış, bazı yurttaşlar hayatını kaybetmişti. Öte yandan son aylarda İTÜ öğrencilerine yönelen saldırılarda da çoğunluğu sol görüşlü bazı öğrenciler katledilmişti.

ADANA KARAİSALI'DA İLKOKUL ÖĞRETMENİ ÖLDÜRÜLDÜ

Adana'nın Karaisalı ilçesinin Pirili köyünde Selahattin Yılkız adlı ilkokul öğretmeni kimliği belirlenemeyen bir kişinin silahlı saldırısıyla öldürüldü. Öğretmene okulun lojmanında saldıran kişinin kimliğinin tespit edilmesine çalışılıyor.

ANKARA GÜLVEREN'DE BİR GENÇ ÖLDÜRÜLDÜ

Ankara'nın Gülveren semtinde gece geç saatlerinde kimliği belirlenemeyen saldırganların açtığı ateş sonucu yaralanan sağ görüşlü Ferhat Şimşek hastaneye kaldırılırken öldü. Yetkililer Ferhat Şimşek'in Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi öğrencisi olduğunu belirttiler.

SÜRMENE'DE İLKOKUL ÖĞRETMENİNİN EVİ KURŞUNLANDI

Trabzon'un Sürmene ilçesi Aşağı Çavuşlu İlkokulu Müdürü İbrahim Ayar'ın evi gece geç saatlerde kurşunlandı. Olayda ölen ya da yaralanan olmadı. Soruşturmaya başlandı.

ANKARA DMMA ÖĞRENCİSİ VURULDU

Ankara Maltepe Devlet Mimarlık-Mühendislik Akademisi önünde okuldan çıkan Nazmi Doğan adlı bir öğrenci kimlikleri belirlenemeyen kişilerin açtığı ateş sonucu başından vurularak ağır yaralandı. Yaralı tedavi altına alındı. Soruşturma sürdürülüyor.

BAFRA'DA BİR ORTAOKUL ÖĞRETMENİ ÖLDÜRÜLDÜ

Samsun'un Bafra ilçesinde Metin Kefeli adlı sol görüşlü bir ortaokul öğretmeni kimliği belirlenemeyen kişilerin silahlı saldırısına uğrayarak öldürüldü. Yetkililer olayla ilgili soruşturmanın başladığını belirttiler.

MHP'liler...

(Baştarafı 1. sayfada)

gruplar oluşturarak caddelerde gövde gösterilerini sürdürürlerken, sabah saat 8.00 sularında Namazlar Caddesinde Makine Fakültesi İşletme Şefi Murat Gül'ü öldürdüler. 28 yaşındaki öğretim görevlisinin öldürülmesinden sonra askerlerin desteğindeki güvenlik kuvvetleri şehirde sıkı önlemler aldılar. Parti binaları ve yöneticileri koruma altına alındı, cinayetten sonra orta dereceli okullar kapatıldı.

SİVAS'TA SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI

Sivas'ta bir grup öğrenci toplanarak gösteri yaptı. Gösteri Vali Şükrü Özhan'ın konuşması üzerine sona erdirildi. Daha sonra ise Valilikçe sokağa çıkma yasağı ilan edildi.

GÖLCÜK'TE

Gölcük'te Sazak'ın öldürüldüğü gece, CHP İlçe Sekreteri Lütfü Ocat'ın eczanesi kundaklandı.

Demir sopalarla saldıran MHP'liler eczaneyi yanıcı bir madde atarak yaktılar.

Aynı gece saat 24'te ise Gölcük eski belediye başkanlarından Süleyman Solak ile CHP İlçe Yönetim Kurulu üyesi Halit Yaman'ın işyeri tahrip edildi. Olaylarla ilgili olarak 7 kişi gözaltına alındı.

KONYA'DA

Konya'da MHP'liler şehirde izinsiz gösteri yaptılar. Çıkan olaylarda biri polis memuru, biri de öğretmen beş kişi yaralandı. Selçuk Eğitim Enstitüsü olaylar üzerine kapatıldı.

AYVALIK'TA

Balıkesir'de MHP'liler CHP binasından çıkanların üzerine saldırdı. Saldırıda sol görüşlü Ali Özbayrak ayağından tabanca ile yaralandı.

OKULLAR KAPATILDI

Yozgat, Çorum, Kütahya'da okullar kapatıldı. Yozgat'ta durumun gergin olduğu bildirildi. Kütahya'da ise dükkanların yakıldığı ve tahrip edildiği gelen haberler arasında. Trabzon'un Akçaabat ilçesinde CHP İlçe binası tahrip edildi. İlçede durumun gergin olması üzerine Akçaabat Lisesi tatil edildi.

ANKARA'DA

Milli Eğitim Bakanlığında çalışan komandoların iş yapmadıkları, çalışmadan oturdukları bildirildi.

KINAMALAR

Gün Sazak'ın ölümü üzerine Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil, Cumhuriyet Senatosu Başkan Vekili Mehmet Ünaldı, Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş, Başbakan Süleyman Demirel, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier ve bazı kuruluşlar ve kişiler birer bildiri yayınlayarak üzüntülerini bildirdiler.

TÜRKEŞ'İN BASIN TOPLANTISI

MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş, İstanbul'da düzenlediği basın toplantısında, Ecevit'i cinayete azmettirmekle suçladı.

Türkeş basın toplantısında Gün Sazak'a saldırıda bulunanların ülkede bir iç savaş başlatmayı planladıklarını ve arzuladıklarını öne sürdü.

MHP grubu, parti Genel İdare Kuruluna "Mücadeleye sine-i millette devam etme teklifi"nde bulundu.

MHP grubunun bugünkü toplantısından sonra bir açıklama yapan grup Başkanvekili İhsan Kabadayı, "MHP'li parlamenterlerin, Genel İdare Kurulundan çıkacak karara kadar Meclis çalışmalarına katılmayacağını" bildirdi.

MHP GENEL İDARE KURULU:

MHP Genel İdare Kurulunun bugünkü toplantısı devam ederken yapılan açıklamada "MHP olarak gök kubbeyi bize kurşun sıkanların başına indireceğiz" denildi.

Genel Merkezden bildirildiğine göre, MHP Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın öldürülmesi üzerine, Genel Başkan Yardımcısı Sadi Somuncuoğlu'nun başkanlığında toplanan Genel İdare Kurulu görüşmelerini devam ettiriyor. Genel İdare Kurulunun devamlı olarak toplantı halinde bulunacağı, toplantıların İstanbul'dan Ankara'ya dönen Genel Başkan Alparslan Türkeş'in başkanlığında sürdürüleceği kaydedildi.

MHP Genel İdare Kurulunun toplantısı devam ederken yapılan açıklamada şöyle denildi.

"Komünist, bölücü, devlet düşmanı vatan hainleri, kesintisiz katliam ile partili dava arkadaşlarımızı kurşunlayarak devleti yıkmak, vatanı bölmek yolunda ilerlemektedirler. Bu gidişe (dur) demek devletin, hükümetin, silahlı kuvvetlerin, Anayasa kuruluşlarının, siyasi partilerin ortak görevidir. Millet, bu görevin şerefle, haysiyetle ve cesaretle yerine getirilmesini beklemektedir.

"Hükümet ve örfi idare sorumluları bu inancı hassasiyetle korumak mecburiyetindedirler. Hükümetten, tırmanan ihanet karşısında yetersizliğini görmesini ve devlet dairelerini hainlerden temizlenmesini ve uyanmasını bekliyoruz."

Bildiri, "Gök kubbeyi bize kurşun sıkanların başına indireceğiz" denilerek sona eriyor.

Ecevit...

(Baştarafı 1. sayfada)

birçok köşesinde birden kitlesel terörün yangın çıkarır gibi yaygınlaştırılmasıdır" dedi.

CHP Genel Başkanı Ecevit, bugün verdiği demeçte, CHP yöneticilerinin açıktan hedef gösterildiğini kaydederek, "Bu kitlesel terörü kışkırtanlara, düzenleyenlere, uygulamaya koyanlara karşı dakika yitirilmeksizin en etkin devlet önlemlerinin alınmasını ve tüm yurtta can güvenliğinin gecikmesiz ve eksiksiz sağlanmasını hükümetten istiyoruz" şeklinde konuştu.

ECEVİT'İN DEMECİ

Ecevit'in demeci şöyle:

"Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkan Yardımcısı Gün Sazak'ın bir cinayet sonucu yaşamını yitirmesi son derece üzücüdür.

Bir siyasal partinin Genel Başkan Yardımcısının bir siyasal cinayet sonucu ölümü, Türkiye'de terörün ulaştığı boyutları göstermesi bakımından vahim bir olaydır. Bu cinayeti işleyenlerin bir an önce yakalanıp adalete teslim edilmeleri için devlet güçleri her çabayı göstermelidir.

En az o kadar vahim bir durum da, bu cinayetin doğurduğu üzüntü ve tepki istismar edilerek yurdun birçok köşesinde birden kitlesel terörün yangın çıkarır gibi yaygınlaştırılmasıdır.

Yer yer ilkokul çocuklarına varıncaya kadar öğrencilerin zorla sokağa dökülmeleri, birçok yerde CHP merkezlerine ve CHP'lilerin işyerlerine saldırılar düzenlenmesi, ülkede kitlesel terörün nasıl planlanmış olduğunu ve bir olay veya işaret üzerine harekete geçirilebilir duruma getirildiğini göstermektedir.

Kitlesel terör planının uygulandığı yerlerde şu ana kadar devlet tam bir acz içinde ve yurttaşlarımızın can güvenliğini sağlayamaz durumda görülmektedir.

O arada, her türlü şiddet eyleminin her zaman ve kesinlikle dışında kalmış ve karşısında yer almış olan CHP ve bu partinin yöneticileri açıktan hedef gösterilmektedirler ve bir yandan sözde itidal tavsiye edilirken bir yandan da yurdun dört köşesinde çıkarılan yangınlar üzerine adeta benzinle ve körükle gidilmektedir.

Bu kitlesel terörü kışkırtanlara, düzenleyenlere, uygulamaya koyanlara karşı, dakika yitirilmeksizin en etkin devlet önlemlerinin alınmasını ve tüm yurtta can güvenliğinin gecikmesiz ve eksiksiz sağlanmasını hükümetten istiyoruz.

Tırmanışı kitlesel terör yoluyla iç savaşa dönüştürmek ve devleti de demokrasiyi de yıkmak isteyenlerin bugünkü yaygın ve korkunç provaları karşısında, devlet gereken etkinliği derhal göstermezse, Türkiye'nin hızla çok daha karanlık günlere sürüklenmesini önlemek bakımından zaman geçmiş olabilir."

AP GRUBU BÜTÜN PARTİLERİ ORTAK TAVIR ALMAYA ÇAĞIRDI

AP ortak grubu bütün partileri insanlık dışı eylemlere karşı taraf tutmaksızın ortak bir tavır almaya çağırdı. Gün Sazak'ın öldürülmesi üzerine AP ortak grubu tarafından yayınlanan bildiride şöyle denildi:

"Anarşinin bir hükümet sorunu olarak görülmesi ve bu dar çerçevede oluşturulan görüşler, başka bir yönden yaygın bir tahrik ortamı yaratmaktadır. AP müşterek grubu, anarşiyi milli bir felaket olarak görmekte ve anarşiye çözümün, bu geniş perspektiften bakıldığı zaman, neticeye daha kolay ulaşacağı kanaatini muhafaza etmektedir. Bütün partilerin bu tür insanlık dışı eylemlere taraf seçmeksizin ortak bir tavırla karşı çıkmaları anarşiyi kurutan bir vasat oluşturacaktır."

Bir genç...

(Baştarafı 1. sayfada)

Osman Mehmet Önsoy, 5 Mayıs günü belediye otobüsünde yapılan bir arama sonucu gözaltına alındı. Olay günü Önsoy'un da içinde bulunduğu otobüste bir avukatın parasının çalındığını iddia etmesi üzerine, şoför, otobüsü bir karakolun önüne çekti. Otobüste yapılan aramada bazı silahlar bulundu ve olay ertesi günü bazı gazetelerde, "Eyleme hazırlanan teröristler otobüste yakalandı" şeklinde yansıtıldı.

"Terörist" olduğu iddiasıyla gözaltına alınan Osman Mehmet Önsoy'dan bir süre haber alınamadı. Bu arada oğluyla görüşmek için Gayrettepe 1. Şubeye giden PTT emeklisi memur baba Mehmet Önsoy oğluyla görüştürülmedi. Yakınlarının belirttiğine göre polisler Mehmet Önsoy'a ancak gözlerini bağlayarak oğluyla görüştürebileceklerini söylediler. Baba buna karşı çıkınca oğluyla görüşmedi. Ertesi günü Mehmet Önsoy ailesini ve diğer çocuklarını da yanına alarak tekrar Gayrettepe'ye gittiğinde, oğluna ancak bir not ve bir miktar para gönderebildi. Fakat polisler notu ve parayı tekrar getirerek "Oğlunuz almıyor" dediler.

Gayrettepe'de 15 gün kadar işkence gören Osman Mehmet Önsoy komaya girince Haydarpaşa Askeri Hastanesine kaldırıldı. Ancak 22 Mayıs günü kurtulamayarak hayatını kaybetti.

Gürünlü olan Osman Mehmet Önsoy'un cenazesi morgdan alınarak bugün Avcılar'da toprağa verilecek.

TİKP...

(Baştarafı 1. sayfada)

kiye'deki siyasi mücadelede kural dışı hale getirmek, demokrasi ve özgürlükler açısından özellikle önem taşımaktadır.

"Bütün toplumda bireysel terörü, suikastları ve maceracılığı mahkum eden kapsamlı bir fikir mücadelesi açılmalıdır. Zorbalığa karşı başarı kazanmanın biricik yolu halkın haklı gördüğü ve katıldığı bir mücadele çizgisi izlemektir."

gör çek

İSMET ZEKİ EYUBOĞLU

Necip Fazıl

Türk yazınıyla uğraşanlar Necip Fazıl ile Nazım Hikmet'i karşı karşıya koymayı bir alışkanlık edinmişler nedense. Biri "içedönük", biri "dışadönük"müş onların gözünde. Necip Fazıl insanın iç evrenini, düşünce alanını konu edinmiş derler şiire, Nazım Hikmet ise toplum olaylarını. Böyle düşünenlerin bu iki ozanı yeterince anladıklarını, kesin bir yargıya vardıklarını söyleme, benimseme olanağı yoktur. En dışadönük ozanın bile bir içevreni, bir dış "ben"i vardır. En içedönük ozanın da toplumdan büsbütün uzaklaştığı, koptuğu, olaylardan etkilenmediği ileri sürülemez.

Necip Fazıl, şiirinde bir gelenek insanıdır. Dilinin, söyleyişinin, kullandığı ölçünün yeniliği, öyle sanılışı onu eskiye bağlılıktan, geçmişin inanç varlıklarına sarılmaktan kurtaramaz. Onun şiir evrenini kuran öğelerin kökeni Yunus Emre'ye değin gerilere gider. Bu şiir evreninin ortasında inanan insan, doğaüstü bir varlığa, bir güce bağlanan, uman insan vardır. İşte Necip Fazıl'ın şiirinin odağı da bu uman, inanan insandır. Ancak ozan inandığını söylediği varlıkla, davranışları arasında tutarlı, uyumlu değildir. Yazdığı şiirde söylediğiyle yaşadığı arasında sarsıcı, ürkütücü bir uçurum görülür. Bundan dolayı Necip Fazıl bir çelişkiler ozanıdır. Bir yandan en özlü, en aşırı bir ananççla İslam dinine, Tanrıya bağlı görünmek ister, şiirine öyle bir boya vurur, öte yandan bunlarla en küçük bir bağlantısı olmayan, ilgisi bulunmayan eylemlere girişir. İslam dininin "ağır suç" saydığı bir işi yapar, yaptığı duyulunca da "Ey gerçek senin yolunda bütün sıkıntılara katlanacağım" türünden bir açıklama gereği duyar.

Bu tutarsızlıklar ozan yaradılışından dolayıdır denilebilir bir bakıma. Nitekim böyle bir çok ozan vardır yazın evreninde. Yaşamı ile şiiri arasında bağlantı bulunmamak ozan için yerici, kötüleyici bir neden diye alınmayabilir. Ozanın yaşadığı gibi de söylediği, şiirinde dile getirdiği önemlidir diyebiliriz. Bir ozanı yargılarken yaşamından, davranışlarından çok şiiri üzerinde durma gereği vardır. Ancak ozan yaşamında değil de şiirinde tutarsız, çelişkili olursa kendi kendine kıyar. Ozan yazdığıyla ozandır, yaşadığıyla ya da yaşama biçimiyle değil.

Necip Fazıl'ın şiirine böyle bir gözle bakarsak göreceğimiz pek tutarlı değildir. Onun şiirinde tutarsızlık kendini yiyici, tüketici sapmalar çoktur. İçedönük denen ozanın içinde de büyük kaynaşma, çarpıklık, dengesizlik olduğu kolayca anlaşılır. İnanç ozanı Necip Fazıl'la Müslüman Necip Fazıl arasında bir yakınlık bulamayız. Kendine Türk yazınında sağlam bir yer yapan şiirlerin ozanı Necip Fazıl'ın evreninde insan ancak bir varlık olarak görülür. Bütün gözler ona çevrilmiştir, onun içini, dokusunu oluşturan ilmikler bir bir çözümlenmek istenir. Bu dönem şiirlerinde ozanın bütün yaratıcı gücü "insan" üzerinde yoğunlaşır. Ancak bu ozan inançlı insandır, kimi yazarların ileri sürdükleri gibi gerçek insan değildir. Onun işlediği insan yalnız düşüncesinde yaşayan insandır, günlük olaylar içinde yer alan değil. "Kaldırımlar", "Ben ve Ötesi" böyle bir insanı içerir. Ozanın gücü de bu yapıtlarında yoğunlaşır.

Oysa "Sonsuzluk Kervanı", "Çile" daha sonra "Şiirlerim" gibi birbirini izleyen yapıtlarında Necip Fazıl'ı bir din savunucusu, şeriata bağlı bir tarikat insanı kılığında buluruz. Eski şiir gücü, oturaklı dil, sağlam söyleyiş yerini söz kalabalığına, söz oyunlarına, kılçıklı bir deyişe bırakır. İlk dönemdeki "insan"ın yerini son yapıtlarında niteliği pek kestirilemeyen bir "iman" alıverir. Şiir özden çok biçime, ölçü geleneğine dayanır, başlıca öğe ayak-uyak gibi ses benzerlikleri olur. Daha önce sevilen kadına duyulan derin, gerçek özlemin yerine kolay kazanç sağlayan tutku geçer. Böylece "inanç ozanı" koltuğunu "kazanç ozanı"na bırakıp gider. Bunu son yıllarda Tercüman gazetesinde yayımlanan şiirlerinden anlamak güç değil.

Necip Fazıl'a son dönem şiirleri yararlı oldu denemez. Yazar, din savunucusu Necip Fazıl, ozan Necip Fazıl'ı yerinden, yurdundan etti dersek gerçeğe aykırı düşmez kanımızca. Peki son dönem şiirlerinde eski gücünden bir iz kalmadı mı? "Sakarya Destanı"nda yer yer güçlü ozanı buluruz. Bu güçlülük de ilk dönemlerde işlenen insan kavramı konusunda görülür. Bütün bu tutarsız, olumsuz yanlarına karşın Necip Fazıl'ın güçlü bir yanı vardır.

Şiirde Yunus Emre geleneğini sürdürmek istemesine karşılık onun yaptığını yapamamış, Yunus Emre'nin diline, söyleyiş kolaylığına, derinliğine, engin insan sevgisine çok mu çok uzak kalmıştır. Onun sık sık düştüğü çelişkilerden biri, en önemlisi de kendini yadsımasıdır. Bu yadsıma şiirine de yansımış, kapıldığı sarsıcı, dengesiz inanç etkisiyle birtakım şiirini yapıtlarından kovmaktan kendini alamamıştır. Bu da ozanca bir bunalımdır, kendi kendine karşı çıkıştır, güvensizliktir. Oysa yazın alanında Müslüman Necip Fazıl, ilk dönemin ozan Necip Fazıl'ını çoktan evinden sürmüş, kapıyı bir daha açılmamak üzere yüzüne kapamıştır.

İFSAK Başkanı

Mehmet Bayhan: «En büyük isteğimiz, ülkemizdeki fotoğraf sanatçılarının birliğidir»

Doğan Kemancı

—Sayın Mehmet Bayhan, ilkin İFSAK'ın nasıl kurulduğunu anlatır mısınız?

—İFSAK (İstanbul Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Kulübü) 1959 yılında bir grup amatör tarafından Erenköy Foto Kulübü adıyla kuruldu. Kuruluşuyla birlikte de çeşitli zorluklarla karşılaştı. Bunların başında gelen, bir çalışma yerinin bulunmayışı idi. Ancak kulüp üyelerinin stüdyoları kullanılabiliyordu.

Daha sonra İstanbul yakasına geçerek adını İFSAK olarak değiştiren derneğimizin son 6-7 yıldır daha faal olarak çalıştığını söyleyebiliriz. Bugün 350 kadar üyemiz ve köylere kadar ilişki kurduğumuz bir dolayında amatör bulunmaktadır. Türkiye'de birçok insanın fotoğrafçılık konusunda ilgiye ihtiyacı bulunduğunu biliyoruz. Ankara'da bulunan AFSAD, Adana'da bulunan AFAD ve İFSAK'ın toplam üye sayısı 500'ü geçmez. Oysa Avrupa, Amerika gibi ülkelerde üye sayısı yüzbini bulan fotoğraf dernekleri bulunduğunu görüyoruz.

—Türkiye'de amatör fotoğrafçılığın karşı karşıya olduğu sorunlar ve İFSAK'ın bunları çözüme kavuşturmak için yaptığı çalışmaları anlatır mısınız?

—Karşılaştığımız zorluklar içinde en büyüğü malzeme fiyatlarının pahalılığı. Diğer ülkelerle kıyaslanmayacak kadar pahalı malzemeyle hâlâ bu uğraşı sürdürenleri bence takdir etmek gerekir. Şurada ilginç bir örnek vermek istiyorum: Türkiye'de yüksek öğrenim görevlisi bir öğretim üyesinin bir aylık gelirinin tamamıyla ancak yüz tane (6X6) boyutunda film alınabiliyor.

Ayrıca bu alanda devletin hiç bir yardım ve desteğini görmüyoruz. Öyle ki Kültür Bakanlığının bir Sinema Dairesi vardır fakat fotoğrafla ilgili hiç bir şey yoktur.

Geçenlerde Yugoslav fotoğrafçılarla ortak bir sergi düzenlemiştik. Bize ülkelerindeki bütün kuruluşlardan binde 2,5 pay kesildiğini ve bunun amatör derneklere dağıtıldığını söylediler. Fakat bu yalnız Yugoslavya gibi ülkelere özgü değil, Hollanda'da da belediyeler amatörlerin derneklerine yardım ediyor.

Ülkemizde fotoğrafçılığın gelişmesini istiyorsak devletin mutlaka yardım etmesi gerekir. Son iki yıldır bazı özel kuruluşların yardımını görüyoruz, fakat gene de yükün büyük kısmı amatörlerin sırtında.

Çalışma yeri ve sergi açmak için salon bulma konusu da bizi oldukça uğraştıran bir sorun. Bir sergiyi açmak için yüksek kiralar gelirimizin yüzde 70'ini götürmektedir. Üyelerimizin yapıtlarından oluşan bir sergi açmak büyük masraflarla ortaya çıkabilmekte. Belediye'nin Taksim'deki salonu ise kesinlikle fotoğraf için verilmiyor.

Derneğimizin çalışmaları içerisinde ise şunları sayabiliriz: Her hafta pazartesi akşamları ve cumartesi günü öğleden sonraları derneğimizin Şişhane'deki bürosunda toplanırız. Bu toplantılar üyelerimiz arasındaki bilgi alışverişi bakımından faydalı olmaktadır. Ayrıca çeşitli konferans ve gösterileri de burada düzenleyebiliyoruz. Geleneksel sergilerimiz ise; dernek üyelerimizin sergileri, uluslararası sergiler ve son iki yıldır gerçekleştirdiğimiz yurtdışı sergilerinden oluşuyor. Ayrıca fotoğraf yarışmaları ve iki de sıra film yarışması gerçekleştirdik. Her yıl amatörlerimizin yapıtlarından oluşan bir albüm çıkarmayı da planlıyoruz. Hafta sonlarında gerçekleştirdiğimiz toplu geziler ise üyelerimiz için başlı başına bir çalışmadır. Düzenli olarak 14 aydır yayınladığımız bir de bültenimiz var.

Şu günlerde İstanbul, Ankara, Adana'daki fotoğraf amatörlerinin hazırladığı bir sergiyi Amerika'da New Hawen, Yale Üniversitesinde açma çalışmaları sürmekte.

Yalnız kendimizi tekrarlamanın bizi kısır bir döngüye düşüreceğini bildiğimizden 1978 yılından beri çeşitli ülkelerle birlikte ortak sergiler açıyoruz. İlkin Fransız daha sonra Yugoslav, 1980 yılında ise Japon fotoğrafçılarla ortak sergi açtık. Gene Türkiye'de ilk uluslararası fotoğraf sergisi 18 ülkeden 320 fotoğrafçının katılımıyla gerçekleştirildi.

Uluslararası bir fotoğraf kuruluşu olan FIAP'ta ise Türkiye'yi 1979 yılından beri İFSAK temsil etmektedir.

—Sayın Bayhan, sanırım doğu toplumlarından biri olmamızdan ötürü, fotoğraf makinasıyla çalışan bir insan çevresindeki topluluğun doğal bir parçası olabilmiş değil. Bu konuda üyelerinizin karşılaştıkları zorluklar ve aldığınız önlemleri açıklar mısınız?

—Batı ülkelerine baktığımızda şunu görüyoruz: Teknik alabildiğine ilerlemiş, fakat fotoğrafı oluşturan esas unsurları yani konu ve felsefenin eksikliği bütün açıklığıyla ortada. Türkiye'de ise teknik çok geri, buna karşın konu bolluğu içindeyiz. Ayrıca küçümsenmeyecek bir fotoğraf anlayışı da gelişmiş bulunuyor.

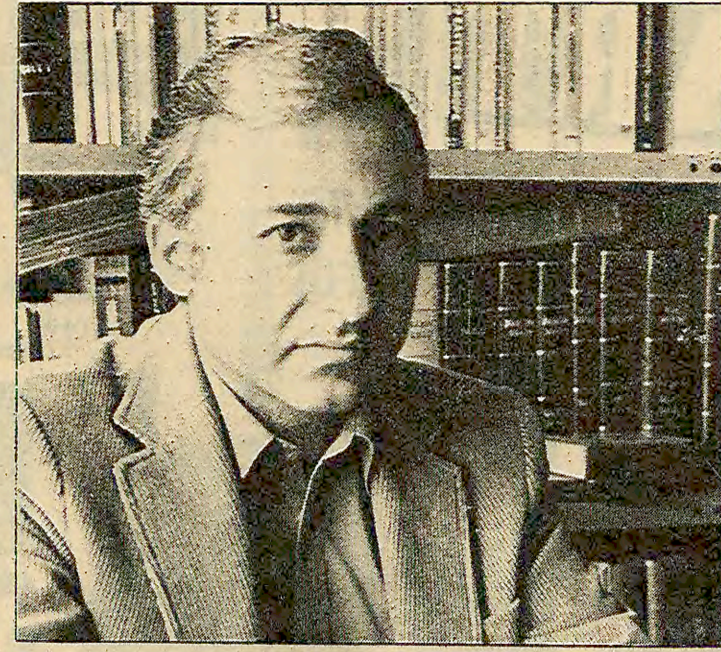
Ülkemizde büyük ölçüde işlenmemiş insan unsuru var. Örneğin bir köye bültenlerimizden gönderdiğimizde çok sevindiklerini görüyoruz. Bu konuda en büyük isteğimiz insanların evlerinden çıkıp çalışmalara katılmaları. Daha iyi ürünler ortaya çıkmasının bunun ancak beraber çalışmakla olabileceğini hepimizin bilmesi gerekir.

Diğer şehirlerde de ortaklaşa çalışma sonunda dernekler kurulması ve Türkiye çapında federasyona gidilmesi fotoğrafçılığımızı büyük ölçüde geliştirecektir.

Ülkemizin yapısından dolayı fotoğraf çekilmesine karşı bir tepki ortaya çıkabiliyor. Diyelim ki bir kahvede resim çekmek istesek, bu tepkiyle karşılanabiliyor. Hatta son yıllarda resmi görevlilerden de aynı tepkiyi görüyoruz. Oysa bizim konumuz da çoğunlukla insan olmakta. Bunu önlemek için [illegible] halinde gezilere düzenliyoruz.

—Son olarak şunu sormak istiyorum: Ülkemizde fotoğraf ortamı içerisinde istemiyerek sözünü ettiğim "kırgınlıklar" konusunda gazetemiz aracılığıyla Türkiyeli tüm fotoğraf sanatçılarına ulaştırmak istediğiniz bir ileti var mı?

—Fotoğrafla ilgilenen amatör, profesyonel fotoğraf emekçilerine, birlikte çalışmanın gerektiğini bir kez daha hatırlatmak istiyorum. Türkiye'nin şu küçük fotoğraf ortamında, bu sanata yürekten bağlı her insanın dayanışmaya girmesi, beraber çalışması hepimizin yararınadır. Sanatçının emeğine, ürününe her zaman saygılıyız. Bu sanatı sürdürmek, geliştirmek, güçlüklerini paylaşmak isteyen herkese derneğimiz açıktır.

MEHMET BAYHAN

günün sanat olayları

GÖSTERİ

● *İSTANBUL Fransız Kültür Merkezinde, 16.00'da Jean Cocteau'nun 1949 yapımı filmi ORPHEE son kez gösteriliyor. 19.00 ve 21.00'de ise yine Cocteau'nun ORPHEE'NİN VASİYETNAMESİ adlı 1959 yapımı filmi var. Bugünkü gösterilerle Cocteau Şenliği sona eriyor.*

● *ANKARA İtalyan Kültür Merkezinde, 19.30'da Ettore Scola'nın ülkemizde gösterilip ilgi gören ÖZEL BİR GÜN adlı 1977 yapımı filmi İtalyanca olarak sunuluyor.*

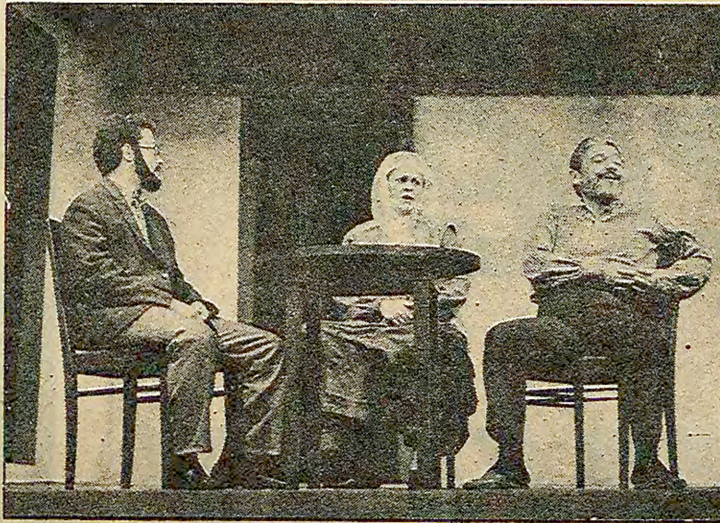
TOPLANTI

● *ANKARA Türk-Amerikan Derneğinde, 19.00'da "1980'lerde Türkiye'de Müzik Ünitelerine Genel Bakış" konulu toplantı izlenebilir.*

ŞENLİK

● *ANKARA ODTÜ Şenliğinde, 18.00'de Mimarlık anfisinde Murat Doyran'ın org resitali, aynı saatte kütüphane seminer salonunda halkbilim sempozyumu, 20.30'da Yurtlar binasında Kuzey Kafkas Halk Oyunları Ekibinin halk oyunu gösterisi var.*

Devlet Tiyatrosunun 67 il, 75 ilçeyi kapsayan yurt içi turnesi sürüyor

Oflazoğlu'nun "Elif Ana" adlı oyunundan bir görüntü

Devlet Tiyatrolarının 6 oyun ve ayrıca Karagöz-Kukla ekibiyle mayıs başından beri sürdürdükleri yurtiçi turnesi devam ediyor.

Sunulan oyunlardan Savaş Başar-Yıldıral Akıncı çiftinin S. Ali, S. Faik, O. Kemal, M. İzgü, O. Wilde, E. Kishon gibi yazarların öykülerini canlandırdıkları ÖYKÜLERDEN OYUNLAR, bugün Kuşadasında, yarın Seferihisar'da, cumartesi Çeşme, pazar Urla, 3 Haziran Salı Bergama'da sergilenecek.

Adalet Ağaoğlu'nun ÇATIDAKİ ÇATLAK adlı oyunu yarın Kars'ta sunulduktan sonra pazar Artvin, pazartesi Rize, çarşamba ve perşembe Trabzon'da sergilenecek. Dördü kadın, ikisi erkek altı kahramanı olan oyunda, küçük bir düğmeci dükkanı sahibi olan 55 yaşındaki bekar Arif Bey'le, birlikte oturduğu kızkardeşi Fatma Hanım'ın sorunları, yaşam dramları konu ediliyor.

Müsahipzade Celal'in Molier'den uyarladığı MERAKİ adlı oyun da 30,31 Mayıs ile 1 ve 2 Haziran tarihlerinde Antalya'da sahnelenecek ve oyunun Ege ve Güney Anadolu'da sürdürdüğü turne bitmiş olacak.

Turan Oflazoğlu'nun oyunu ELİF ANA'nın temsilleri yarın Bolu, cumartesi Sakarya, pazar Bilecik, salı İzmit'te yapıldıktan sonra, oyun Trakya'ya geçecek ve 5 Haziran Perşembe'den itibaren Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne'de sergilenecek.

Müsahipzade Celal'in PAZARTESİ—PERŞEMBE adlı oyununun son turne gösterileri bugün Nevşehir, pazar ve pazartesi günleri de Konya'da yapılıyor.

Oğuz Atay'ın yazdığı tek oyun olan OYUNLARLA YAŞAYANLAR'ın yarın Malatya'daki gösterisinden sonra, oyun Gaziantep'e geçecek, 1,3 ve 4 Haziran'da buradaki üç gösteriden sonra da 6,7,8 Haziran'da Adana'da sergilenecek. Atay'ın oyunu, Doğu ve Batı kültürü arasında bunalan emekli bir tarih öğretmeninin durumunu konu alıyor.

Devlet Tiyatrolarının Karagöz Kukla gösterileri ekibi ise bugün Keban, yarın Divriği, cumartesi Kemaliye, pazartesi Kemah, salı Kelkit'de sürdürülecek. Bu gösteriler 9 Haziran'a dek bölgede dolaştırılacak.

"Devrimci Sanat Yolu" adlı yeni bir dergi hazırlanıyor

Ayberk Çölok, Mahmut Gökgöz ve Serpil İnanç tarafından Ekim 1980'de yayın yaşamına girmek üzere yeni bir sanat dergisinin hazırlandığı bildirildi.

"Devrimci Sanat Yolu" adı verilen derginin hazırlık bildirisinde şu görüşlere yer veriliyor:

"Ülkemizde kültür ve sanat alanında da varolan melezlik sonucunun, sebebini araştırmak için çıkıyoruz yola. Kültür ve sanatımıza açılım getirmenin yolu, Doğu toplumlarının orijinal bir yapısı olduğu gerçeğinden yola çıkarak gerçekleşecektir. Ülkemiz kültür ve sanatının irdelenmesi ve yönlendirilmesi için 7000 yıllık bir geleneği sırtlamakla o günlerden bu günlere gelen sosyo-ekonomik ve kültürel olguların mirasını değerlendirmek, safrasını atmak gerekir.

"Devrimci Sanat Yolu, tarihsel olana diyalektik gözle bakacak ve onu günümüz koşullarında hayata geçirmenin yolunu araştıracaktır. Evrensel olana bakarken de öncelikle kendi sosyo-ekonomik yapımızı ele alıp kültür ve sanat alanına yansıtacaktır."

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.40

AŞK GEMİSİ

İlk bölümü daha önce yayınlanan dizinin ikinci bölümünü bu akşam izleyeceğiz. Aşk Gemisinin belli kahramanları ve belli olayları yine ekranda. İlk bölümdeki olayları hatırlayan ve sonucu merak eden izleyiciler ekran başına geçebilirler.

21.15

Şarkılarımızla İstanbul

İstanbul'un fethinin yıldönümünde her yıl olduğu gibi bu yıl da İstanbul'u konu alan şarkılar filmi geliyor arşivlerden ekrana. Bengül Erdamar'ın sunduğu programa katılan sanatçılar ve söyleyecekleri şarkılar şöyle:

Safiye Erdeğer: Kışın Ayrı Güzelsin, Her Şeyinle Güzelsin. Ertan Ersoylu: Ey Güzel İstanbul, Gel Gezelim Biz de. Gönül Akdikmen: Ayrılık Büküverdi Boynumuzu, İstanbul'dan Üsküdar'a Yol Gider. Galip Sokullu: Şen Adalar, Çek Küreği Güzelim.

19.20

YAŞAYAN ÜNLÜLER Mİ SİYASİ ÖLÜLER Mİ?

Kasım Gülek'in tanıtıldığı programdan sonra bu hafta bir siyasi ölü daha tanıtılacak Yaşayan Ünlüler programında. Eski Maliye ve Milli Savunma Bakanlarından, 12 Mart'ın ünlü Başbakanı Ferit Melen'le Şemsi Kuseyri'nin söyleşisini izleyeceğiz. Halkın yakından tanıdığı ve hakkında hükmünü çoktan verdiği Ferit Melen'i bir de TRT yönetiminin gözüyle izleyeceğiz.

TV Teknik Müdürlüğünde neler oluyor?

Mehmet Yeşil

Televizyonda izlediğimiz programların yapımına doğrudan katkısı olan kameramanından, resim seçicisine, sesçisine, kurgucusuna, ışıkçısından teknik yönetmenine, teknisyenine kadar tüm çalışanların bağlı olduğu bir müdürlük var. Televizyon Teknik Müdürlüğü.

Bu Müdürlükte eskiden beri var olan huzursuzluk giderek büyüyor. Bugün çalışanlar huzursuz, yöneticiler de huzursuz. İhmal, yanlı davranış, personelin sorunlarına duyarsızlık bu Müdürlükte çok sık görülüyor. Bazen komik de oluyor. İşte örneği:

Yaz günü vitrinlere mayolar konmuşken Teknik Müdürlük personeli kışlık giyim peşinde koşturuluyor. Bu işin bir yanı.

Personelin huzursuzluğu ise çok daha fazla. Kısa birkaç örnekle anlatmak istiyorum.

Stüdyo Prodüksiyon Şubesi Müdürü geçici görevle yerinden uzaklaştırıldı. Önce on beş gün dediler, sonra bir on beş gün daha uzattılar geçici görevi. Bu on beş günden sonrası ne olacak belli değil.

Tabii, değişen sadece Müdür olmadı. Ekipler, çalışma düzeni, servis şefleri de değişmeye başladı. Göreve getirilenler arasında o servislere tamamen yabancı olanlar var. Örneğin Kamera ve Kontrol Servisine bu servisle hiç ilişkisi olmayan biri atandı. Bugüne kadar bu servis çoğunlukla kendi içinden çıkanlarla idare edilirdi.

Bu uygulamalar ortaya kraldan daha çok kralcıların çıkmasını da beraberinde getirdi. Örneğin Stüdyo ve Prodüksiyon Şubesi Müdürlüğüne vekaleten getirilen Kemal Horasan verilen görevi yapmaya çalışırken "Onu ben ikna ettim, Kemal kabul etmiyordu. Bu nedenle sakın ona zorluk çıkarmayın zorluk çıkarsa karşınızda beni bulursunuz" diye dolaşan ve kendisinde keramet bulanlar var.

Bunu duyan Teknik Müdürlük çalışanları alayla dudaklarını buruşturuyor ve zavallı Müdür diyorlar "..........dan koruyucu olacağına olmasın daha iyi."

Teknik Müdürlük bu olumsuzlukların yanısıra bir de sınavla uğraşıyor. Yıllardır kamera asistanlarını sınava tabi tutuyor. İstediği sonucu alamamış olacak ki, yaptığı sınavı iptal ediyor ve yeniden sınav diyor. Bu konudaki yönetmelik ve kadro tanımı ise çok açık. Şöyle yazıyor:

"Program haber hizmetinde çalışanlardan 3 yıl fiilen kamera asistanı olarak görev yapanlar kameraman kadrosuna atanırlar. "Bu şartı tutturanlar ve hatta buna ek olarak kurumun açtığı kurslara katılıp oradan başarı belgesi alanlar da var ama yönetim sınav da sınav diyor. Ama bunu derken sınavsız, hiç o kadroda çalışmadan asistanlık bile yapmadan kameraman olanların var olduğunu da unutuyor herhalde.

Teknik Müdürlük bünyesindeki huzursuzluk bu kadarla kalmıyor. Sürgün ve kıyım tehdidi bir koz olarak kullanılıyor. Hak arayana "Bak İstanbul ve İzmir Televizyonunda personele ihtiyaç var, zaten burada personel fazla" deniyor. Doğrusu olabilir ama biz merak ediyoruz madem personel fazla, neden geçici görevle resim seçici çalıştırılıyordu?

Bunlar yetmezmiş gibi dün Müdürlüğe vekalet ettirilenlerin bugün siciline "Bir üst görevi yapmaya ehil değildir" diye notlar düşüldüğü söyleniyor. Doğru mu?

Bu soruların ve sorunların doğrudan Sayın Erdoğan Gönüllü tarafından cevaplandırılmasını bekliyoruz.

MEHMET SEYDA/Roman

ÜŞÜTÜKLER 59

«Herkesin içinde, en yüksek sesinizle 'Yönetimlerin en iyisi sıkıyönetim' diye bağıracaksınız»

Onun bu çıkışını izleyen Sorumlu Pehlivan dönüp oradakilere pırpırlı ve sevecenlikli gözlerle bakarak:

—Gereksiz sözlere daldık, neyse şimdi başbaşa kaldık, dingin bir kafayla görüşebiliriz... dedi. Size verdiğim bu bilgi var ya bu bilgi, inanın güvenin bana, güven oyu istemem hazine değerindedir. Roma İmparatoru Konfiçyüs, İtalyan İmparatoru Emanuel Batlamyüz, Hun İmparatoru Gürbüz, Rum Kralı Makirüs, bir zamanlar tüm politik cinayetleri bu sorular sayesinde çözdürdüler. Hazreti Napolyon dahi gerek saadet zincirinde, gerekse Malaya ve Zencefil seferlerinde komutanlarının katillerini düşman askerleri arasında açtırdığı anketle, bu sorular sayesinde bulmuştur. Madam Eva Braun ile Şansölye Adolf Hitler, karşılarına bu sorularla çıkan müttefikler dolayısıyla rahmet-i rahmana kavuşmuştur.

Arslanlarım, tosunlarım göreyim sizi, durmayın ve yavaşlamayın, bu ders biter bitmez Amerika'nın ve hatta dünyanın dört bir bucağında hemen dağılarak cinayetlerin çözümüne başlayın!

Yüzü çiçek bozuğu bir genç arka sıradan parmak kaldırıp sordu:

—Sayın Şef! Ortalıkta çözülecek cinayet yoksa ne yapalım?

Her şeyden her durumdan Sorumlu Pehlivan badem bıyığını gevşekçe ısırdı. Bu onun ilk ve belki de son dersiydi. Yüksek gerilimli bir meslek coşkusuna tutularak gelmiş geçmiş pehlivanların en unutulmaz öğüdünü verdi:

—Baktınız ki ülkede cinayet yok, kimse öldürülmüyor, mesleğin batmaması için paçaları sıvayacak, gayet usturuplu cinayetleri siz, kendiniz işleyeceksiniz! dedi. Kazara bir foto muhabiri o sırada resminizi çekecek olursa, keratanın ya makinesini ya da kafasını kıracaksınız. Cinayeti işlediniz mi onun ilk soruşturmasını da siz üstünüze alacaksınız. Herkesin içinde, en yüksek sesinizle *"Yönetimlerin en iyisi Sıkıyönetim!"* diye bağıracaksınız. Bu gidişle, sanırım işin sonunda kendi kendinizi yakalamış olacaksınız.

Öğrencilerden bir kaçı korka çekine ayağa kalkıp:

—Şef, size son bir soru sorabilir miyiz? dediler.

Sorumlu Pehlivan *"Sorun"* deyip izin verdiğinde, sordular:

—Acaba kendi kendimizi ne biçimde enselememiz doğru olur?

—Her biçimde enselemeniz doğru olur. Ancak siz gene de kendinize yakışanı bulun, gözetin!

Artık sorulacak, öğrenilecek başka bir şey kalmadığından, hangardakiler hep birlikte vargüçleriyle üç kez bağırdılar:

—Sağol, sağol, sağol!

Olumlu buyruğu alışlarından sonra dünyanın ve Amerika'nın ve hatta Afrika ile Asya'nın dört bir yanına dağıldılar. Söylentilere bakılırsa, kırdıkları ceviz bini aşmış, o sıcak temmuz ayında dünyanın her yerinde ve yakasında, kan gövdeyi götürmüştü. Amansız bir avcı kesilen Sorumlu Pehlivan Hırtoğlan da kendi kışkırttığı ajanları, dedektifleri enselerinden tutup tutup yargıcın önüne getirmişti.

Adamlar böyle yakalanışlarına hiç bir biçimde karşı koymuyorlardı. Gerek poliste, gerek mahkemede, gerekse gazeteciler önünde, parmaklarıyla kendilerini göstererek: *"Enayi belleme herkesi/ Sen de tut yakala teresi"* diyorlardı. Kan kokusuyla adeta büyülenmişe, başlarına geleceklerin bilincinde değilmişe benziyorlardı.

Kahramanımız, sürekli başarılarından dolayı Legion d'Honneur nişanının Grand Seigneur rütbesiyle ödüllendirilmişti. Nişan töreninde altıncı filo ve ona sırt çeviren General De Gaulle selama durmuş, bir demet soğan soluna, bir demet sarmısak sağına, bir nazar boncuğu da tepesine takılmıştı.

DEVAM EDECEK

BÜTÜN YÖNLERİYLE 12 MART YAŞAYANLAR ANLATIYOR
3. BÖLÜM 27

MALTEPE FİRARINI PLÂNLIYAN 25 ANARŞİST YAKALANDI

Yusuf Küpeli — M. Fahri Aral — Münir Aktolga — Oktay Etiman

İçlerinde Yusuf Küpeli, Münir Aktolga, Fahri Aral, Oktay Etiman, ve Yılmaz Güney var

Üç İngiliz kaçırıldı!

SON OPERASYONLARDA GÖZ ALTINA ALINANLAR ARASINDA SİNEMA OYUNCUSU YILMAZ GÜNEY DE BULUNUYOR.

11 kişi nezarete alındı. Olayda kullanılan oto Tokat'ta

Ünye'deki olayda Cihan Alptekin ve Ömer Ayna

Mahir Çayan'ların İngilizleri kaçırmaları ertesi gün gazetelerden birinde bu şekilde yer aldı.

İngilizler kaçırılıyor

İngilizlerin kaçırıldığı Ünye'deki ev.

Çember iyice daralıyor, gizlenecek yer bulmakta bile güçlük çekiyorlardı. Onların çıktıkları evi, arkalarından polis basıyordu. Çayan tam bir çıkmaza girdiklerinin farkındaydı

CİHAN Alptekin ve Ömer Ayna Ankara'ya gelişlerinden sonra THKO'lularla bağ kurup, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının kurtarılması için planlar yapmaya başladılar. İmkanları çok sınırlıydı. Kalacakları yerleri bile THKP-C'liler sağlıyordu. Bir elçi kaçırmayı planlayıp Alman, Fransız ve Hollanda elçiliklerinde gözlemler yaptılar.

THKP-C, THKO ortak harekete geçiyor

OCAK sonunda Çayan Ankara'ya geldi. Bir yandan örgütün toparlanması ve "Kesintisiz Devrim II-III" denen yazının bitirilmesi ile uğraşırken, bir yandan da Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının kurtarılması için yapılacak eylem üzerinde çalıştı. Bir elçi kaçırılarak Denizlerin kurtarılabileceğine hiç ihtimal vermiyordu. Zaten Elrom eylemi de esas olarak propaganda amacıyla yapılmıştı. "Dünya ve Türkiye tecrübesi bunu gösteriyor" diyordu Çayan. Yine de ilk başlarda Cihan Alptekinlerin çabalarına pek karşı çıkmadı.

Şubat başında Alptekin ve Ayna'nın ilişkide olduğu THKO'lu grup ele geçti. Artık bir iki sempatizan ve bazı silahlar dışında hiç bir imkanları kalmamıştı. Ayna THKP-C'yle ortak hareket edilmesine karşı çıkıyor, ama Alptekin başka çareleri kalmadığını söyleyerek, bunda ısrar ediyordu.

İdamlara tavır

ÇAYAN ve Alptekin biraraya geldiler. Alptekin artık bir elçi kaçırma fikrinden de vazgeçmişti. Görüşmeyi savcılık ifadesinde Kürkçü şöyle anlatıyordu:

"İki alternatif üzerinde durulmuştu. Cihan biran önce harekete geçilerek sözünü ettiği bir elçilikte fiili bir durum yaratılmasını, Mahir ise idamlar mevzuunda Parlamento kararının beklenmesini, eğer bu karar idamlar lehinde olursa Parlamento içerisinden bir şahsın, özellikle de önemli bir şahsın rehin alınarak gizli pazarlık yoluyla milletvekillerinin oylarının etkilenmesini teklif etmişti."

Bu önemli şahsın evi civarında keşif yaptırdılar. Durumu gözleyen kişiler ev çevresinde çok sıkı güvenlik tedbirlerinin alınmış olduğunu bildirdiler. Çayan ve Kürkçü durumu bir kez de kendi gözleriyle görmek istedi. Subay elbisesi giyerek ev çevresini gözlediler. Çayan bu kişinin kaçırılmasının çok zor olduğunu anlamıştı.

Alptekin elçi kaçırmayı yeniden öneriyor

O günlerde tevkifatlar başladı. İstanbul'da Levent'teki ev basılmış, Bardakçı ve Yılmaz kaçarak kurtulmuşlardı. Tevkifat subaylardan başlamış, Ankara'da da bazı subaylar yakalanmış, örgüt taraftarı subayların evleri kullanılamaz hale gelmişti.

Ama Cihan Alptekin biran önce bir eylem konulması üzerinde ısrar ediyordu. Alptekin'le Çayan yeniden görüştüler. Alptekin bir elçiliğe girilmesi ve elçinin hayatı karşılığında Deniz Gezmişlerin ve kendilerinin serbest bırakılmasının talep edilmesini yine önerdi. Çayan tevkifatlar nedeniyle çok güç kaybettiklerini, bu planın başarıya ulaşamayacağını söyledi. Kürkçü savcılık ifadesinde bu görüşmeyi de şöyle anlatıyordu:

"Hükümetin bizim vurucu gücümüzü yitirdiğimizi düşünerek, koyacağımız her hangi bir harekette uzlaşma kabul etmeyeceğini hesapladığımızdan, Mahir Çayan en son anda bu işin sigortası olarak şu şekilde bir plan teklif etti. Buna göre, herhangi bir elçiliğe Mahir, Cihan ve Ömer Ayna bir intihar dalışı yapacak, elçinin hayatı karşılığında kendilerinin de teslim olması kaydıyla Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamlarının engellenmesini isteyeceklerdi."

Çayan başka hiç bir çare kalmadığı takdirde bu planın uygulanmasını öneriyordu. Bir kişiyi Alman elçiliğinin gözlenmesi için görevlendirdiler.

Kürkçü, apartmanın 4. katının zilini çaldı. Kapıyı açmak için gelen kişiye, ingilizce "askeri makamlardan geldiklerini, önemli bir konuyu görüşeceklerini" söyledi. 55-60 yaşlarındaki İngiliz onlara inandı. İçeri aldı. Hemen tabancalarını çektiler

Çember iyice daralıyor

AMA tevkifatlar birbirini izliyor, örgüt zincirleme çözülüyordu. Ankara'daki evlerin çoğu açığa çıkmış, birçok kişi yakalanmıştı. Sonra Ziya Yılmaz yakalandı. Ulaş vurularak öldürüldü. Ardından Ankara'da irtibatı sağlayan Koray Doğan öldürüldü... Çember iyice daralıyor, gizlenecek yer bulmakta bile güçlük çekiyorlardı. Derken yakalanmaktan kıl payı kurtuldukları bir on gün yaşadılar. Onların çıktıkları her evi arkalarından polis basıyordu. Çayan tam bir çıkmaza girdiklerinin farkındaydı. Bir yıl önce örgütün yediği darbeden ders çıkarıp, bu kez daha tedbirli ve uzun vadeli adım attıklarını düşünmüşlerdi. Oysa şimdiden örgüt daha büyük bir darbeyle karşı karşıyaydı. Bundan sonra eylem yönünde atacakları adımların intihar olacağı belliydi. Mahir, o günlerde Doğu Perinçek'le görüşmek istedi ama bir yolunu bulamadı.

Ankara'dan ayrılmaya zorlanıyorlar

ARTIK Ankara'da barınmaları imkansız hale gelmişti. Hüdai Arıkan, Sinan Kazım Özüdoğru ve Saffet Alp'i Karadeniz'e gönderdiler. Sabahattin Kurt da bir süre önce oraya gitmişti. Bir elçiliğe intihar dalışı planından vazgeçmek zorundaydılar. Ertuğrul Kürkçü ifadesinde şunları söylüyor:

"Bu sefer başka bir plan kararlaştırdık. ...siyasi parti ileri gelenlerinden iki kişiyi tespit ettik. ....plana göre Karadeniz'den bir kamyonla Ertan çağırılacaktı. ....Cihan ve Mahir bu evlerden birisine girerek sözü geçen kişilerden birisini alacak, kamyona koyacak ve hep beraber Ertan tarafından hazırlanan Karadeniz bölgesinde bir yere gidecektik."

Milletvekili kaçırma planı

AYNI günleri Feyyaz Kurşuncu gazetemize şöyle anlatıyor:

"Plan şuydu: Evi Mahir, Cihan ve ben basacaktık. Daha önce Karadeniz'e, Ertan Saruhan'a haber göndermiş bir kamyonla Ankara'ya gelmesini sağlamıştık. Şoför sempatizandı. Kaçırılan milletvekili bu kamyona konarak Karadeniz'e gönderilecekti. Mahir'le Cihan milletvekilini kaçırdıktan sonra, ben de bir süre evdekileri rehin tutup sabahleyin ayrılacaktım. Bu süre içinde Mahirler de zaten Karadeniz'e varmış olacaklardı. Hükümetin bir milletvekiline karşılık idamları durdurmayacağı aşikardı. Bu aktif bir intihar hareketiydi. Yani bu işin de bir çıkar yol olmadığını herkes biliyordu. Milletvekilini kaçırma işi olmadı. Ertan durumu şoföre anlatmış 'Arananları götürürüm ama kaçırılmış adam taşımam' demiş. Eylem durduruldu?

İngilizleri kaçırma önerisi

ERTAN Saruhan Ünye'de bir NATO üssü bulunduğunu, oradaki İngilizlerin kaçırılması için şartların uygun olduğunu söyledi. Ertan'ın önerisini kabul ettiler. Karedeniz'e geçmeye karar verdiler.

17 Mart 1972 günü bir taraftarın taksisiyle Samsun yoluna çıktılar. Saat 21.00 sularıydı. Burada bekleyen makarna yüklü bir kamyonunun yükleri arasına Çayan, Alptekin, Ayna ve Kürkçü yerleştirildi. Şoförün yanına da Saruhan oturdu. Yolda bir polis araması ile karşılaştılar. Polis kamyonların yüklerinin arasına bakmıyordu. Aramayı kolay atlattılar. Ünye'ye geldiklerinde Ertan arabadan indi. Araba Ünye ile Fatsa arasında durdu. Ertan onlara karanlık basıncaya kadar beklemelerini söylemişti. Arabadan inerek çalılıkların arasında beklemeye koyuldular. Daha sonra bulundukları yere Saruhan yanında Nihat Yılmaz ve Ahmet Atasoy olduğu halde jiple geldi. Hep birlikte jipe binip Atasoy'un akrabalarının bulunduğu bir köyün yakınına geldiler. Buradan yürüyerek köyı çıkıp bir eve yerleştiler.

Köye gelmelerinden birkaç gün sonra CHP'nin idamların önlenmesi için Anayasa Mahkemesine başvurduğunu öğrendiler. Bu durum aralarında tartışmalara yol açtı. Ama sonunda bunun bir aldatmaca olduğunu, hiç bir şeyi değiştirmeyeceğine karar verdiler. İngilizlerin kaçırılmasında diretildi.

Bu köyde bulundukları süre içinde kaçırma planları hazırladılar. Kaçırılacak olanlar Ünye'de bir avukat yazıhanesinin üstündeki dairelerde oturuyorlardı. Yazıhane örgütle ilişkisi bulunan bir avukata aitti. İngilizlerin kaldıkları apartmanın civarında keşif yapılacak, kaçırılacakların eve giriş ve çıkış saatleri, arabalarının sayısı, eve başkalarının girip girmediği, evin etrafında polisin tedbir alıp almadığı tespit edilecekti. Bu görevi Ahmet Atasoy üstlendi. Ertan Saruhan'ın da arandığını öğrenmelerinden sonra içlerinde serbest hareket edebilen tek o kalmıştı. Atasoy gözlemleri yaptı, kaçırmada kullanılacak malzemeyi sağladı.

İngilizleri Niksar'ın Kızıldere köyüne götüreceklerdi. Atasoy önceden köy muhtarı ile anlaşmıştı. Kaçırma olayına katılmayacak olan Alp, Ayna, Özüdoğru ve Kurt'u olaydan 3 gün önce Kızıldere'ye götürüp geri döndü.

Samsun'a doğru yola çıktılar. Makarna yüklü bir kamyonun yükleri arasında Çayan, Alptekin, Ayna ve Kürkçü yerleştirildi. Şoförün yanına da Saruhan oturdu. Yolda bir polis araması ile karşılaştılar.

Kaçırmadan dönüyorlar

25 Mart günü akşam üstü koyden çıkarak deniz kıyısındaki asfalta indiler. Yol kenarındaki çalılıkların arasında gizlendiler. Hava kararınca Çayan, Kürkçü ve Saruhan Ünye'ye giderek, İngilizlerin kaldığı evi dışardan gözlediler. Sonra geri dönerek aralarında kaçırma planı üzerinde tartıştılar. İngilizlerin oturduğu evin alt katındaki avukat yazıhanesine gitmeye, buradan eve gelen İngilizleri enterne ederek kaçırmaya karar verdiler. Bir tanıdıklarının arabasıyla önce Çayan, Kürkçü, Saruhan, sonra da, Alptekin, Arıkan Atasoy ve Yılmaz yazıhaneye geldiler. Saat 22.30 sularıydı. Beklemeye başladılar. 24.00 sıralarında iki İngiliz arabalarıyla geldi. Onları enterne etmek için çıkacakları sırada caddeden bazı kişilerin geçtiğini gördüler. Bu plana göre kaçırmanın tehlikeli olacağını daha kasabadan çıkmadan peşlerine polislerin takılacağını anladılar. Vazgeçip bir gün sonra başka bir plan uygulamaya karar verdiler. Yazıhaneden ikişerli gruplar halinde çıkarak tanıdıkları bir avukatın evine gettiler.

Polis takibi

26 Mart sabahı İngilizlerin kaldığı evde yeniden tespit yaptırmak için Atasoy'u gönderdiler. Atasoy döndüğünde Fatsa'da polisin geniş aramalar yaptığını, kendisinin de arandığını söyledi. Daha önce Karadeniz'de uygulamak için hazırladıkları "kır gerillası" planlarından çoktan vazgeçmek zorunda kalmışlardı. Bu gelişleri polis takibinden bir süre kurtulmayı ve idamları önlemek için eylem yapmayı amaçlıyordu. Ama gelir gelmez peşlerinden polisi getirmişlerdi. Her gittikleri yere arkalarında birçok ip ucu bırakarak geliyorlardı. Etraflarındaki çember daralmıştı. Ama artık kendileri için dönüşü olmayan bir noktaya geldiklerini düşünüyorlardı. Çayan bir arkadaşına, "Bu bir intihardır, Marksizmde intihara yer yoktur, ama biz buna mecburuz" diyecekti, o günlerde

Eylem başlıyor

YAPTIKLARI plan gereğince akşam üstü Arıkan ve Kürkçü evden çıktılar. Arıkan'ın üzerinde karacı üsteğmen üniforması vardı. Arkalarından Çayan ve Alptekin çıktı. Daha sonra evden çıkan Saruhan, Yılmaz ve Atasoy'la birleşerek İngilizlerin evine yöneldi.

Kürkçü apartmanın 4. katının zilini çaldı. Kapıyı açmak için gelen kişiye, İngilizce "Askeri makamlardan geldiklerini, önemli bir konuyu görüşeceklerini" söyledi. 55-60 yaşlarındaki İngiliz onlara inandı. İçeri aldı. Hemen tabancalarını çektiler. Arkalarından Çayan ve Alptekin de içeri girdi. Saruhan, Yılmaz ve Atasoy dışarıda gözcülük yapıyordu.

Yukarı çıkıp ilk kata girdiler. Buldukları iki kişiyi tabanca tehdidiyle susturdular. Başlarında Arıkan'ı bıraktılar. Üçüncü katta iki kişiyi daha enterne ettiler. Onların başında da Alptekin kaldı. 4. kattaki direktörü de etkisiz hale getirip, yemekhane olarak kullanılan 5. kata çıkarak burada bulunan biri kadın altı kişiyi daha rehin aldılar. Bu 12 kişiyi 5. katta topladılar. Onlara "Korkmamalarını, kendilerine bir zararları dokunmayacağını, polis takibi altında bulundukları için bunu yapmak zorunda kaldıklarını, bir arabaya ihtiyaçları olduğunu, arabayla birlikte içlerinden birkaç kişiyi de götürüp emniyetlerini sağlayacaklarını" söylediler.

Oysa direktörün odasındaki kasaya bıraktıkları bildiride, "İnfazlar derhal durdurulmaz, yurtsever ve devrimciler asılmaya kalkılırsa, en çok 48 saat içinde radyodan infazların durdurulduğu hakkında yayın yapılmazsa 'İngiliz ajanı' olarak nitelendikleri rehinelerin kesin olarak idam edileceği" söyleniyordu.

Rehineleri yanlarına alıp kaçtılar

DOKUZ rehineyi bağlayıp, ağızlarını bantladılar. Onlara 3 arkadaşlarını Trabzon'a kadar yanlarında götüreceklerini, orada serbest bırakacaklarını söylediler. Amaçları polisi şaşırtmaktı. Apartmanın önündeki Land-Rover'e 3 rehine ile birlikte bindiler. Hepsi 10 kişi olmuştu. Niksar yoluna yöneldiler. 27 Mart saat 01.30 sularında Kızıldere köyünün bulunduğu tepenin eteklerinde jipten indiler. Saruhan'la Yılmaz aracı mümkün olduğu kadar uzak bir yere bırakacaklardı. Niksar'a geri dönüp Tokat yolunda aracı terkettiler. Buradan bir kamyonla geri döndüler.

Rehinelerin bulunduğu grup Kızıldere'ye doğru yürümeye başladı. Saat 05.30 sıralarında köye vardılar. Hava aydınlanmıştı. Yakındaki bir ağıla gizlendiler. Gün ağardığı için köye girmeyi sakıncalı buldular. Ağılda havanın kararmasını beklediler. Akşama doğru Atasoy muhtarın evine giderek gece eve geleceklerini haber verdi. 24.00 sularında eve gelerek bir odasına yerleştiler. Arkalarından Saruhan ve Yılmaz'ın gelmesiyle evde 21 kişi olmuşlardı: 3 rehine, Çayan ve 10 arkadaşı, muhtar, eşi, kızı, gelini ve üç küçük çocuğu.

28 Mart günü muhtarı yiyecek almak için ilçeye gönderdiler. Niksar'a uğrayan muhtar, sıkıyönetim kuvvetlerinin Niksar'a geldiğini ve çevrede tedbir aldığını gördü. Çayan ve arkadaşlarına durumu bildirdi. Yerlerinin tespiti an meselesiydi.

YARIN: Kızıldere'de 10 kişi öldürülüyor

Televizyonda bugün

17.00	HABERLER	18.50	DOLEK VE BOLEK	20.50	İSTANBUL'UN FETHİ
17.05	AKŞAMA DOĞRU	19.15	HAFTANIN ŞARKISI	21.15	İSTANBUL ŞARKILARI
18.00	HABERLER	19.20	YAŞAYAN ÜNLÜLER	21.40	AŞK GEMİSİ
18.05	SINAVA DOĞRU	19.50	UYKUDAN ÖNCE	22.25	HABER PROGRAM
		20.00	HABERLER	23.25	HABERLER